

P
O
L
O
N
I
A

ANNO
ROK

I
T
A
L
I
A

ORGAN IZBY HANDLOWEJ POLSKO-ITALSKIEJ
W WARSZAWIE

ORGANO DELLA CAMERA
DI COMERCIO POLACCO
ITALIANA IN VARSAVIA

2
5

WŁOSKA SPÓŁKA AKCYJNA
OWSZĘCHN SKŁAJA W TYJĘC

Assicurazioni Generali Trieste

Rok założenia 1831.

Fundusze gwarancyjne z końcem 1926 r. około 1.000.000.000 lirów. 30 Towarzystw
spółkrewionych i oddziały własne we wszystkich częściach świata.

DYREKCJA NA POLSKĘ W WARSZAWIE, UL. MARSZAŁKOWSKA 154

TELEFONY: dyrekcji 404-59, dział ogniowy, transportowy, kradzieżowy 323-54,
dział życiowy, nieszczęśliwych wypadków, odpowiedzialności cywilnej 418-54

ODDZIAŁY:

Lwów—Kopernika Nr. 3 (dom własny)	Łódź — Narutowicza Nr. 6
Katowice — Młyńska Nr. 22	Lublin — Trzeciego Maja Nr. 22
Kraków — Mikołajska Nr. 32	Wilno — Zygmuntowska Nr. 20

oraz reprezentacje i agentury we wszystkich miastach Rzeczypospolitej Polskiej

Przyjmuje ubezpieczenia od ognia i kradzieży, na życie, od nieszczęśliwych wypadków,
odpowiedzialności cywilnej, transportów i walorów.

QUOTIDIEN
POLITIQUE
ET LITTÉRAIRE
ÉCONOMIQUE

MESSAGER POLONAIS

da migliori informazioni

RIGUARDO LA VITA ECONOMICA

POLITICA

E CULTURALE

DELLA POLONIA

Speciali supplementi economici ed illustrati

REDAZIONE: Varsavia, via Szpitalna 1

AMMINISTRAZIONE

via Warecka 7

Prezzo dell'abbonamento: 50 centesimi americani al mese.

Redakcja i Administracja:
Warszawa, Wierzbowa 11, tel. 202-15.

Izba Handlowa Polsko-Italska:
Warszawa, Wierzbowa 11, tel. 202-15

Redazione ed Amministrazione:
Varsavia, via Wierzbowa 11, tel. 202-15.

Camera di Commercio Polacco-Italiana:
Varsavia, via Wierzbowa 11, tel. 202-15.

Założyciel — Fondatore:
Dr. ANTONIO MENOTTI CORVI

Redaktor Naczelny — Direttore Responsabile:
Dr. LEON PACZEWSKI

Komitet Redakcyjny — Comitato di Redazione

Hs. Franciszek Radziwiłł, Prezes Izby
Handlowej Polsko-Italskiej — Presidente della
Camera di Commercio Polacco-Italiana.

Dr. Antonio Menotti Corvi, Prezes
Haurowej Izby. — Presidente Onorario della
Camera.

Inż. Józef Dworzączyk, Prezes Komitatu
Provincialnego w Katowicach Izby
Handlowej Polsko-Italskiej w Warszawie — Presidente
del Comitato a Katowice della Camera
di Commercio Polacco-Italiana a Varsavia.

Baron Józef Dągal, Wiceprezes Izby Handlowej
Polsko-Italskiej — Vice-Presidente della
Camera di Commercio Polacco-Italiana.

Adw. Amedeo Finamore.

Dr. Wacław Olszewicz.

WARUNKI PRENUMERATY:

Caty rok: zł. 40, pół roku: zł. 20, kwartalnia: zł. 10.
Numer pojedynczy: zł. 4.
Konto P. K. O. 14.614.

ABBONAMENTI:

Un anno: L. 100, Sei mesi L. 50, tre mesi L. 25.
Un numero separato: L. 10.
Conto-Corrente: P. K. O. 14.614 (Cassa Postale di Risparmio).

T r e ś ć:

Sommario:

	Str.
G. TAGIACARNE: Faszyzm a zagadnienie załudnienia	166
Inż. M. CHORZEWSKI: Przemysł metalowy w Polsce	168
S. K.: Produkcja i wywóz guzików z Italji	170
BRUNO BALINSKI: Przemysł szklarski w Polsce	173
Elektryfikacja Polski	175
Preliminarz budżetowy Italji na r. 1928/29	177
Len polski	179
KRONIKA POLSKA: Stan gospodarczy Polski w cyfrach	181
Przemysł i handel	182
Ustawodawstwo celne	186
Kredyt i finanse	187
KRONIKA ITALSKA: Przemysł i handel	190
Komunikacje	192
Kredyt i finanse	192
Ceny	194
Różne	194

	Fag.
G. TAGIACARNE: Il Fascismo e il problema della popolazione	166
Inż. M. CHORZOWSKI: L'industria metallurgica in Polonia	168
S. K.: Produzione ed esportazione dei bottoni in Italia	170
BRUNO BALINSKI: L'industria del vetro in Polonia	173
L'elettrificazione della Polonia	175
Il bilancio preventivo dell'Italia per il 1928/29	177
Il lino polacco	179
NOTIZIARIO POLACCO: Lo stato economico della Polonia in cifre	181
Industria e commercio	182
Legislazione doganale	186
Credito e finanze	187
NOTIZIARIO ITALIANO: Industria e commercio	190
Comunicazioni	192
Credito e finanze	192
Prezzi	194
Varie	194

KRONIKA KULTURALNA:	
FAUSTO M. MARTINI: Współczesny teatr Italji	196
Zapotrzebowania i oferty oraz przedstawicielstwa	197

RASSEGNA CULTURALE:	
FAUSTO M. MARTINI: Il teatro contemporaneo in Italia	196
Domande e offerte di merci e rappresentanze	197

FASZYZM A ZAGADNIENIE ZALUDNIENIA.

(IL FASCISMO E IL PROBLEMA DELLA POPOLAZIONE).

Ujęcie tego niezmiernie żywotnego zagadnienia przez odnośne czynniki włoskie świadczy o głębokim zrozumieniu ducha i wymogów epoki. Odpowiednie rozporządzenia i przepisy wykazują niezłomne dążenie do ilościowego i jakościowego wzmocnienia zaludnienia kraju. Akcja, kierowana śmiałą i umiejętną ręką Wodza, ogarnia zagadnienie zaludnienia w całej jego rozciągłości i wychodzi z założenia, że Naród winien składać się nie tylko z licznych, lecz i możliwie najbliższych ideału człowieka jednostek.

Podatek od kawalerów.

W myśl odnośnej ustawy, wydanej w r. ub., podatek od kawalerów obciąża obywateli włoskich, którzy do r. 1925 nie zawarli związków małżeńskich. Jest on wymierzany w stosunku do wielkości dochodów.

Jeszcze przed kilku laty zagadnienie zaludnienia nie było należycie ujmowane. Nadmiernemu zaludnieniu przypisywano ubóstwo i wszelkie zło, jakie kraj gnębiło i dlatego emigracja korzystała z poparcia czynników rządowych.

Od czasu objęcia rządów przez Mussoliniego w tym względzie nastąpiła zasadnicza zmiana. W jednym z najsławniejszych swych przemówień Mussolini kategorycznie stwierdził, iż dzisiejsza Italia „nie posiada zbyt wielu synów”, że jej 40 milionowa ludność nie może podołać wielkiemu zadaniu wzniesienia Ojczyzny na wyżyny jednego z najpierwszych państw świata i że w drugiej połowie bieżącego stulecia ludność kraju musi zwiększyć się do 60 milionów obywateli.

Obciążenie kawalerów specjalnym podatkiem ma na celu nie tylko zachęcenie młodzieży do zawierania związków małżeńskich, lecz jednocześnie stanowi akt sprawiedliwości podziału i solidarności społecznej, wywierający na nią nacisk w kierunku brania udziału w wychowaniu młodych pokoleń. Osiągane bowiem też wspomnianego podatku sumy obracane są na zasilanie Narodowej Opieki nad Matką i Dzieckiem, roztaczającej pieczę nad ubogimi matkami i niesłubnymi dziećmi, zaniedbanymi lub opuszczonymi. Wydaje się słuszne, że kiedy ojcowie rodzin muszą troszczyć się o własne dzieci, jednostki, wolne od tych obowiązków, winny przyczyniać się do zapewnienia bytu wydziedziczonych i bezdomnych.

Nowa polityka emigracyjna.

W pojęciu dawnych rządów oraz sfer „inteligentnych” emigracja miała stanowić jakby „klapę bezpieczeństwa” i miała być jedynym lekarstwem na rękoma kłeskę „przeludnienia”, najskuteczniejszym

środkiem pozbycia się tłumu bezrobotnych, poszukujących pracy. Kto nie mógł znaleźć chleba w kraju, musiał go szukać na szerokim świecie, w krajach obcych.

Liczba emigrantów, która wzrastała z roku na rok, przed wojną osiągnęła już około 1 miliona. Znaczne zmniejszenie się jej po wojnie z jednej strony uzasadnione jest wejściem w życie ustaw prohibicyjnych w Stanach Zjednoczonych A. P., z drugiej zaś — pełnem godności i całkowicie słusznym stanowiskiem, zajętem w tej sprawie przez obecny Rząd Italji.

Wskutek wspomnianych ustaw prohibicyjnych dla wychodźców został zamknięty jeden z najbogatszych rynków pracy, ongi dostarczający zarobku setkom tysięcy cudzoziemców rocznie. Wychodźcy z Italji zapragnęli wtedy szukać szczęścia w Ameryce Środkowej i Południowej oraz w innych częściach świata, nie licząc się z lokalnymi warunkami zdrowotnymi oraz rodzajem oczekującej ich pracy.

Ale pozytywna, realna, i jednocześnie szlachetnością i dumą narodową nacechowana polityka emigracyjna faszyzmu zapobiegła w porę niebezpieczeństw.

Wódz uznał prąd emigracyjny za zjawisko bezwzględnie ujemne i szkodliwe — za czynnik, zubożający i dziesiątkujący ludność kraju.

Powiedział on, iż zapewnienie bytu poszukującym pracy tłumom należy do obowiązków Ojczyzny. Idąc za jego głosem, przedstawiciele Rządu zwrócili się do odpowiednich jednostek i instytucji z żądaniem podjęcia usilnych starań w kierunku zatrudnienia jaknajwiększej ilości pracowników w granicach kraju. Rząd ze swej strony dąży do możliwie największego wzmocnienia zdolności wytwórczej Italji, drogą melioracji i nawodnień gruntu, czuwania nad rozwojem drobnego przemysłu, szukania i wyzyskiwania rodzimych bogactw naturalnych, zalesiania dolin i wzgórz w celu zapobieżenia przerażającemu szybkiemu wyludnianiu się górzystych okolic, zachęcania sfer przemysłowych do zwiększenia wywozu zagranicę i do podjęcia handlu morskiego, drogą wzmocnienia samowystarczalności w dziedzinie zboża, wprowadzania technicznych ulepszeń w zakresie rybołówstwa oraz innych zarządzeń, zdążających do jednego celu.

Zaludnienie wsi.

Polityka ludnościowa obecnego Rządu ma również na celu zwiększenie zaludnienia wsi. Wiadomo, iż warunki życia wiejskiego w znacznie większym stopniu sprzyjają wzrostowi ludności, niż życie w ciasnych skupieniach miast. Z pośród szczęśliwych rodzin, liczących więcej, niż dziesięcioro potomstwa, conaj-

mniej dziewięć do dziesięciu rekrutuje się z pośród stanu rolnego. W balsamicznym powietrzu lasów, pod słońcem rozległych pól wzrastają młode pokolenia na siłnych, pożytecznych obywateli kraju.

Natomiast wielkie miasta często są ogniskami zła społecznego, przejawiającego się w niezliczonej ilości postaci. Przyrost ludności, jaki ma w nich miejsce, jest jedynie wynikiem napływu mieszkańców wsi, nie zaś nadwyżki cyfry urodzin nad cyfrą zgonów. Statystyka samobójstw i przestępstw wykazuje cyfry przerażające. Zebraństwo i paszożytnictwo gnieździ się w zaułkach nędzy i niedoli.

Ośrodki wielkomiejskie, niezbędne z jednej strony jako czynnik postępu i kultury, z drugiej jednak, przy nadmiernym rozroście szerzą niszczące pierwiastki egoizmu, niezdrowych dążeń do zdobycia bogactwa za wszelką cenę, swobody obyczajów, odbijając się zgubnie na sile i tężyznie rasy i grożące stopniowem wyłudnieniem.

Rozporządzenie, w myśl którego wszelkie projekty budowy znaczniejszych fabryk i zakładów przemysłowych w środowiskach wielkich miast winny być przedkładać Rządowi do rozpatrzenia i decyzji, zmierza do zapobiegania nadmiernemu rozrostowi miast i centralizacji w środowiskach miejskich klas pracujących, zachęcanych obietnicami wyższych zarobków i urokiem miejskich zabaw i rozrywek.

Do innych środków, jakimi posługuje się polityka zaludnienia wsi (ruralizacyjna) należą: „walka o zboże”, pochwały i odznaczenia, przyznawane przez Rząd za owocną pracę i zasługi w dziedzinie rolnictwa, przyznanie rolnictwu honorowego stanowiska w skali gospodarczych sił narodu.

Zaludnienie pod względem jakościowym.

Mussolini ukochał wieś i lud wiejski, odznaczając ją dużą stosunkowo ilością licznych rodzin. Rodzinom, zasobnym w liczne pokolenia, Wódz chętnie posyła swoje fotografie, słowa uznania, odznaczenia i nagrody. Mieszkańcom okolic, domagającym się utworzenia z terytoriów, przez nich zamieszkałych, nowej prowincji, zwykł On taką dawać odpowiedź: „Zobaczmy, jakie okażą się wyniki najbliższego spisu ludności, od tego bowiem przede wszystkim zależy, czy utworzymy nową prowincję, czy skasujemy istniejącą”. Szczególną sympatią Wódza cieszy się prowincja wenecka, odznaczająca się najobfitszem zaludnieniem.

W czasach, gdy wzmagający się przyrost ludności w Italii wzbudzał w społeczeństwie obawę, czy znajdują się dla wszystkich środki do życia, twierdzono ogólnie, iż należy dążyć wyłącznie do jakościowego polepszenia stanu ludności i udoskonalenia typu jednostek, ograniczając jednocześnie przyrost ilościowy; sławiono sobie za wzór epokę, poprzedzającą Wielką Rewolucję Francuską, epokę, którą charakteryzowały: nieliczne a doborowe wojsko, nieliczna ilość urzędników i funkcjonariuszów w Państwie, skromny budżet wydatków, istnienie rozdziału między arystokracją, mieszczaństwem a ludem, ograniczony zakres pracy, wytwórczości i spożycia. Stąd wyciągnięto

wniosek, że, pragnąc zaprowadzić pewien ład w Państwie i w społeczeństwie, należy dążyć do zmniejszenia cyfry ludności, której nadmierna ilość wraz z ogólnem dążeniem do jaknajwyższego wzbogacenia się, stanowi główną przyczynę zamiętu i wszelkich bolączek, gnębiących cywilizowane społeczeństwa.

Dwojaki pogląd na zagadnienie zaludnienia.

Przytoczony wyżej pogląd, tak zwany historyczny, jeszcze niedawno był niezmiernie rozpowszechniony zarówno w sferach politycznych, jak i naukowych. Między innymi jego jednym z najbardziej gorliwych wyznawców był Guglielmo Ferrero. Wystarczy przypomnieć jego artykuł, opublikowany w „Manchester Guardian” (sierpień 1922), w którym Ferrero gorąco zwalczał teorie, dowodzące korzyści dla społeczeństwa ze wzmagania się zaludnienia kraju. Autor wspomnianego artykułu w utrzymywaniu się liczby zaludnienia na jednakowym poziomie lub w jej zmniejszaniu się nie widzi bynajmniej oznaki upadku danego narodu.

Inne stanowisko zajął Rząd Faszystowski.

Zagadnienie, czy należy dążyć do wzmocnienia liczby zaludnienia, czy do poprawy warunków bytu, rozstrzygnął on w ten sposób, iż uznał, że należy czynić starania w obu kierunkach, które powinny iść w jednej parze. Nie podziela on przekonania, iż wzrost ludności pociąga za sobą ograniczenie dobrobytu w odniesieniu do poszczególnych jednostek. Na podstawie danych statystycznych można ustalić, że równoległe ze wzrostem liczby zaludnienia zwiększa się produkcja, co umożliwia nietykołą zapewnienie ludności niezbędnych środków do życia, lecz i poprawę warunków bytu.

Pogląd Rządu Faszystowskiego na zagadnienie zaludnienia obejmuje trzy punkty zasadnicze, trzy niezbędne momenty dla wzmocnienia sił narodowych. Konieczność wzrostu ludności, zmniejszenie cyfry śmiertelności drogą zapobiegania masowemu wychodźstwu z kraju, wreszcie czuwanie nad fizycznym i duchowym rozwojem jego obywateli.

W tej ostatniej dziedzinie uczyniono już bardzo wiele. Wystarczy wspomnieć o organizacji „Balilla” (przypominającej skauting), o popieraniu i rozwoju stowarzyszeń sportowych wszelkiego rodzaju, budzeniu w młodzieży zamiłowania do wycieczek górskich, i t. p. — z drugiej zaś strony — zarządzania zamknięcia nadmiernie licznych dotychczas (187 tysięcy) szynków, kabaretów i lokali tanecznych.

Do jakich celów mierzymy.

Zapisywanie dzieci i młodzieży do szeregów „Balilla” ma na celu przyuczenie młodego pokolenia do ładu, porządku, karności, wzbudzenia w niem ducha przedsiębiorczości i szlachetnej emulacji — słowem, wychowanie go na silnych i pełnych poczucia obowiązku obywateli kraju, pożytecznych w okresie pokoju, dzielnych i nieustraszonych w czasach walki w obronie ziemi ojczystej.

Potężny rozwój wszelkiego rodzaju sportów zmierza do fizycznego udoskonalenia rasy. Szczególną sympatią i opieką Wodza cieszy się alpinizm, będący jego zdaniem najdoskonalszą szkołą kształcenia charakteru i wyrobienia w sobie samopoczucia własnej siły i dający możność hartowania się w trudach i w walce z żywiołami natury, wreszcie świetnie rozwijający zmysł orientacyjny i odwagę.

Dążąc do wzmoczenia zaludnienia Italji oraz za-

pewnienia wszystkim dobrotytu w Ojczyźnie, a nadto do zwiększenia zdrowotności oraz poczucia odwagi, wreszcie, pragnąc utrwalić w kraju poczucie etyki rodzinnej, stanowiącej podstawę postępu i doskonalenia się społeczeństwa, Rząd Faszystowski tą drogą zmierza do zapewnienia Italji zwycięstwa w potężnym współzawodnictwie Narodów.

G. TAGLIACARNE.

L'INDUSTRIA METALLURGICA IN POLONIA.

(PRZEMYSŁ METALOWY W POLSCE).

1. Numero degli operai e degli stabilimenti

Le cifre riguardanti lo stato di quest'industria nel 1926 illustrano le sue condizioni generali passate. L'industria metallurgica, per quanto riguarda il numero degli stabilimenti con oltre 20 operai, e al secondo posto fra le industrie polacche di trasformazione, ad eccezione dell'industria di fonderia e di miniera. Secondo dati della Sezione di Statistica dell'Associazione Centrale Polacca dell'Industria, delle Miniere, del Commercio e delle Finanze, basati su cifre dell'Ufficio Centrale di Statistica, il numero degli operai, per il 1926, risulta il seguente:

Industria tessile	133.185	107.878
„ metallurgia	65.922	59.788
„ alimentare	65.022	60.712
„ del legno	39.278	33.443
„ chimica	29.968	26.856
„ edilizia	18.147	17.337
„ cartaria	9.396	9.276

La prima colonna comprende tutti gli operai occupati, cioè anche quelli che nell'dicembre 1926 lavoravano la settimana non intera. La seconda quelli occupati per intero. Le due colonne riguardano stabilimenti con oltre 20 operai. Il numero degli operai dell'industria estrattiva, nello stesso periodo, era:

per le miniere	156.533
per le fonderie	51.522

Dei 642 stabilimenti dell'industria metallurgica con più di 20 operai, nel dicembre 1925, facevano parte dell'Associazione Polacca degli Industriali Metallurgici 333 stabilimenti e nel dicembre del 1926, 313, ossia il 50%. Il numero degli operai occupati nelle fabbriche associate, nel dicembre 1926, ammontava a 53.550, cioè oltre l'81% del numero totale degli operai occupati nell'industria metallurgica. Questo si spiega poiché tutti i più importanti stabilimenti privati dell'industria metallurgica (eccezion fatta delle fabbriche governative) fanno parte dell'Associazione. In confronto delle cifre tedesche quelle sopra riportate sono molto modeste. Nello stesso periodo l'Associazione degli Stabilimenti Tedeschi per la Costruzione di Macchine contava 2.700 ditte associate con circa 700.000 persone occupate (operai e impiegati) raccogliendo circa il 93% delle ditte tedesche di questo ramo d'industria. Tale Associazione comprendeva soltanto le fabbriche di macchine, macchine uten-

sili e apparecchi e si divide in 13 gruppi tecnici. Il centro più importante polacco di tale industria è Varsavia. Seguono quindi, per quantità di stabilimenti, Lodz, per quantità di operai — Cracovia e fra esse Bielsko. Seguono quindi Danzica, Pomorze e Poznan. Il numero totale degli operai delle fabbriche raccolte nell'Associazione Polacca degli Industriali Metallurgici, al 31 dicembre degli ultimi sei anni, è stato il seguente:

1921	27.548	1924	56.197
1922	45.794	1925	50.993
1923	51.764	1926	53.550

Il 1924 costituiva finora un record, ma col miglioramento delle condizioni economiche generali le sue cifre saranno senza dubbio superate. Le cifre seguenti caratterizzano l'importanza delle fabbriche associate in rapporto al numero degli operai occupati:

fino a 50	138
51 „ 100	70
101 „ 200	48
201 „ 300	21
301 „ 400	9
401 „ 500	7
501 „ 600	4
601 „ 700	1
701 „ 800	2
801 „ 900	1
901 „ 1000	3
1001 „ 1500	5
1501 „ 2000	3
2001 „ 2500	—
2501 „ 3000	1

313

2. Movimento annuo d'affari e valore della produzione.

Il movimento annuo d'affari per tutte le fabbriche è stato di 414.130.000 di zloty pari a circa 241.000.000 di franchi oro. Per ogni operaio occupato nelle fabbriche associate il movimento d'affari, nel 1926, era di 7.733,5 zloty in media. Prendendo tale cifra come media per tutta l'industria metallurgica polacca (il cui numero di operai insieme con quelli occupati nelle piccole fabbriche calcoliamo ad oltre 100.000) il valore della produzione metallurgica polacca, nel 1926, risulta di circa 775 milioni di zloty in cifra tonda. Ciò dà in media circa 4.500 franchi oro per operaio all'anno. Quantitativamente la produzione media era di 6.136 kg. per operaio. Nel 1926 il valore dei prodotti dell'industria delle macchine in Polonia, era di circa 8.500 franchi oro per operaio, mentre la cifra media della produzione mondiale dello stesso ramo d'industria, era di 9.600 franchi oro. Siamo quindi ancora al di sotto della media mondiale. Non c'è però da dubitare che con la crescente modernizzazione delle nostre vecchie fabbriche e con l'annuale sviluppo della specializzazione dei nostri operai, non si giunga a portare e forse a superare tale medio.

3. Condizioni della mano d'opera.

In seguito al graduale miglioramento della situazione dell'industria metallurgica, verificatosi nel 1927, verso la fine dell'anno si è notata una certa deficienza di operai specializzati. Negli ultimi due anni in quest'industria non si sono più avuti grandi scioperi. Ciò deve attribuirsi al sistema adoperato dall'Associazione Polacca degli Industriali Metallurgici di stipulare cioè nei suoi principali centri contratti collettivi con le associazioni operaie. Nella principale associata dell'Associazione Polacca degli industriali Metallurgici — quella di Varsavia — che raccoglie il maggior numero di operai, dopo lo sciopero dell'agosto 1925, è stato stipulato un contratto collettivo con l'Associazione degli Operai dell'Industria Metallurgica in Polonia (26 agosto 1925), contratto che è stato poi prorogato e modificato in seguito a nuovi accordi. Il più recente contratto stipulato a Varsavia (14 ottobre 1927) è valido fino al 1 aprile 1928. Il graduale consolidarsi della continuità del lavoro nell'industria metallurgica associata (datori di lavoro e operai) può essere in qualche modo illustrato dalle cifre seguenti: Mentre nel 1925 la percentuale delle giornate di lavoro perdute era dell'1,96%, nel 1926 tale cifra è appena di 0,78% e nel 1927 essa risulterà probabilmente ancora inferiore. Mancano ancora i dati di quest'anno.

4. Nuove fabbriche e nuovi rami di produzione.

Le condizioni sopra illustrate dell'industria metallurgica in Polonia non incoraggiavano naturalmente a creare nuove imprese. Il miglioramento della situazione nel 1927, non è ancora riuscito a promuovere questo sviluppo. Nondimeno in quest'anno è

da notare la creazione di nuove fabbriche meccaniche e cioè della „Lukwar“ (fabbrica di articoli elettrotecnici e di materiali per impianti) e della „Tryb“ (fabbrica di ruote dentate) entrambe a Varsavia. Inoltre, la ditta „Stabilimenti Elettrotecnici Polacchi Brown Boveri“ dopo aver organizzata una prima fabbrica a Żyćalin, ne ha acquistata una seconda a Cieszyń e la Società Elettrica Polacca P. T. E. ha notevolmente ampliato la sua produzione. Quale nuova produzione occorre notare l'inizio della costruzione di locomotive per binari a scartamento ridotto, da parte di due fabbriche appartenenti all'Associazione e cioè dalla „Prima Fabbrica di Locomotive in Polonia“ e dalla „S. A. Varsovia per la Costruzione di Locomotive“. Il 26 luglio 1926 la „S. A. H. Cegielski“ di Poznań ha consegnato alle Ferrovie dello Stato Polacco la prima locomotiva per binari normali, costruita interamente nelle sue officine, venendo così a costituire la prima fabbrica polacca di locomotive. La fabbrica di automobili „S. A. Ursus“ di Czechowice ha compiuto il montaggio delle sue officine che, nel gennaio 1927, hanno cominciato a lavorare parzialmente. La „S. A. Wł. Gostyrński i S-ka“ di Varsavia ha allargato il campo della sua produzione, fabbricando armature di ottone per centrali e reti elettriche nonché prese di contatto di ferro per lampade ad arco e ad incandescenza. Data la progettata costruzione di panifici meccanici da parte delle amministrazioni comunali — per iniziativa del Governo — la Fabbrica di Macchine Teodor Saur di Bielsko ha ampliato considerevolmente la sua lavorazione di macchine in genere e d'impianti per panifici. Inoltre, parecchie altre fabbriche appartenenti all'Associazione, spronate dalla lotta doganale con la Germania, hanno cominciato la fabbricazione di prodotti finora importati dalla Germania. Infine, nel novembre 1927, sono stati inaugurati „Gli Stabilimenti Polacchi Skoda“ presso Varsavia, per la produzione di motori aeronautici. L'iniziativa in parola è stata presa dalla S. A. Franco - Polacca „Frankopol“ i cui edifici e impianti iniziati a Okęcie, passarono poi in proprietà della S. A. Skoda.

5. Organizzazione commerciale dell'industria metallurgica.

Nell'intento di favorire gli interessi commerciali e industriali dei membri dell'Associazione Polacca dell'Industria Metallurgica, sono sorte due organizzazioni economiche e cioè la S. A. Industriali Metallurgici Polacchi Riuniti“ e la società a responsabilità limitata „Associazione d'Esportazione dell'Industria Metallurgica di Trasformazione“. Scopo della prima è la fornitura di materiali necessari per la fabbricazione di articoli metallurgici nonché la mediazione nella vendita di questi prodotti. L'Associazione d'Esportazione ha per scopo di favorire l'esportazione dei prodotti dell'industria all'estero. Essa è stata autorizzata dal Ministero d'Industria e Commercio ad emettere certificati comprovanti l'esportazione all'estero di tali prodotti che — in base a disposizioni

legislative — godono del rimborso di dazio per le materie prime impiegate nella loro lavorazione. L'Associazione Polacca degli Industriali Metallurgici è una delle 44 organizzazioni comprendenti (eccezion fatta per l'agricoltura e per i mestieri) i principali rami dell'organizzazione economica polacca, che costituiscono in complesso l'Associazione Polacca Centrale dell'Industria, delle Miniere, del Commercio e delle Fi-

nanze. Essa comprende le associazioni dei datori di lavoro, dei suoi organizzatori e dei produttori nazionali ed è conosciuta largamente in Polonia dalla popolare denominazione del suo indirizzo telegrafico „Lewiatan”. Attualmente l'Associazione Polacca degli Industriali Metallurgici conta circa 300 ditte.

ING. M. CHORZEWSKI.

PRODUKCJA I WYWOZ GUZIKÓW Z ITALJI.

(PRODUZIONE ED ESPORTAZIONE DEI BOTTONI IN ITALIA).

Za właściwą ojczyznę przemysłu guzikarskiego należy uważać Saksonję. Stamtąd przeszedł on do Czech, a następnie zaledwie przed 50-iu laty — do Italji — ściślej mówiąc, do Bergamasco i nieco później do prowincji: Piacenza i Brescia, stanowiących do dziś dnia jego najznaczniejsze ośrodki.

Z Czech przybyli do Italji pierwsi farbiarze, a należy pamiętać, że technika farbiarska odgrywa w wyrobie guzików pierwszorzędną rolę.

W czasie wojny przemysł guzikarski w Italji uległ z konieczności rzeczy pewnemu zastojowi. Nie poniósł on zbyt wielkiej szkody, co zawdzięcza wytrwałej pracy przemysłowców, którzy wyzyskali czas stagnacji dla wprowadzenia ulepszeń i przygotowania się do przeciwstawienia się guzikarstwu niemieckiemu i czeskiemu. W tym celu spożytkowano olbrzymie ilości surowców, rozszerzono i uporządkowano fabryki, wyspecjalizowano robotników i przystąpiono po raz pierwszy do propagandy włoskich wyrobów guzikarskich zagranicą.

W chwili zawarcia pokoju przemysł ten był w pełni uruchomiony; istniało już, nie licząc mniejszych, 60 większych fabryk tylko guzików palmowych. Liczba zatrudnionych w nich robotników wynosiła 10.000 osób, wytwarzających dziennie około 50.000 sztuk guzików. Tak więc Italja pod względem rozmia-
rów produkcji przewyższyła Niemcy i pozostawiła daleko w tyle za sobą Francję i Stany Zjednoczone A. P.

Wyroby włoskie nie tylko utrzymywały się na rynkach, które sprowadzały je przed wojną, lecz zdobyły sobie nowe rynki, na których znane były jako towar innej proveniencji.

Wytwórczość włoska wymagała się stopniowo i nieustannie; obecnie zdolność wytwórcza Italji oblicza się w przybliżeniu w normalnych warunkach pracy na 100 tysięcy sztuk dziennie.

Do najwięcej rozpowszechnionych typów guzików należą guziki do ubrań męskich. Mają one największy zbyt i są dziś przeważnie wyrabiane z nasion palmowych, które usunęły niemal zupełnie na drugi plan dawniejsze guziki metalowe do spodni oraz kościane do kamizelek, surdutów i palt.

W dziedzinie wytwórczości i sprzedaży guzików palmowych Italja zajmuje dziś niewątpliwie pierwsze miejsce.

Guziki fantazyjne, służące po większej części jako ozdoby strojów damskich. Są one wyrabiane głów-

nie z celuloidu, roślinnej imitacji kości słoniowej i galatytu, który w czasach powojennych wyparł wiele innych surowców.

Handel temi wyrobami kwitnie zwłaszcza w Niemczech. Bezpośrednio drugie miejsce należy przyznać Czechosłowacji.

Guziki z perłowej masy. Popyt na ten gatunek wzmożł się znacznie od czasu stosowania do ich wyrobu muszli trocas i innych muszli słodkowodnych. gorszych jakościowo od prawdziwej masy perłowej, lecz niewiele różniących się pod względem wyglądu i bez porównania tańszych. Wyrabiane są z nich niemal wyłącznie guziki do bielizny, zastępujące dawniejsze guziki metalowe, obciążane płótnem.

Fabrykacją guzików z prawdziwej masy perłowej odznacza się przede wszystkim Czechosłowacja, następnie Austria; guziki z muszli Trocas i innych należy uważać za specjalność Japonji i w drugim rzędzie Francji.

Według danych „Faszystowskiej Grupy Narodowej przemysłowców Branży Guzikarskiej” Italja wytwarza 90% guzików z nasion palmowych i z substancji roślinnej, naśladowującej kość słoniową; główne zaś ośrodki tego przemysłu znajdują się w Palazzo sull'Oglio, w Bergamo, w Piacenza, w Ombriano, skupiając ok. 50-iu zakładów, dających pracę ok. 8000 robotnikom.

W Italji wyrabiane są również w mniejszych coprawda ilościach, guziki z metalu, z kości, masy perłowej, rogu, pazurów, galatytu, ze szkła i porcelany oraz z surowców owocowych.

Fabryki guzików metalowych, istniejące w niewielkiej ilości (ok. 10-ciu), są doskonale urządzone, a ich wytwórczość zwycięsko wytrzymuje współzawodnictwo z zagranicą, pomimo, że ta ostatnia posiada znacznie tańsze surowce i stanowisko ustalone od wielu lat na rynkach światowych.

To samo można powiedzieć o wytwórczości wyżej wspomnianych rodzajów guzików, wyrabianych ogółem w 50-iu blisko fabrykach; z tego 15 fabryk przypada na wyrób guzików z masy perłowej, ok. 10-iu na guziki z galatytu, 3 — 4 na rogowe i z surowców owoców, kilka na guziki ze szkła, porcelanowe i agatowe — wreszcie około 10-iu — na guziki z kości.

Te poboczne gałęzie przemysłu osiągnęły najwyższy swój rozkwit w ciągu ostatnich kilku lat i obecnie zatrudniają one blisko 3000 robotników.

Większość wytwórców połączyła się niedawno

w Komitecie Italskich Przemysłowców Branży Guzikarskiej z siedzibą w Medjolanie, który oblicza kontyngenty wywozu dla każdej fabryki z osobna i ustala ceny sprzedaży.

Wwóz nasion palmowych.

Do wyrobu tak zwanych „guzików palmowych” służą nasiona niektórych gatunków palm, które po wysuszeniu przypominają pod względem trwałości i barwy kość słoniową. W handlu przybierają one nazwy odnośnych miejsc pochodzenia.

Ameryka Środkowa i Południowa dostarcza gatunków: Colon, Serravilla, Esmeralda, Tumace, Panama, Cartagena, Guayaquil, Manta; z Nowej Zelandji pochodzi gatunek Tahiti; z Afryki — a mianowicie z kolonii Erytrejskich i z Sudanu angielskiego — nasiona palm Dum, Barca i Sudan, znacznie mniejsze od amerykańskich i mniej cenione pod względem jakości włókien.

Przywóz nasion palmowych do Italji, który wynosił w 1911-ym roku 25.000 kwintali, wzrósł w r. 1913 do 135.000 kwint., wartości. $9\frac{1}{2}$ miliona lirów. W pierwszych latach powojennych przywóz ten utrzymał się bez zmiany; w 1925 r. osiągnął on maksymalną wysokość 200.000 kwint; w 1926 r. spadł do 179.000 a w 1927 — do 137.000 kw., wartości 22 milionów lirów. Połowę przywozu stanowi gatunek Manta Bahia z Ekwatoru, sprowadzany w ilości ok. 230.000 kwint. rocznie. Z sumy tej przypada na Italję 40%; na drugą połowę zaś składają się w $\frac{3}{4}$ nasiona z Erytrei (palma Dum), w $\frac{1}{4}$ z Kolumbji (Cartagena) i w $\frac{1}{4}$ z Egiptu (palma Sudańska).

Wytwórczość Erytrei rozwija się b. intensywnie i jej nasiona wywożone są w znacznych ilościach na rynki zagraniczne.

Wywóz z Italji.

Italja wywozi zagranicę ok. 90% swojej produkcji guzikarskiej.

Stosunek do wytwórczości przedstawia się, jak następuje:

wywóz guzików z surogatów owocowych	80—90%
„ „ z porcelany, szkła i emalii	60—70%
„ „ innych gatunków (z kości słoniowej, rogu, galilitu i t. p.) z wyjątkiem metalowych	40—50%
„ „ metalowych	10—20%

Powyższe cyfry są przybliżone.

Wywóz guzików palmowych wynosi ok. 90% wartości całkowitej produkcji, a zmiany, jakim on ostatnio ulegał, obrazuje następujące zestawienie:

	milj. lir. zł.	wskaznik
1913	15,7	100
1920	9,6	61,1
1922	16,8	107
1923	16,1	102,5
1924	16,8	107
1925	27,2	175
1926	28,4	181
1927	26,3	168

Najwyższe cyfry wywozu wykazują ostatnie 3 lata, zwłaszcza w 1926 roku wzrost w porównaniu z okresem przedwojennym wynosi 81%.

Kierunki wywozu obrazuje zestawienie następujące:

	1913 Kw.	1925 Kw.	1926 Kw.	1927 Kw.
Ogółem:	19.640	25.275	24.940	23.316
W. Brytanja	7.039	7.647	7.186	9.515
Niemcy	4.375	5.588	3.081	4.304
Francja	329	2.245	2.544	644
Indje Angielskie	442	1.026	2.041	1.243
Argentyna	552	1.085	1.592	833
Austria	2.476	884	565	392
Rumunja	32	305	511	258
Belgia	248	511	511	382
Szwajcaria	974	560	443	524
Inne ¹⁾				

Z porównania liczb przedwojennych z powojennymi wynika, że cyfra wywozu do Niemiec utrzymała się na stałym poziomie, wzrosła się trzykrotnie w odniesieniu do rynków Indji Angielskich i Australji, dwukrotnie w odniesieniu do Argentyny i w nieco mniejszym stopniu do Anglii; natomiast zmniejszyła się ona o 50% dla państw sukcesyjnych, Belgji, Szwajcarii i Chili; o $\frac{1}{3}$ — dla Brazylii. Największą różnorodność wałbań wykazuje rynek Francji, który przed wojną sprowadzał przeciętnie zaledwie ok. 300 kwint. rocznie, w pierwszych latach po wojnie 800 kwint., w 1925 i 1926 r. 2.500 i w 1927 650 kwint.

Wywóz innych rodzajów guzików, jakkolwiek minimalny w porównaniu z wywozem guzików palmowych, nie jest jednakże pozbawiony znaczenia. W 1925 r. ogólna jego wartość obliczano na 11 miljo-

¹⁾ Rubryka „inne” obejmuje rynki krajów, które począwszy od 1922 r. sprowadzały rocznie mniej, niż 500 kwint. guzików.

Wśród nich zasługują na wymienienie: Bułgaria, Kanada, Chili, Kolumbia, Danja, Egipt, Ekwator, Związek Państw Australijskich, Grecja, Japonja, Islandja, Indje Holand., Meksyk, Polska, Peru, Królestwo S. H. S., Hiszpanja, Szwecja, Turcja Azjał., Urugwaj, Węgry, Venezuela.

nów, w 1926 na 9 i w 1927 na 4,5 miliona lirów. Niżej przytaczamy dane statystyczne z ostatnich 3-eh

lat, dotyczące ilości i wartości według rodzajów wywożonego towaru.

Rodzaj guzików	1925		1926		1927	
	Ilość kg.	wartość w lirach	Ilość kg.	wartość w lirach	Ilość kg.	wartość w lirach
1. Jedwabne	140	13.568	8	570	—	—
2. Metalowe zwykłe tłoczone, pozłacane, posrebrzane	1.120	—	577	—	337	—
3. Metalowe zwykłe tłoczone inne	153	236.690	78	218.423	102	151.694
4. Metalowe zwykłe inne, złoczone, posrebrzane, z domieszką masy perłowej lub szylkretu	135	3.183	190	19.350	344	21.345
5. Metalowe zwykłe inne	95	260.698	252	483.435	76	221.258
6. Porcelanowe, szklane, emalowane	2.146	2.338.803	2.855	3.015.598	1.725	1.612.324
7. Bursztynowe, z kości słoniowej, masy perłowej lub szylkretu	7.555	496.482	8.385	618.606	3.476	241.723
8. Kościane	412	1.459.023	304	965.960	167	458.878
9. Rogowe	546	1.872.013	337	1.356.970	112	365.390
10. Celuloidowe, galatytowe i t. p.	324	4.014.916	207	2.251.017	145	1.104.425
11. Inne (za wyjątkiem wyrabianych z cennych metali lub pokrytych cennymi metalami)	158	610.655	44	151.580	152	397.435

Pominęliśmy tu, jako minimalny, wywóz guzików, obciążanych tkaniną, drewnianych i papierowych.

Przywóz wyżej wymienionych rodzajów guzików, przewyższający jeszcze wywóz, stopniowo jednakże zmniejsza się. W 1925 roku ogólna wartość przywo-

zu wyrażała się sumą 10, 15 milj. lirów, w 1926 — 16,5 milionów i w 1927 ok. 11-u milionów. Niżej przytaczamy szczegółowe dane statystyczne, dotyczące ważniejszych pozycji:

G u z i k i	1925		1926		1927	
	Ilość kg.	wartość w lirach	Ilość kg.	wartość w lirach	Ilość kg.	wartość w lirach
1. Metalowe zwykłe tłoczone, złoczone lub posrebrzane	725	235.122	301	86.653	298	79.448
2. Inne metalowe zwykłe, tłoczone	2.271	179.268	1.805	95.785	1.975	100.020
3. Inne metalowe zwykłe	463	1.716.341	418	1.927.640	265	1.072.523
4. złoczone, posrebrzane, z domieszką emalii lub szylkretu	2.588	145.969	3.685	221.863	2.880	203.650
5. Inne metalowe	267	1.018.031	118	355.811	63	235.925
6. Porcelanowe, szklane, emalowane	133	584.412	178	119.011	184	947.003
7. Bursztynowe, — z kości słoniowej — perłowej masy — szylkretu	50.742	6.251.909	56.080	6.028.013	50.322	4.926.672
8. Rogowe	17	120.788	16	97.234	35	247.780
9. Celuloidowe, galatytowe i t. p.	477	4.196.037	560	5.585.570	523	2.168.984
10. Inne — za wyjątkiem wykonanych z cennych metali lub pokrytych cennymi metalami	69	513.671	57	929.960	90	612.890

Z zestawienia powyższych danych statystycznych przywozu i wywozu widzimy, że cyfra przywozu guzików z masy perłowej i z galalitu, utrzymuje się na stałym poziomie, wywóz zaś zmniejsza się wyraźnie.

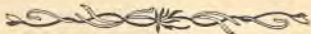
Nie mówiąc o trudnościach połączonych z wywozem zagranicę — handel temi rodzajami guzików musi walczyć nawet na rynkach wewnętrznych z konkurencją japońską, francuską (guziki z masy perłowej), niemiecką i czechosłowacką.

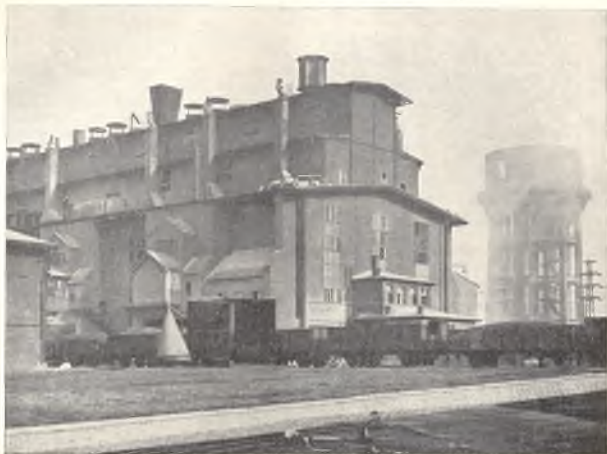
Należy jednak zapisać na dobro włoskich przemysłowców sam fakt zapoczątkowania wywozu wogóle, którego stosunek procentowy do ogólnej wytwór-

czości dla niektórych gatunków wyrobów guzikarskich wyraża się już w dość znacznych liczbach.

Należy wreszcie wziąć pod uwagę trudności wywozowe, napotymane przez Italię w postaci podwyższanych systematycznie cel ochronnych. Tak np. we Francji cło wynosi obecnie 25% ad valorem; w Hiszpanji (pomimo, że miejscowa wytwórczość pokrywa zaledwie część zapotrzebowania) zostało ono podniesione do 30%, w Stanach Zjednoczonych A. P. do ok. 45%, a w ostatnich czasach w Rumunji i Angji do 33%.

S. K.

Veduta parziale della fabbrica di azotati a Chorzów.
Fabryka Związków Azotowych w Chorzowie.

Frammento di un paesaggio della Polonia Meridionale.
Fragment krajobrazu Polski Południowej.

L'INDUSTRIA DEL VETRO IN POLONIA.

(POLSKI PRZEMYSŁ SZKLARSKI).

1. Qualità e quantità della produzione.

Lo sviluppo dell'industria del vetro in Polonia è lento, ma continuo e sistematico. Di ciò danno prova le cifre complessive della produzione nazionale di anno in anno crescenti. Esse danno 50.000 tonn. circa nel 1924, 60.000 circa nel 1925, 67.000 circa nel 1926 e 79.000 circa nel 1927. Le vetrerie polacche producono quasi tutte le qualità di vetri e sono in grado di coprire quasi totalmente il fabbisogno del mercato interno potendo inoltre riserbare per l'esportazione dal 30 al 40% della produzione. In Polonia manca soltanto la produzione del vetro per l'ottica, così detto di „Jena” oltre certe qualità speciali nonché lastre di dimensioni superiori ai 2 m².

2. Cause dell'insufficiente sviluppo dell'industria.

Un più rapido sviluppo dell'industria polacca del vetro è ostacolato dal limitato potere d'assorbimento del mercato interno nonché dall'impossibilità di svolgere su più larga scala l'esportazione. Influisce inoltre in tale campo la notevole importazione dall'estero. La principale ragione del lento sviluppo dell'industria deve anche cercarsi nell'impossibilità di una diminuzione dei costi di produzione nonché nella concorrenza dei prodotti esteri. Le conseguenze dell'alto costo di produzione potrebbero essere in parte ridotte mediante un cambiamento delle condizioni generali creditizie, fiscali, sociali nonché da un aumento del potere d'acquisto della popolazione. Ciò permetterebbe certamente un migliore sfruttamento della capacità produttiva delle fabbriche ed influirebbe favorevolmente sulla diminuzione dei costi. Altre condizioni sfavorevoli dipendono dall'ubicazione delle imprese e dalla necessità d'importare alcune fra le più pesanti materie prime nonché da impossibilità d'impiegare qualità di carbone meno costose. Tali condizioni peseranno ancora per parecchio sulla nostra produzione, ma potrebbero almeno in parte essere modificate da miglioramenti tecnici, pur richiedendo sempre una certa protezione doganale. Sebbene il livello tecnico generale delle vetrerie polacche negli ultimi anni, si sia notevolmente rialzato, pure esso lascia ancora a desiderare poichè una notevole parte della produzione è ancora ottenuta secondo metodi che l'estero ha già abbandonati da un pezzo. La trasformazione del lavoro da manuale a meccanico, effettuata in larga misura dal Belgio, dalla Francia, dalla Germania, dall'Inghilterra e dagli Stati Uniti, in Polonia è ancora alla fase iniziale.

3. Necessità della trasformazione meccanica del lavoro.

Nell'industria del vetro, in armonia con i progressi della tecnica moderna, si dovrebbe assolutamente

tendere ad una graduale trasformazione delle condizioni di lavoro sostituendo quello manuale con quello a macchina. Ciò richiede l'investimento di considerevoli capitali. Sebbene le vetrerie non abbiano a questo fine ricevuto alcun aiuto finanziario né da parte del Governo, né da parte di istituti di credito, esse stanno cercando di sostituire le antiche installazioni dei forni con forze proprie ed impiantano macchinari di vario tipo, trasformando così almeno in parte le loro fabbriche. Ma ciò naturalmente progredisce con molta lentezza. Una più rapida trasformazione meccanica si verifica invece nelle vetrerie che si occupano della produzione di vetri per finestre. Nel 1926 fu costruita a Zabkowie con il concorso di capitali belgi, una fabbrica meccanica e nell'anno corrente sarà condotta a termine la trasformazione meccanica di una seconda fabbrica di vetri per finestre a Szczakowa. Si dovrebbero inoltre trasformare meccanicamente altre importanti vetrerie. Però questo dovrebbe avvenire a convenienti intervalli in maniera da provvedere contemporaneamente all'aumento parallelo dei mercati di sbocco in maniera da assicurare utili agli importanti capitali che queste trasformazioni richiedono. Una contemporanea e rapida trasformazione meccanica di parecchie fabbriche provocherebbe sopraproduzione e quindi crisi, minacciando l'esistenza delle imprese più deboli.

4. Ufficio di vendita di vetri per finestre.

L'Associazione delle Vetrerie, in conseguenza di tali trasformazioni ha istituito un Ufficio comune per la vendita di vetri per finestre, sotto la ragione sociale „Verpol” a cui debbono appartenere tutte le imprese industriali in attività. Tale Ufficio ha per scopo la proporzione della produzione al fabbisogno del mercato interno, l'eliminazione della concorrenza reciproca, rovina delle singole fabbriche, nonché l'organizzazione di una produzione razionale. L'esportazione dei vetri per finestre, data la mancanza di elementi per la stipulazione di regolari contratti e dati non favorevoli trattati commerciali, non è compresa nell'attività del „Verpol”.

5. Possibilità di aumento del consumo e di diminuzione del costo di produzione.

Per mantenere la produzione all'attuale livello si dovrebbe parallelamente aumentare il consumo del vetro sul mercato interno. Ciò dipende, fra l'altro, dalla diminuzione del costo di produzione e dall'aumento del benessere delle classi operaie, consumatori principali di tale merce. Inoltre, il consumo dei prodotti nazionali può essere aumentato mediante l'applicazione di dazi protettivi nonché di restrizioni all'importazione dall'estero. Il costo di produzione potrebbe esser diminuito anche mediante una dimi-

nuzione delle imposte e delle tariffe di trasporto — mediante abrogazione di dazi per materie prime, per macchine e per parti di macchine non prodotte nel paese — mediante un'organizzazione razionale dell'estrazione delle materie prime — mediante soppressione della limitazione delle ore di lavoro — mediante istruzione professionale di operai specializzati — mediante istituzione di una corporazione che qualifichiasse gli operai secondo la loro capacità — ed infine mediante una compilazione razionale della tariffa doganale d'importazione per i prodotti di vetro.

6. Commercio estero.

La vendita all'estero si presenta come segue. L'importazione del vetro in Polonia nel 1924 fu di 5.683 t. per un valore di 6.217.000 zloty, nel 1925 di 5.741 t. per un valore di 6.503.000 zloty. Nel 1924 l'esportazione fu di 2.330 t. per un valore di 2.080.000 zloty e nel 1925 di 1.771 t. per un valore di 2.150.000 zloty. Nei primi dieci mesi del 1926, l'importazione diminuì considerevolmente fino a 1923 t. per un valore di 2.228.000 zloty, mentre l'esportazione salì a 2.631 t. per un valore di 11.393.000 zloty. Da questi dati risulta come mentre si importano merci di alto valore, di lusso e di precisione, si esportano principalmente quelle meno care e anche a prezzi diminuiti in seguito al premio sulla valuta. La bilancia commerciale del vetro, alla fine del 1926, era quasi in equilibrio. In generale, sia l'importazione che l'esportazione non sono elevate ed anzi l'esportazione negli ultimi tempi va di continuo diminuendo. Nel gennaio 1927, essa era difatti di 1.570.000 kg. e diminuendo continuamente, scese nel giugno fino a 176.000 kg., mentre l'importazione è in aumento con una media di 600.000 kg. al mese. L'esportazione che fino a poco tempo fa rappresentava dal 6 al 7% della produzione di qualità molto varia, è diretta in Bulgaria, Francia, Inghilterra, Lettonia, Palestina, Persia e Rumania. Grandi possibilità hanno specialmente il vetro pressato, le imitazioni di cristalli, il vetro decorativo, come oggetti da tavola, il vetro da illuminazione, come paralumi, il vetro per lampade elettriche, quello in lastre, ecc. Prima l'esportazione avveniva per via indiretta. Negli ultimi tempi essa si effettua via terra per Amburgo o Sniatyn. Attualmente si stanno facendo tentativi per allacciare rapporti commerciali diretti e indiretti coi paesi d'oltremare, via Amburgo e Amsterdam. Il mercato d'oltremare non è ancora sfruttato, quindi un'esportazione verso di esso ha grandi possibilità di sviluppo. Inoltre la qualità del vetro polacco è abbastanza buona ed è in continuo miglioramento, cosa che aumenta le sue possibilità di esportazione. Per l'esportazione s'incontra in generale la concorrenza delle fabbriche cecoslovacche e tedesche che, approfittando del minor costo delle materie prime e del lavoro più intenso delle maestranze nonché di impianti tecnici perfezionati, hanno possibilità di praticare prezzi inferiori. Dall'inizio del secondo semestre del 1927, in seguito ad un aumento dei dazi doganali per i prodotti polacchi da parte della Francia e della Rumania, l'esportazione in

questi paesi è cessata quasi del tutto ed i passi fatti dall'Associazione delle Vetrerie per ottenere riduzioni doganali o almeno le stesse condizioni applicate nei riguardi della Cecoslovacchia e della Germania, non hanno finora avuto esito favorevole. Per facilitare l'esportazione e per renderla possibile in alcuni casi, è indispensabile diminuire considerevolmente le spese dei trasporti ferroviari fino alle stazioni di confine, nonché godere di tariffe privilegiate sulle ferrovie estere. I nostri istituti all'estero debbono inoltre essere organizzati in maniera da poter fornire informazioni sui prezzi, sui generi d'imballaggi, sui costi di trasporto, sull'assicurazione, ecc., pure sulla capacità creditizia degli eventuali acquirenti, nonché ogni altra informazione necessaria. È necessario inoltre aiutare i negozianti polacchi intenzionati ad esportare, organizzare istituti di mediazione fra la Polonia e i paesi d'oltremare. Gli uffici esteri, già organizzati e che naturalmente si contentano di utili minori di quelli che richiedono gli uffici polacchi, specie nel primo periodo della loro esistenza, hanno per principale scopo l'interesse dei loro paesi e trattano naturalmente in linea secondaria quelli nostri. Le vetrerie polacche tendono ad allacciare diretti rapporti con le ditte estere e ad affidare eventualmente la loro rappresentanza a corrispondenti che lavorino per commissione. Dato che gli acquirenti dei paesi d'oltremare richiedono crediti di sei mesi che vengono concessi dalle fabbriche della Cecoslovacchia e della Germania e che non possono essere invece concessi dalle fabbriche polacche nelle attuali condizioni, sarebbe opportuno un aiuto governativo che permetta alle fabbriche di conformarsi alle esigenze del mercato d'oltremare. Tale aiuto dovrebbe consistere nella concessione alla produzione per l'esportazione di crediti speciali.

7. Organizzazione dell'industria del vetro.

L'Associazione delle Vetrerie in Polonia ha cura particolare degli interessi dell'industria del vetro. Le sue autorità sono: l'Assemblea Generale, il Consiglio e la Commissione di Revisione. Il consiglio di sorveglianza, per il 1927, era composto come segue: Sig. Leopold Marcus - Presidente; Sig. Kazimierz Ansgary Kamiński, e avv. Herman Lewy - Vice Presidenti. Membri del Consiglio: Sigg. Dott. Michał Berkowicz, Reinhold Chrystman, Zygmunt Renglewski, Ing. Jerzy Rackman, Bronisław Stolle e Witold Smijewski. Dirige l'Associazione il Sig. Bruno Baliński che è anche Direttore amministrativo della Centrale Commerciale esistente presso l'Associazione.

8. Centrale Commerciale presso l'Associazione delle Vetrerie in Polonia.

La Centrale Commerciale presso l'Associazione delle Vetrerie in Polonia, istituita nel marzo 1925 come società a responsabilità limitata, nel gennaio 1926 si è trasformata in cooperativa a responsabilità limitata, assumendo la nuova ragione sociale: Centrale Commerciale dei Membri dell'Associazione delle

Vetriere in Polonia. Sono suoi compiti: 1) acquisto e vendita di materie prime, macchine, articoli tecnici, utensili e prodotti chimici — 2) produzione e vendita di articoli vari, occorrenti all'industria del vetro. 3) esercizio di imprese di sfruttamento in amministrazione propria, come cave di argilla, calce, sabbia, ecc. 4) esportazione di prodotti finiti dell'industria del vetro. In forza di una decisione del Consiglio di Sorveglianza, tutti i membri dell'Associazione sono

obbligati ad appartenere alla Centrale Commerciale. Nonostante la sua breve esistenza, la Centrale ha già saputo svolgere un'attività molto utile, ottenendo diretti contatti fra i produttori e i fornitori sia di materie prime sia di macchine, come nell'interno del paese così all'estero.

BRUNO BALIŃSKI
Direttore dell'Associazione
delle Vetriere.

L'ELETTRIFICAZIONE DELLA POLONIA.

(ELEKTRYFIKACJA POLSKI).

La tabella seguente può dare un'idea delle condizioni dell'elettrificazione della Polonia prima della guerra, durante la guerra ed infine dal tempo della sua indipendenza. La tabella riguarda soltanto le centrali elettriche di utilità pubblica e dimostra co-

me nei primi sette anni di indipendenza il numero delle centrali aumento quasi del 50%, la loro potenza del 67% e il loro numero (in rapporto a quello degli abitanti) del 68%.

Centrali elettriche di pubblica utilità.

Tabella N. I.

A N N O	1914		1918		1925		Aumento per il periodo 1918—1925
	Quantità	%	Quantità	%	Quantità	%	
Numero delle centrali elettriche	113	100,0	254	224,8	373	330,1	48,9
Potenza delle centrali in Kw.	172.600	100,0	202.950	117,5	339.600	196,2	66,8
Quantità di potenza impiantata per abitante	6	100,0	7,5	125,0	12,8	210	68,0

Le principali centrali elettriche di pubblica utilità (forza superiore a 500 kw.) sono le seguenti:

Stabilimenti elettrici di pubblica utilità, di potenza superiore a 500 kw.

Tabella N. II.

Località	Produzione migliaia di Kw.	Potenza impianta- ta per Kw.	Anno di fonda- zione	Località	Produzione migliaia di Kw.	Potenza impianta- ta per Kw.	Anno di fonda- zione
1 Chorzów (El. Okr. O. E. W.) (per il 1925)	278.514	81.440	1898	19 Stokki Mlyn	3.557	1.900	1910
2 Łaziska Górne („Elektro“) (per il 1925)	80.222	24.100	1917	20 Toruń	3.534	1.970	1898
3 Warszawa (Komp. Elektr.)	67.437	80.120	1903	21 Częstochowa	2.541	3.453	1907
4 Łódź	49.683	28.900	1910	22 Starogard	2.500	780	1912
5 Siersza Wodna	26.831	10.000	1913	23 Tczew	2.500	023	1910
6 Sosnowiec	23.505	10.000	1916		rezerva		
7 Kraków	22.562	14.320	1905	24 Rutki	1.776	500	1911
8 Lwów	19.487	15.100	1894	25 Auhustów	1.728	750	1910
9 Poznań	15.807	10.000	1903	26 Tarnów	1.663	1.033	1910
10 Warszawa (Tramwaje)	15.768	10.000	1908	27 Gnieszno	1.612	1.150	1901
11 Zebracze („Silesia“)				28 Przemysł	1.418	1.070	1911
(per il 1925)	9.757	8.000	1923	29 Bielsko-Biala	1.303	1.840	1898
12 Boryslaw („Premjer“)	8.532	6.500	1922	30 Piotrków	1.223	2.040	1925
13 Pruszków	8.433	8.500	1924	31 Kalisz	1.148	700	1917
14 Białystok	6.668	4.500	1910	32 Włocławek	1.040	485	1916
15 Gródek	6.211	2.400	1923	33 Cieszyń	1.024	1.500	1909
16 Bydgoszcz	5.182	2.674	1896	34 Plock	965	404	1906
17 Radom	4.949	2.500	1901	35 Inowrocław	884	750	1908
18 Gierz	3.793	4.444	1911	36 Grudziądz (Tramv. i Electr.)	832	2.800	1894
				37 Suwałki	775	550	1916
				38 Tarnopol	707	394	1900
				39 Rzeszów	677	610	1912

Un gran numero di officine produttrici di corrente elettrica (237 stabilimenti in totale, tutti di potenza superiore ai 100 kw. senza contarne 150 minori) facenti parte di imprese industriali varie (le quali

servono, oltre i propri stabilimenti industriali, anche consumatori privati o cedono una parte della corrente prodotta alla rete di pubblica utilità) esistono in Polonia, senza contare le centrali elettriche di pub-

blica utilità. La produzione totale dell'energia elettrica (sia delle officine private sia di quelle pubbliche) per abitante dimostra il grado di elettrificazione del paese (tabella N. 3). Per dare un'idea dei nostri bi-

sogni nei riguardi dell'elettrificazione, la Sezione Elettricità del Ministero dei Lavori Pubblici ha provveduto alla raccolta e alla elaborazione dei dati contenuti nella tabella N. 3.

Tabella N. III. Produzione e fabbisogno di energia elettrica nel 1925.

Centrali elettriche	Produzione annua in Kw		Fabbisogno annuo	
	totale	per 1 abitante	totale	per 1 abitante
Complessive	1.677.000.000	61	5.200.000.000	198
Di pubblica utilità	727.000.000	26	—	—
Di privata utilità	950.000.000	35	—	—

Da queste cifre risulta che anche in cifre medie per tutto il paese, il rapporto fra la produzione e il fabbisogno effettivo di corrente elettrica è inferiore a 1 : 3. Nelle singole provincie, specialmente in quelle orientali, tale rapporto è ancora inferiore. Questo stato di cose dà grandi possibilità di sviluppo alle imprese elettriche di Polonia, le cui norme sono contenute dalla legge relativa del 21 marzo 1922. Tale legge (senza recar pregiudizio ai diritti acquistati dagli stabilimenti elettrici già esistenti) introduce l'obbligo dell'autorizzazione governativa preventiva per gli stabilimenti elettrici di nuova creazione, destinati alla vendita dell'energia elettrica. La legge obbliga tutti gli stabilimenti elettrici ad esercitare e mantenere i loro impianti secondo norme tecniche e a cedere la forza superflua, in caso di necessità, alle officine di pubblica utilità. L'autorizzazione governativa dà all'imprenditore il diritto esclusivo di fornire di corrente elettrica un determinato territorio fissando le tariffe massime e imponendo l'obbligo di fornire ai consumatori che adempiono alle condizioni previste nell'autorizzazione. L'autorizzazione conferisce inoltre all'imprenditore il diritto di giovare di strade e piazze pubbliche (previo risarcimento) come pure di proprietà di terzi per impiantare reti, ecc. Dopo la scadenza del termine e anche prima, la Stato ha il diritto di riscattare lo stabilimento alle condizioni previste nell'autorizzazione. Indipendentemente da questa legge, come disposizione transitoria, è stata emanata la legge del 15 luglio 1920 sul cambiamento dei prezzi nelle forniture di corrente elettrica. Questa legge prevede la possibilità di cambiare le tariffe stabilite dalle vecchie licenze, qualora queste risultino inadeguate sia in seguito a rivalutazioni monetarie sia a cambiamento delle condizioni economiche. Il Ministero dei Lavori Pubblici è incaricato della gestione dell'amministrazione elettrica. Esso rilascia anche le autorizzazioni governative. Esso si occupa di quanto sopra mediante una Sezione speciale il cui capo dipende direttamente dal Ministro. I prefetti sono autorità di seconda istanza nelle controversie in materia. Nelle provincie di Kielce, Lodz e Varsavia vi sono uffici indipendenti diretti da ingegneri elettrotecnici. La Sezione Elettrotecnica del Ministero dei Lavori Pubblici fra le sue funzioni fondamentali ha quella di occuparsi delle pratiche connesse alla concessione delle autorizzazioni da parte del Ministro dei Lavori Pubblici. Secondo la disposizione del 20 maggio 1923, la procederà per la concessione di auto-

rizzazioni è la seguente: Le domande per l'autorizzazione (con piano del territorio di distribuzione, la descrizione tecnica dello stabilimento elettrico progettato, il calcolo delle tariffe e il progetto dell'atto di autorizzazione) vengono presentate al Ministero dei Lavori Pubblici il quale pubblica nel „Monitor Polski” la concessione ottenuta e trasmette gli atti al competente ufficio provinciale. Questo fa la pubblicazione nel luogo di presentazione della domanda, informa le autorità governative e locali interessate, fissa un termine (da 4 a 6 settimane), per la presentazione di opposizioni e provvede all'istruttoria a cui debbono seguire le deliberazioni della commissione. Quindi l'ufficio provinciale restituisce gli atti al Ministero insieme con la proposta. Il Ministero, esaminata la pratica, d'accordo con l'imprenditore, fissa le condizioni dell'autorizzazione, preleva le tasse per la concessione e la cauzione e rilascia l'atto relativo, pubblicandone notizia nel „Monitor Polski”. La disposizione del 14 luglio 1925 per i piccoli stabilimenti elettrici (che distribuiscono energia a località fino a 8000 abitanti) prevede una procedura semplificata e cioè le domande vengono presentate direttamente all'ufficio provinciale, non occorre l'avviso nel „Monitor Polski” della presentazione della domanda e le deliberazioni della commissione, come i termini della presentazione delle opposizioni sono ridotti a 2 settimane. La prima autorizzazione governativa in base alla legge sopracitata, è stata rilasciata il 17 giugno 1924. A partire da questa data fino al 1 novembre 1927 sono state rilasciate 51 autorizzazioni e cioè: 5 nel 1924 — 12 nel 1925 — 16 nel 1926 e 18 nel 1927 (primi 10 mesi). Viene anche esercitato un certo controllo sull'adempimento da parte dei concessionari alle condizioni stabilite nell'autorizzazione. La competente Sezione del Ministero dei Lavori Pubblici oltre il lavoro sopra menzionato ne compie ancora uno coadiuvando e partecipando all'attività di due organismi sociali: il Comitato Elettrotecnico e Energetico i cui scopi sono connessi direttamente con il suo lavoro. Il Comitato Elettrotecnico Polacco (P. K. E.) esistente dal 1924 e che dal 1926 funziona presso il Ministero dei Lavori Pubblici quale organo permanente del Consiglio Elettrico Governativo, ha per compito: 1) elaborazione di disposizioni e di norme in materia elettrotecnica; 2) Cooperazione e rappresentanza dell'elettrotecnica polacca all'estero. Nel primo campo il P. K. E. coopera con il Comitato Polacco di Norma-

lizzazione esistente presso il Ministero d'Industria e Commercio e con Istituti sia di carattere sociale sia di carattere ufficiale che si occupano di elettrotecnica dal punto di vista scientifico o industriale e cui rappresentanti fanno parte del Comitato Elettrotecnico Polacco. Nel terreno internazionale il P. K. E. coopera con la Commissione Elettrotecnica Internazionale (C. E. I.) con sede a Londra. L'istituzione di tale Commissione è dovuta alla necessità di un istituto permanente che si occupi del coordinamento del lavoro elettrotecnico nel campo internazionale e che metta in pratica le deliberazioni generali dei Congressi scientifici. Il Comitato Elettrotecnico Polacco quale Comitato Nazionale della Commissione Internazionale ha per scopo tanto il mettere in pratica le sue decisioni e il partecipare ai suoi lavori, quanto il rappresentare l'elettrotecnica polacca nei Congressi internazionali, da essa promossi. Per quanto riguarda il Comitato Energetico esso è stato istituito con disposizione del Consiglio dei Ministri del 2.6.1927. Mediante esso si è raggiunta la possibilità di concentrare i lavori ed i tentativi delle varie organizzazioni finora dispersi, sulla razionalizzazione dell'amministrazione energetica dello Stato e sull'inventario delle riserve di energia. Contemporaneamente è stata creata un'organizzazione per la cooperazione in questo campo con organizzazioni simili all'estero. Secondo lo statuto il Comitato è composto di 12 delegati dei Ministri interessati all'attività del Comitato e di 12 delegati di organizzazioni professionali e scientifiche, come pure di produttori e consumatori di energia. Il Comitato è diretto da una presidenza ed il lavoro viene compiuto da commissioni delle quali attualmente sono in attività cinque, e precisamente: 1) Commissione per le fonti di energia calorifica, eccettuato il petrolio; 2) Commissione per la produzione e la trasformazione dell'energia; 3) Commissione per il petrolio greggio e per i gas; 4) Commissione per l'energia idroelettrica; 5) Commissione per i trasporti. Il Comitato fra i principali suoi compiti aveva l'elaborazione dell'inventa-

rio delle riserve energetiche dello Stato. Tale compito è stato assolto con la partecipazione di parecchi istituti, fra i quali l'Istituto Geologico Governativo, la Sezione Elettrica del Ministero dei Lavori Pubblici, l'Ufficio Centrale Idrografico e di persone che già si occupavano di tale problema. I lavori sono stati raccolti in una pubblicazione in francese „Ressources d'énergie et leur exploitation en Pologne" con una carta colorata. Tale pubblicazione è stata presentata quale relazione polacca alla prima conferenza energetica mondiale di Londra. Nel 1926 è stato pubblicato un supplemento in lingua polacca col titolo „Riserve di energia in Polonia". Nell'anno stesso il Comitato, nella seduta di sezione della Conferenza Energetica Mondiale di Bale, presentò la relazione elaborata dagli ingegneri T. Tillinger e W. Rosental col titolo „Canali progettati in Polonia sotto il rapporto delle comunicazioni e dell'energia elettrica". Attualmente il comitato prepara per il congresso delle sezioni della Conferenza di Energia Elettrica Mondiale di Londra nel 1928 una serie di relazioni dedicate al carbone polacco, ai petroli greggi e ai gas. I lavori interni di commissione del Comitato, sono dedicati ad una serie di problemi fra i quali la determinazione delle proprietà dei carboni, i costi della produzione di energia industriale, l'esame delle proprietà e della quantità della torba polacca, la razionalizzazione amministrativa nell'industria petrolifera e di quella del gas le condizioni di trasporto più vantaggiose sotto il punto di vista dell'energia elettrica, l'elaborazione di norme tecniche per l'acquisto e il ritiro di caldaie e motori a vapore, ecc. Il Comitato inoltre si occupa delle questioni ordinarie che ad esso vengono trasmesse per parere da parte delle autorità e delle organizzazioni sia nazionali sia estere. Fra le organizzazioni che si occupano della protezione degli interessi professionali commessi con l'elettificazione del paese, occorre menzionare l'Associazione delle Centrali Elettriche Polacche e l'Associazione Polacca delle Imprese Elettrotecniche con sede in Varsavia.

PRELIMINARZ BUDŻETOWY ITALJI NA R. 1928/29.

(IL BILANCIO PREVENTIVO DELL'ITALIA PER IL 1928/29).

W miesiącu maju na posiedzeniu Senatu roztrząsano preliminarz budżetowy na r. 1928/29. Niżej przytaczamy zestawienie, zawierające dane co do wpływów i rozchodów w roku finansowym, zakończonym w dniu 30 czerwca r. 1927, i dotyczące zamknięcia rachunkowego w dn. 31 marca 1928 r. oraz preliminarz na r. 1928/29 przedstawiony parlamentowi do zatwierdzenia:

Pozycje zawarte w części II odnoszą się do konwersji biletów skarbowych i obligacji kilkuletnich, na skonsolidowaną Pożyczkę Liktorską, która w roku 1927/28 pozwoliła na zrealizowanie znacznych dochodów; rozchody stanowią sumy, przeznaczone na pokrycie wycofanych biletów skarbowych, na spłatę długu amortyzacyjnego i Pożyczki Morgana oraz na inwestycje w kolejnictwie, pocztach, telegrafach i telefonach oraz monopolach państwowych.

	1926-27	1927-28 preliminarny	1928-29 preliminarny
	(milijony lirów)		
I			
Dochody	21,450	19,518	17,643
Rozchody	21,014	18,747	17,372
Nadwyżka	+ 436	+ 766	+ 271
II			
Dochody	5,168	21,269	547
Rozchody	3,578	6,989	806
Różnica	+1,590	+14,280	- 259

Następująca tabela pozwala zorientować się, jakie wpływy zostały zrealizowane w r. 1926/27 oraz

jakie dochody są preliminowane na lata 1927/28 i 1928/29:

	1926-27	1927-28 preliminarz	1928-29 preliminarz
	(milijony złotych)		
Dochody z dóbr państwowych . .	362	129	242
Podatki bezpośrednie	6,163	5,426	4,829
Podatek obrotowy .	3,761	3,704	3,214
Podatki pośrednie od art. spożywczych	5,184	4,488	4,441
Monopole państwowe	3,027	3,591	2,565
Loterja	481	500	480
Różne wpływy . .	1,872	1,725	1,872
	21,450	19,518	17,643

Dochody, preliminowane na r. 1928/29, są o 3,807 milj. Lit. mniejsze od wpływów rzeczywistych z roku 1926/27; zmniejszenie w wysokości 743 milj. Lit. dotyczy pozycji „Monopole Państwowe” gdyż dla monopoli tytoniowego, solnego i chininowego został utworzony specjalny zarząd, którego celem jest podniesienie poziomu ich produkcji. Związane z tem wydatki zostały przeniesione z budżetu na specjalny rachunek, zaś dochody netto zostały dołączone częściowo do pozycji „wpływy z dóbr państwowych”; widać stąd, iż w rzeczywistości dochody w tej pozycji się nie zmniejszyły. Zmniejszenie o 1,334 milj. Lit. wpływów z podatków bezpośrednich zostało spowodowane zniesieniem podatków od zysków wojennych, obniżeniem podatków mocą dekretu z sierpnia r. ub. i obniżeniem stopy podatkowej od dochodów, które wejdzie w życie 1 stycznia 1929 r.

Preliminarz był ustalany na sposób bardzo przeczorny i z tej przyczyny zmniejszenie, jakiego doznają wpływy państwowe, a w szczególności podatki od dochodów, okaże się zapewne o wiele mniej znaczne, aniżeli jest to przewidziane w budżecie. Zmniejszenie wpływów z podatków pośrednich od artykułów spożywczych (743 milj. Lit.) spowodowane zostało zmniejszeniem dochodów z opłat celnych w związku ze spadkiem kursu złota, który jest podstawą przy pobieraniu ceł. Również i dla tej pozycji należy oczekiwać, iż preliminarz będzie niższy od rzeczywistości.

Zmniejszenie preliminowanych wpływów z dóbr państwowych spowodowane jest obniżeniem dochodów z kolei państwowych i innych instytucji rządowych; wzrost ich zależy od poprawy sytuacji ekonomicznej kraju, której budżet nie może przewidzieć.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, należy oczekiwać, iż zmniejszenie wpływów nie przekroczy 2,300 milj. Lit.; zostanie ono skompensowane redukcją rozchodów, jak tego dowodzi następująca tabela: (zob. wyżej).

W porównaniu z r. 1926/27, rozchody, preliminowane na r. 1928/29, zmniejszyły się o 3,642 milj.

	1926-27	1927-28 preliminarz	1928-29 preliminarz
	(milijony złotych)		
Ministerstwo Skarbu	9,815	9,405	7,988
„ Sprawiedliwości	308	474	461
„ Spraw. Zagr.	199	174	137
„ Kolonii	666	566	353
„ Wychowania	1,430	1,314	1,269
„ Spraw. Wewn.	806	804	747
„ Robót Publicz.	1,890	794	1,015
„ Komunikacyj	288	470	1,015
„ Wojny	3,110	2,601	2,653
„ Floty	1,320	1,176	1,152
„ Lotnictwa	754	760	700
„ Gospodar. Nar.	328	281	240
„ Korporacyj	—	—	2
	21,014	18,747	17,372

Lit. Przewidywane znaczne zmniejszenie wydatków Ministerstwa Robót Publicznych nie zostało spowodowane obcięciem sum, przeznaczonych na popieranie przedsięwzięć pozostających w związku z ekspansją gospodarczą kraju, lecz winno być przypisane tej okoliczności, iż znaczna część wydatków uskuteczniła była z sum, przeznaczonych specjalnie przez Skarb na pokrycie „należności pozostałych” z poprzednich lat. W chwili zamknięcia ubiegłego roku finansowego sumy te wynosiły przeszło 2.000 milj. Lit.; pozwoliły one przetrwać krytyczny okres depresji gospodarczej i stabilizacji lira. Prócz oszczędności w budżecie Min. Robót Publicznych i Komunikacyj, zmniejszenie rozchodów spowodowane zostało rewaluacją lira i towarzyszącym jej spadkiem cen artykułów spożywczych oraz zniesieniem wydatków, związanych z rozciganiem kontroli nad rynkiem giełdowym. Preliminarz na r. 1928/29 zamyka się nadwyżką w wysokości 271 milj. Lit., z których jednak większa część zostanie zużyta na pokrycie 259 - milionowego deficytu, wynikłego z tytułu pokrycia wycofanych biletów skarbowych, spłaty długu amortyzacyjnego, pożyczki Morgana oraz wydatków na różne inwestycje.

W przemówieniu swem z dn. 25 maja w Parlamencie, Minister Skarbu Volpi podkreślił, iż budżety z lat 1927-28 i 1928-29 muszą być rozważane z punktu widzenia stabilizacji i jej wyników i z tej przyczyny nie dają się ująć w ścisłe granice lat finansowych lub kalendarzowych. Należy odnieść niektóre zdarzenia, które spowodowały zmniejszenie wpływów, preliminowanych w r. b., aż do r. 1926/27, jakkolwiek skutki ich dadzą się odczuć dopiero w bieżącym lub przyszłym roku finansowym.

Można śmiało stwierdzić, iż potężne dzieło sanacji finansowej i walutowej, zapoczątkowane przez Rząd Faszystowski w październiku 1922 r., zostało obecnie dokonane. Lir został oparty na parytecie złotym; dług wewnętrzne skonsolidowane wyniosły 85,963 milj. Lit.; długi zagraniczne obejmują 100 milj. pożyczki dolarowej z r. 1925 oraz dług wojenny, na pokrycie którego idą wpływy z odszkodowań; obieg pieniężny został ujednolajniony i zredukowany do 17.123,7 milj. Lit., którą to sumę osiągnął w dn. 30 kwietnia r. b.; rezerwy w złocie wynoszą 12.511,1

mili. Lit. W dziedzinie finansów dążeniem Rządu jest osiągnięcie i utrzymanie równowagi budżetowej, niezbędnej dla ekonomicznej ekspansji kraju.

W wyżej zacytowanym przemówieniu Min. Volpi stwierdził, iż nowa umowa między Rządem a Banca d'Italia określa czynności Banku nie tylko w dziedzinie kontroli obiegu, lecz również kontroli kredytu. Bank Emisyjny ma stać się bankiem redyskontowym dla innych banków; nie będzie on popierał żadnego przedsiębiorstwa ani instytucji, których wypłacalność nie jest zabezpieczona i które nie są w stanie

stawić czoło konkurencji. Z drugiej strony struktura przemysłu włoskiego została wzmocniona przez dokonywanie fuzji; Minister przewiduje, iż w końcu roku finansowego 1928/29 koncentracja kapitałów wyniesie kilka miliardów lirów. Jednocześnie technika i organizacja przemysłu ulegają udoskonaleniu, które spowoduje obniżenie kosztów produkcji bez uciekania się do niebezpiecznych ekscesów „racjonalizacji”. Hasłem we wszystkich dziedzinach gospodarczej odbudowy Italji winno być obecnie „umiarkowanie i równowaga”.

IL LINO POLACCO.

(LEN POLSKI).

I commercianti stranieri ignorano spesso che la Polonia dopo la Russia è la più importante produttrice di lino. Il lino polacco però non è quotato sui mercati mondiali nonostante che il lino lettone, russo, belgo e olandese sia conosciuto da molti anni. Questo fatto non ha niente di straordinario dato che la coltura e la lavorazione del lino in Polonia, nonostante tutte le condizioni naturali favorevoli alla coltura e l'abbondanza del lino greggio costituiscono un campo che richiede molto lavoro di organizzazione. La coltura del lino in Polonia, è stata trascurata, causa comprensibile dato che questo ramo di produzione esige l'investimento di grandi capitali. La Polonia che senza aiuti dall'estero ha iniziata la ricostituzione dei diversi rami della sua industria, per mancanza di capitale è stata obbligata a rinviare a tempo migliore certe iniziative. Tuttavia, attualmente essa è già in condizioni da potersi occupare dell'industria del lino. Il Governo e gli ambienti agricoli s'interessano molto attualmente a questa questione e c'è da sperare che in questo campo, in un prossimo avvenire, si realizzeranno importanti progressi. Come abbiamo già notato la Polonia occupa il secondo posto fra i paesi produttori di lino, come attestano le cifre seguenti pubblicate dalla rivista „The Economist” di Londra del 1. ottobre 1927, concernenti la produzione mondiale del lino, nel 926 e nel 1927.

Superficie delle piantagioni del lino
(in migliaia di ha)

	1926	1927	1928
Russia	1.318,2	il dato manca	200.000
Polonia	108,5	133,5	73.000
Lituania	81,7	101,1	45.000
Germania	22,7	36,1	30.000
Belgio	23,8	28,3	29.000
Lettonia	64,7	70,8	22.000
Francia	23,6	23,8	17.600
Estonia	34,4	40,5	12.000
Olanda	13,8	10,9	6.800

Totale 1.691,4 435.400

Queste cifre debbono essere completate da altre più particolareggiate per la Polonia, cifre illustrate per gli ultimi tre anni, dalla tabella seguente:

	1924	1925	1926
Superficie (in ha)	106.013	107.588	108.500
Raccolto della paglia di lino (in tonnellate)	218.229	299.176	297.811
Raccolto dei semi di lino (in tonnellate)	56.912	62.000	71.470

Nel 1927 la superficie delle piantagioni di lino è aumentata sensibilmente, ma il raccolto non ha seguito questo aumento. Nonostante i progressi realizzati in questo campo, i risultati ottenuti non possono essere considerati sufficienti, dato che il rendimento medio per ettaro è di 2.750 kg. contro 6.000 kg. nel Belgio e in Germania. Questi risultati non sono dovuti a condizioni naturali sfavorevoli e anzi il suolo polacco è composto di sabbia e di argilla, cosa che, unita con appropriata umidità e il clima propizio, costituisce condizioni favorevolissime alla coltura del lino. Le cause invece debbono ricercarsi nei metodi primitivi della coltura, nell'impiego insufficiente di concimi artificiali e nella cattiva qualità delle sementi, in seguito a cui il lino è coltivato soltanto su piccola scala nel Nord Est della Polonia dove il livello della coltura è più basso. D'altronde anche la lavorazione del lino è molto male organizzata. Le operazioni principali sono effettuate nei villaggi a mano nella maniera più primitiva e da ciò proviene che il prodotto fornito al commercio è di cattiva qualità e deve essere ancora trasformato prima di essere impiegato nelle filande. La lavorazione del lino in officine moderne ben attrezzate è minima. Ci sono molti stabilimenti di gramolatura con una capacità produttiva di circa 3.500 tonn. di fibra e stoppa all'anno, ma la produzione di questi stabilimenti è destinata nella maggior parte a soddisfare i bisogni delle filande di lino, di cui la maggiore, quella di Żyrardów, impiega circa la metà della produzione stessa. Inoltre molti stabilimenti di tessitura attualmente sono inattivi per mancanza di capitali. Occorre notare che le imprese d'acquisto e di lavorazione di lino debbono acquistare quantità per tutto l'anno e disporre quindi di ingenti capitali, mentre le case polacche, meno qualche eccezione, son poco importanti a carattere locale e non dispongono quindi dei capitali necessari. Per questa

stessa ragione, le piccole imprese di gramolatura che in condizioni normali dovrebbero essere i principali esportatori di lino in forma di prodotti pronti per la filatura, non sono riusciti a creare un'organizzazione commerciale conveniente. Le esportazioni di lino continuano ad effettuarsi per tramite di agenti di case ceche, tedesche e lettoni, cosa che spiega l'apparente assenza di prodotti polacchi sul mercato internazionale. Le esportazioni di lino dalla Polonia, negli ultimi tre anni, sono illustrate dalla tabela seguente:

	1924		1925		1926	
	Tonnell. late	Migliaia di zloty	Tonnell. late	Migliaia di zloty	Tonnell. late	Migliaia di zloty
Paglia di lino . .	5.249	468	3.582	630	2.943	365
Lino gramolato a mano e stoppa	9.061	6.471	10.245	9.121	9.065	7.876
Lino gramolato . .	981	1.869	1.643	3.600	2.081	2.900
a macchina . .	188	322	122	258	258	46
Lino pettinato . .	—	—	—	—	—	—
Totale	—	9.130	—	13.625	—	11.146

Come si vede, le esportazioni di lino lavorato costituiscono un elemento poco importante per l'esportazione totale, mentre il grosso delle cifre è dato dalla paglia di lino e dal lino non interamente lavorato. La direzione delle esportazioni dimostra ugualmente la loro imperfezione. L'80% della paglia di lino è esportato in Cecoslovacchia, il 20% in Germania, 50% del lino semilavorato o finito in Cecoslovacchia, 30% in Lettonia e 20% in Germania. La Gran Bretagna, principale compratrice di lino in Europa, non figura affatto fra i clienti diretti della Polonia. La tabella dimostra la sfavorevole situazione dell'industria del lino in Polonia. Ciò nonostante la Polonia gode di condizioni naturali eccellenti per lo sviluppo di quest'industria, utile ugualmente ad essa stessa ed ai

paesi dell'estero che mancano di questo prodotto. Anche la situazione sul mercato mondiale è ugualmente favorevole al suo sviluppo, dato che la Russia, che prima della guerra era la principale fornitrice di lino, attualmente esporta appena il 20% di quanto esportava nel 1913. In queste condizioni il momento attuale dovrebbe esser considerato come particolarmente favorevole ad investimenti nell'industria del lino in Polonia. Come abbiamo già notato, il Governo polacco, gli agricoltori e parecchie imprese bene e di recente organizzate, stanno intraprendendo appunto la riorganizzazione di quest'industria. Si sono costituite società cooperative di coltivatori di lino, per cui tramite il Governo incoraggerà l'adozione di metodi moderni di coltura e faciliterà l'acquisto di concimi artificiali e di sementi. Per quanto riguarda la lavorazione del lino, il Governo accorda il suo aiuto agli stabilimenti locali di gramolatura mediante crediti, riduzioni di tariffe ferroviarie, ecc. In cambio queste imprese s'impegnano a partecipare all'organizzazione commerciale dei coltivatori di lino e a lavorare opportunamente il lino greggio destinato ai mercati esteri.

Infine, per quel che riguarda gli esportatori, s'impone il problema della standardizzazione. Gli standards d'esportazione sono stati già stabiliti da uno dei più importanti laboratori di gramolatura e saranno messi alla prova nella prossima stagione d'esportazione. Queste misure hanno per scopo trovare la via più corta per il produttore polacco alle filande straniere. Se la Polonia riesce a risolvere questo problema, essa fra qualche anno diventerà uno dei principali fornitori di lino sul mercato internazionale. Già durante la campagna attuale il lino polacco vi comparirà con la sua denominazione, essendo stati conclusi degli accordi per la spedizione diretta delle fibre in Inghilterra ed in altri paesi, principali consumatori di lino.

Una fabbrica di cavi in costruzione a Cracovia.
Budowa fabryki kabli w Krakowie.

Il lago Narocz nella Polonia Orientale.
Jezioro Narocz w Polsce Wschodniej.

NOTIZIARIO

Le stato economico della Polonia

(Stan gospodarczy Polski)

SPECIFICAZIONE	1927											1928				
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V		
Produzione, migliaia tonnellate:																
Carbone	2,590	2,738	2,772	3,085	3,109	3,254	3,406	3,438	3,446	3,45,2	3,271	3,50,9	298,0			
Ferro greggio	47,9	48,1	46,8	146,2	56,6	59,2	112,4	55,6	57,6	59,1	54,5	58,1	54,3			
Acciaio	97,4	96,1	102,9	111,5	115,0	100,7	104,3	106,2	95,0	104,2	102,4	118,3	108,2			
Zinco	12,1	12,9	12,7	12,8	12,9	12,9	13,2	12,8	13,2	13,1	12,0	13,5	12,9			
Lavoro																
Occupati	644,4	662,5	673,2	685,9	704,5	702,9	723,8	734,7	706,8	695,3	709,6	727,8	753,0			
Disoccupati	190,6	174,3	158,4	147,7	138,0	116,8	115,7	136,7	165,8	179,6	178,4	167,0	154,7			
parziali%	7,6	7,6	12,3	4,1	4,5	10,3	7,5	7,3	13,5	11,5	12,6	12,4	12,4			
Comunicazione																
Ferrovie, migliaia tonnellate	13,1	14,0	14,3	15,1	15,4	15,9	17,8	17,7	15,2	13,6	14,9	16,2	13,6	14,5		
Bastimenti, migliaia tonnellate	373,1	373,5	389,0	383,9	390,4	390,9	370,7	388,5	387,4	372,3	321,3	373,1	422,0	425,0		
Danzica e Gdynia	364,5	365,7	322,8	385,9	380,1	383,7	356,2	371,5	413,6	344,8	335,2	383,9	389,2	447,6		
Commercio estero, mil. di zł. oro																
Esportazione totale	119,4	114,2	114,0	113,9	120,6	119,1	138,3	229,2	215,4	213,4	197,8	208,4	184,5	201,8		
Prodotti agricoli	40,1	39,2	41,0	39,5	33,4	42,4	51,4	103,0	83,4	90,3	80,1	81,2	66,2			
Carbone	14,4	17,1	15,8	12,3	17,7	15,1	16,9	25,2	25,7	30,5	26,6	23,6	23,3			
Importazione totale	148,2	163,8	160,0	136,2	129,9	127,1	151,1	265,9	275,3	271,2	270,4	372,2	265,6			
Vestiti greggi	29,0	24,5	27,8	22,9	23,7	23,7	30,2	55,8	52,5	58,6	56,6	65,2	53,9			
Saldo	-38,8	-49,6	-46,2	-22,3	-9,3	8,0	12,8	-31,7	-59,9	-57,7	-72,6	-163,8	-81,1	-94,7		
Prezzi-Indici																
In grosso:																
Generale	205,7	207,7	206,4	207,7	120,1	119,3	119,7	120,7	120,0	118,6	117,6	121,2	124,1	122,5		
Prodotti agricoli	231,5	235,9	232,8	235,0	132,3	129,4	128,4	129,7	117,0	123,2	122,5	131,1	135,7	133,1		
Prodotti industriali	191,5	191,9	191,7	193,6	113,7	114,4	115,7	116,3	116,9	117,2	116,1	116,3	118,0	117,3		
Costi della vita	203,0	204,6	205,1	198,6	116,4	117,2	119,0	121,8	121,0	120,3	118,3	119,8	120,7	121,3		
Costi d'alimenti	245,4	250,0	251,1	246,5	143,3	143,2	148,5	148,5	146,5	142,8	138,0	140,2	141,4	142,1		
Credito																
Dollaro, indice	172,3	172,3	172,3	172,3	172,3	172,3	89,8	89,8	89,8	89,8	89,8	89,8	89,8	89,8		
Azioni, indice	38,66	41,80	30,50	34,72	20,65	22,58	24,97	24,41	24,49	23,32	24,17	23,12	24,17	24,18		
Circolazione bancaria	1128	1104	1121	1129	1191	1253	1339	1289	1312	1289	1328	1413	1392	1385		
Bigl. di banca	094	705	727	745	794	844	929	940	1003	1003	1048	1128	1126	1133		
Monete divisionali	434	388	394	384	397	408	410	349	302	285	280	285	266	252		
Banca di Polonia																
Valute, milioni di zł. oro	237,4	230,2	218,9	220,7	405,3	418,3	441,1	381,0	394,6	637,1	651,6	843,5	780,7	752,2		
Sconto, milioni di zł. oro	364,7	375,9	387,8	406,1	407,9	419,7	432,5	430,9	456,0	460,7	469,2	495,8	499,0	558,3		
Banche per azioni																
Sconto	198,5	208,2	212,4	224,1	229,1	242,3	254,2	276,1	294,9	305,3	321,3	335,7	355,1			
Depositi a termine	62,8	64,5	72,2	80,6	90,6	91,2	81,8	104,3	115,0	122,0	115,4	119,7	132,1			
a vista	190,2	204,9	203,8	217,1	215,0	221,2	231,3	248,5	236,4	244,1	254,1	284,5	294,2			
Casse di risparmio																
Depositi, milioni di zł.	80,1	91,1	97,6	105,8	109,9	116,6	122,0	132,0	137,5	148,7	164,0	178,7	190,2			
Cooperative																
Depositi, milioni di zł.	18,0	17,7	18,0	19,1	19,5	19,5	20,4	22,6	23,4	25,8	27,1	28,1	29,5			

INDUSTRIA E COMMERCIO

ESPORTAZIONE DEL CARBONE NEL MESE DI MAGGIO.

(Wyróż węgl. w m. maju).

L'esportazione del carbone fossile nel maggio 1928 secondo dati provvisori, si presenta come segue (in migliaia di tonnellate):

Media mensile.

Paesi	1° sem. 1928	1° sem. 1927	1° sem. 1927	Aprile 1928	Maggio 1928
Austria	104	214	192	166	191
Ungheria	36	42	48	29	34
Svezia	144	202	225	263	263
Danimarca	72	97	109	108	108
Cecoslovacchia	47	41	47	29	38
Danimarca	36	37	27	20	31
Lettonia	8	14	22	20	27
Svezia	2	10	19	18	12
Italia	1	49	126	38	41
Romania	6	8	10	10	11
Lituania	1	3	5	2	7
Finlandia	1	3	3	3	2
Olanda	—	9	9	30	65
Francia	—	24	16	25	36
Norvegia	—	3	13	67	70
Inghilterra	451	—	—	—	—
Belgio	—	—	12	9	3
Russia	—	—	6	9	11
Altri paesi	—	—	—	—	—
Totale	776	734	992	926	991
Carbone per le navi	—	—	—	26	36
Totale	776	732	992	950	1027
Esportazione esclusiva in Germania	325	771	906	950	1027
Della suddetta quantità sono state spedite per i porti:					
di Danzica	20	5	314	490	467
di Gdynia	—	30	18	136	161
di Varsavia	—	5	11	—	5

Come risulta da questi dati, l'esportazione del carbone fossile polacco nel mese di maggio u. s. ha segnato un aumento di 130 tonn. in confronto del mese precedente (dalla Slesia — 917 mila con un aumento di 90 mila tonn., dal bacino di Dabrowa — 169 mila con un aumento di 40 mila tonn., e da quello di Cusowia — 1 milione tonn.). In confronto dello stesso mese 1927 le esportazioni nel maggio u. s. sono aumentate di 239 mila tonn.

Quest'aumento riguarda principalmente i trasporti via mare, però anche quelli via terra vi hanno considerevolmente contribuito. In generale i trasporti verso tutti i paesi hanno segnato un aumento, eccetto quelli diretti verso il Belgio.

Le esportazioni verso i paesi scandinavi e baltici sono ammontate nel maggio u. s. a 567 mila tonn., costituendo il 52,16% dell'esportazione totale. In confronto dell'aprile essa è aumentata di 74 mila tonn. ossia del 15,01%; l'aumento più considerevole è segnato dall'esportazione in Finlandia (di 26 mila tonn.) e in luevia (di 25 mila tonn.).

I trasporti verso i paesi successori (Austria, Ungheria e Cecoslovacchia) sono ammontati nel maggio u. s. a 303 mila tonn., ossia al 27,87% dell'esportazione totale, segnando un aumento di 14 mila tonn. cioè del 4,84% in confronto del mese precedente.

L'esportazione verso gli altri paesi è rimasta press'a poco immutata.

PRODUZIONE E IMPORTAZIONE DI SETERIE IN POLONIA.

(Produkcja i przywóz do Polski wyrobów jedwabnych).

La produzione della seta naturale e accentrata, in gran parte, presso un'unica grande fabbrica, la quale produce, oltre alla seta naturale, anche delle sete miste a seta artificiale.

Delta produzione si è notevolmente sviluppata nel corso di questi ultimi anni, merce l'alta protezione doganale. La fabbrica in parola lavora secondo i metodi adottati dall'estero.

In Polonia vengono prodotte tutte le categorie di tessuti, però sempre a fondo unito. La merce, cioè la seta greggia, viene inviata all'estero per il lavoro di appretto, eseguito specialmente in Francia ed in Germania (Krelel).

Dopo il recente inasprimento della tariffa doganale polacca avvenuto in seguito alla rivalutazione dello Zloty, alcune fabbriche di seta artificiale hanno ordinato delle macchine per la produzione della seta naturale. In parte è già stato iniziato il relativo montaggio. Il numero delle fabbriche potrà essere portato a 5 o 6.

Andamento dell'importazione.

L'importazione della seta greggia, durante il biennio 1926-1927 è stata la seguente:

	1927		1926	
	Quantità q. li	Valore migliaia Zloty	Quantità q. li	Valore migliaia Zloty
	Tot.	48	18	195
Prov. Italia	21		11	
Svizzera	23		7	

Non è possibile fare, per le altre voci appartenenti al gruppo seta, un raffronto fra le due annate, date le modifiche apportate alla nomenclatura statistica nel corso del 1927.

Ci limitiamo quindi ad indicare qui appresso i dati relativi all'importazione del 1927, per quanto concerne le più importanti categorie di seta.

	1927	migli. Zloty
Tulle e foulards di seta non specialmente nominati Tot.	1,843	52,384
Prov. Italia	79	—
Francia	1,130	—
Austria	384	—
Svizzera	308	—
Garze	35	1,176
Prov. Svizzera	30	—
Nastri e trecce di seta Tot.	13	267
Prov. Germania	7	—
Velluti e peluches di seta Tot.	5	122
Prov. Italia	0,3	—
Francia	1,1	—
Austria	2,1	—
Tessuti e nastri, ecc. di mezza seta Tot.	153	1,561
Prov. Italia	3	—
Austria	38	—
Francia	37	—
Cecoslovacchia	39	—
Germania	26	—

L'importazione più importante è costituita dai tessuti tulles e foulards di seta non specialmente nominati. La parte preponderante del movimento è stata assorbita dalla Francia, seguita dall'Austria e dalla Svizzera.

La nostra partecipazione, per contro, si è mantenuta in limiti modesti.

Le garze furono fornite, in gran parte, dalla Svizzera, mentre l'importazione dei

nastri e delle trecce di seta spetta per oltre la metà alla Germania.

La Polonia ha ritirato, nel 1927, oltre ai detti articoli, velluti e peluches di mezza seta per 20 q.li e un valore di 237 migli di Zloty. Le principali fornitrici sono state l'Austria, la Cecoslovacchia, la Germania e la Francia.

L'importazione dei ricami e pizzi di seta ha segnato 5 q.li per un valore di 159 migli.

di Zloty. Vi hanno partecipato l'Austria, la Germania e la Francia

Consumo.

La Polonia ritira dall'estero tutte le migliori qualità di seta, tra cui crêpe de Chine, crêpe marocain imprime, foulards, novità di stoffe, Japon imprime, come pure stoffe a fondo unito di prima qualità.

Le stoffe a basso prezzo non possono essere importate dall'estero, non sopportando la concorrenza dell'industria locale.

Dei crêpe de Chine sono ricercati quelli in tutti i colori del peso da 40 a 80 gr. per m. Sono richiesti pure i tipi crêpes satin del peso da 85 a 140 gr. per metro.

Nell'ultimo tempo il mercato polacco si è abituato a richiedere migliori qualità di seta, in conseguenza dell'accresciuta capacità di acquisto della popolazione.

Per quanto concerne la moda, dà norma quella di Parigi. I maggiori commercianti grossisti si recano due o tre volte all'anno a Parigi o Lione per esaminare i nuovi assortimenti di stoffe.

Sistemi di vendita.

Alcuni importatori hanno istituito dei depositi doganali da cui prelevano e sdoganano la merce, a seconda delle necessità di vendita. Ciò facilita lo smercio delle stoffe, dati gli elevati dazi di importazione, che, rappresentando il 50-60% del valore della merce, richiedono l'impiego di notevoli capitali.

N. della tariffa dog. polacca	Denominazione della merce	Dazio in Zloty per 100 kg.
185	Seterie: tessuti foulards, nastri, tulles, peluches, garza, ecc.	
	1) tessuti, tulles, crêpes, voiles, mussoline e foulards non stampati del peso per mq:	
	a) di 50 gr. o meno	7.740.—
	b) di oltre 50 gr. compresi i velluti di seta	7.705.60
	2) nastri di seta pesanti per mq:	
	a) 50 gr. o meno	12.040.—
	b) oltre 50 gr.	9.632.—
	3) peluches di seta	7.043.40
	4) garze per l'industria molitoria	500.—
196	Foulards di seta in pezza, stampati	5.160.—
197	Tessuti e stoffe, velluti e peluches di mezza seta	8.600.—
205	Tessuti a maglia e passamani:	
	1) tessuti a maglia di seta:	
	a) di seta naturale	27.520.—
	b) id., di mezza seta:	13.760.—
	5) passamani.	
	a) di seta e mezza seta:	
	1. — di seta naturale	20.640.—

L'importazione di stoffe sottostà a divieto. Vengono concessi dei contingenti d'importazione.

L'INDUSTRIA OLEARIA.

(Przemysł olejarski).

Nell'industria olearia polacca si nota una completa mancanza di seme di lino che, poco dopo il raccolto, è stato acquistato ed esportato. Le fabbriche locali si sono provviste d'una certa quantità di ma-

L'importazione si effettua attraverso rappresentanti, che hanno depositi di merci in consegna. Una ditta francese svolge, oltre all'importazione diretta e al lavoro all'ingrosso, pure quello al minuto, avendo assorbito tempo addietro una ditta del ramo.

Di regola i rappresentanti vendono la merce al grossista.

Condizioni di pagamento.

In materia di condizioni di pagamento, rileviamo che alle fabbriche di Lodz i pagamenti vengono effettuati di regola a mezzo di rimesse della clientela, girate alle fabbriche stesse.

La Francia, e in particolare Lione, accordano notevoli facilitazioni agli acquirenti polacchi, accettando il sistema di pagamento in uso presso dette fabbriche.

Le rimesse della clientela vengono girate ad una Banca di Varsavia, la quale accredita i fabbricanti di Lione per il controvalore in franchi francesi.

Questo sistema rappresenta una notevole agevolazione nello sviluppo degli affari, resa possibile soltanto con l'intervento di un Istituto bancario.

Le condizioni di pagamento sono in generale da 4 a 6 mesi con accettazione oppure a mezzo di rimesse della clientela munite della girata dell'acquirente.

Trattamento doganale.

L'importazione delle stoffe è soggetta al seguente trattamento doganale:

I prezzi medi del seme di La Plata sono di 7,25 dollari per 100 kg. cif Amburgo, mentre i prezzi polacchi immediatamente dopo il raccolto erano di 6,50 dollari e le ultime partite si vendevano a 7,50 dollari. I prezzi quindi del seme nazionale erano molto più bassi, tantopiù che ai prezzi del prodotto estero si aggiunge il costo del trasporto da Amburgo all'oleificio, ammontante a circa 1,20 dollaro per 100 kg.

CIOCCOLATA E DOLCI IN POLONIA.

(Przemysł czekoladowy i cukierniczy w Polsce).

L'industria dolciaria e della cioccolata si è sviluppata in Polonia solo dopo la guerra; nell'anteguerra sul territorio dell'attuale Stato Polacco esistevano solo piccoli laboratori, nell'ex Regno del Congresso appena 6 fabbriche, tutte a Varsavia, nell'ex Galizia — 15 e nelle province d'ex occupazione prussiana appena qualcuna.

Dopo la guerra, dal 1920 circa, cominciarono a sorgere in Polonia numerose fabbriche di cioccolata. Attualmente esistono oltre 60 importanti stabilimenti, di cui 25 a Varsavia, 8 per città a Cracovia, Leopoli e Poznan, 3 a Torun, 3 a Bydgoszcz ed altri minori a Lodz, Katowice e Drohobycz. Tutte queste fabbriche hanno installazioni moderne secondo tutte le esigenze della tecnica attuale. Il numero degli operai occupati è di oltre 8000 persone e la produzione supera il valore di 75.000.000 zloty all'anno. La maggiore produzione è data dalle fabbriche „A. Piaszki” di Cracovia (circa 450 operai) e „Gopiana” di Poznan (circa 400 operai) con una produzione giornaliera di circa 1 vagone. Son quindi da citare la fabbrica „Optima” di Cracovia con una produzione di oltre 6.000 kg. al giorno „Suchard” 4.000 kg. e infine le fabbriche di Varsavia: „Fuchs”, „Wedel”, „Lardelli”, „K. Machleid” e „Plutos” la cui produzione oscilla da 2 a 3 mila kg. al giorno avendo impiegati 200 — 300 operai.

La tutela degli interessi dell'industria della cioccolata e di quella dolciaria viene esercitata dall'Associazione delle fabbriche di prodotti dolciari e conserve di frutta, che riunisce i proprietari delle fabbriche di dolci e cioccolata più importanti che impiegano almeno 30 operai. [Direttore dell'Associazione è il Sig. Edward Kikolski].

La produzione attuale potrebbe essere raddoppiata e triplicata, ma osta a ciò il limitato potere d'assorbimento del mercato interno. Negli ultimi tempi il consumo della cioccolata è lievemente aumentato, non superando però ¼ kg. per abitante all'anno. Il maggiore sviluppo della produzione polacca di cioccolata è stato raggiunto nel 1924; dopo, essa è di nuovo diminuita e specialmente critico fu il 1925, in seguito alla svalutazione dello zloty. I fabbricanti soffrirono grandi perdite e quattro antiche, serie ditte dovettero chiudere i loro laboratori. D'allora i prezzi della cioccolata sono aumentati.

Attualmente e da notare una concentrazione delle imprese; i piccoli laboratori si liquidano e la produzione si concentra nelle grandi fabbriche.

L'INDUSTRIA SACCHARIFERA IN POLONIA.

(Sytuacja w przemyśle cukrowniczym).

L'industria saccharifera polacca sta passando serie difficoltà in seguito alle quali la produzione dello zucchero, in crescente sviluppo nei primi anni del dopo guerra, comincia gradualmente a segnare una tendenza alla diminuzione. Nella campagna 1925/26 la produzione era di 520.000 tonn. e nell'ultima campagna 1927/28 essa è scesa fino a 503.000 tonn. Un'altra prova della difficile crisi dell'industria saccharifera è data dal passaggio gli zuccherifici in mani estere. Recentemente capitalisti olandesi hanno acquistato il zuccherificio „Gostawice” [gia prima „Borowiczki”] e attualmente, secondo voci che corrono, i capitalisti esteri dovrebbero acquistare parecchi più importanti zuccherifici nelle province centrali.

Le entrate del dazio consumo sullo zucchero, nel 1926 — 27 ammontavano a 118 milioni di zloty e nell'anno corrente si prevedevano intorno ai 130 milioni.

Le piantagioni di barbabietola da zucchero occupano attualmente in Polonia oltre 200.000 ha. Si è rilevato che l'aumento del raccolto ottenuto in seguito alla rotazione delle colture nei terreni piantati a barbabietole, rappresenta un valore annuale di circa 150 milioni di zloty.

ORGANIZZAZIONE DELL'INDUSTRIA DEL CEMENTO POLACCO.

(Organizacja przemysłu cementowego).

L'industria polacca ha una organizzazione professionale in Varsavia e cioè la „Związek Polskich Fabryk Portland Cementu” [Associazione delle fabbriche polacche di cemento Portland] — Varsavia, via Czackiego 1 — e due organizzazioni commerciali: „Centrocement” Soc. a r.l. Varsavia, via Moniuszki 1-a, e „Polski Cement Eksport” Soc. a r.l. Varsavia, via Moniuszki 1-a.

L'Associazione delle fabbriche polacche di cemento Portland comprende tutte le fabbriche di cemento e cioè:

- 1) Zjednoczone Fabryki Portland Cementu FIRLEY S. A. Amministrazione in Varsavia, via Warecka 11, Fabbriche a Rejowiec, Sierza e Zawiercie;
- 2) Golezowska Fabryka Portland-Cementu GOLESZÓW, Amministrazione e fabbriche a Golezów, Slesia di Cieszyn;
- 3) Tow. Akc. Fabryka Portland-Cementu KLUCZE, Amministrazione e fabbriche a Klucze;
- 4) Towarzystwo Fabryki Portland-Cementu ŁĄŻY S. A. Amministrazione in Varsavia, via Przekoś 4, fabbrica a Łąży;
- 5) Sp. Akc. PODGÓRZE (Bernard Liban i S-ka), Amministrazione in Cracovia, fabbrica a Podgórze presso Cracovia;
- 6) Fabryka Portland-Cementu Rudniki S. A. Amministrazione in Varsavia,

vía Nowy Świat 39, fabbrica a Rudniki;

7) Zakłady SOLVAY w Polsce, Soc. a r.l. Amministrazione in Varsavia, via Czackiego 14, fabbrica a Grodziec;

8) Spółka Akcyjna Fabryki Portland Cementu SZCZAKOWA, Amministrazione a Bielsk, fabbrica a Szczakowa;

9) Tow. Akc. Przemysłu Cementowego WIEK, Amministrazione a Zawiercie, fabbrica a Ogrodzieniec presso Zawiercie;

10) WIRZOSOWA Fabryka Portland-Cementu S. A., Amministrazione in Varsavia, via Leszna 44, fabbrica a Wrzosa; 11) Tow. Akc. Fabryk Portland-Cementu WYSOKA, Amministrazione in Varsavia, via Mazowiecka 7, fabbriche: „Wysoka” stazione Łazy e „Rus” stazione Podrós;

12) Fabryka Portland-Cementu WEJHEROWO Tow. Akc., Amministrazione i fabbrica a Wejherowo (Pomorze).

Organizzazione della vendita del cemento.

La vendita del cemento di tutte le fabbriche è concentrata nella società a r.l. CENTROCEMENT (Varsavia, Moniuszki 1-a), istituita il 1 gennaio 1927 in sostituzione a 3 organizzazioni di vendita, esistenti fino a questo tempo: 1) Soc. a r.l. „Cement” — per lex Regno del Congresso; 2) „Biuro Zjednoczonych Fabryk Cementu (Ufficio delle Fabbriche di Cemento Riunite) — per la Galizia e 3) „Portland” Soc. a r.l. — per la fabbrica „Firley”.

Le suddette tre organizzazioni sono state liquidate e la vendita, per tutte le fabbriche, è concentrata nella „CENTROCEMENT” che provvede pure all'incasso di tutte le somme dovute a titolo delle vendite eseguite.

Organizzazione per l'esportazione.

E' stata recentemente creata una Soc. a r.l. sotto la ragione sociale „POLSKI CEMENT EKSPORT” che comprende pure tutte le fabbriche, ed ha per scopo la mediazione e l'esecuzione delle vendite di cemento Portland all'estero, come pure di tutte le funzioni connesse con l'esportazione all'estero e gli interessi affini.

ACQUE ARTIFICIALI MEDICINALI, MINERALI E DA TAVOLA IN POLONIA

(Sztuczne wody lecznicze mineralne i stolowe).

La produzione non copre ancora il fabbisogno locale. Finora la Polonia importa acque medicinali per circa un milione all'anno. In Polonia esistono 6 fabbriche di acque minerali: 3 a Varsavia, 1 a Cracovia, 1 a Leopoli e 1 a Poznan. Nell'ante guerra nelle regioni occidentali della Polonia non venivano prodotte altro acque minerali, poiche quelle minerali naturali tedesche si vendevano a buon mercato a 30 — 50 plennig per bottiglia, data l'esistenza di numerose, ricche e ben sfruttate sorgenti in Germania.

Dopo la guerra le acque delle sorgenti polacche non coprivano il crescente fabbisogno locale, poiche la quantità dell'ac-

qua fornita dalle sorgenti è insufficiente per il grande afflusso dei viaggiatori, parzialmente aumentato dalle difficoltà per la concessione di passaporti per l'estero.

Per ciò una continua spedizione di acque fuori dei luoghi di sorgente, non può essere presa in considerazione e quindi nel consumo generale di acque medicinali e da tavola, un importante posto occupano i prodotti importati dall'estero. A ciò contribuisce oltre un insufficiente sfruttamento delle sorgenti nazionali anche le vecchie abitudini dei consumatori, come pure l'insufficiente sviluppo dell'industria polacca specializzata in tale produzione, sebbene la prima fabbrica di acque minerali artificiali in Polonia sia stata costituita già dal 1924 a Varsavia. In seguito furono fondate delle fabbriche a Cracovia e a Leopoli. A Poznan la prima fabbrica di acque minerali e specialmente medicinali, in più larga scala, è stata fondata solo nel 1923 sotto la ragione sociale „Santitas”. Essa è l'unica del ramo per la Polonia Occidentale. Essa produceva all'inizio 17 qualità di acque, poi 20 molto apprezzate dalle larghe masse dei consumatori, come pure dagli specialisti medici e farmacisti. Così esse sono diventati, per quanto riguarda la varietà della produzione, uno delle prime. Ed inoltre i prezzi sono considerevolmente inferiori a quelli esteri che sono all'ingrosso da 1,40 a 3,20 zloty (come per es. Salzbrunn, che si vende al dettaglio al prezzo di Zloty 4,50), mentre le acque medicinali di Poznan costano senza cambiamento a partire dal 1925, all'ingrosso slaz. Poznan per ¼ litro — per bottiglia Zloty 0,75 e le acque da tavola per bottiglia: ¼ litro zloty 0,30, ¼ litro zloty 0,40. Però malgrado i prezzi così bassi delle acque nazionali, l'importazione delle acque minerali estere si manteneva ancora abbastanza importante ed anzi aumento nel 1927. Essa è stata nel 1926 di 622.100 kg. per un valore di 371.000 zloty e nel 1927 di 1.228.600 kg. per un valore di 837.000 zloty.

Tale importazione nel prossimo avvenire subirà probabilmente una riduzione in seguito all'aumento del 30%, a partire dal 15 marzo 1928, del relativo dazio doganale in connessione alla valorizzazione dei dazi.

L'esportazione invece delle acque minerali artificiali all'estero è insignificante e trascurabile.

IL MERCATO POLACCO.

(Sytuacja na rynku polskim).

Il mercato delle calzature.

Nel mercato delle calzature si è verificato, un certo miglioramento spiegato dal periodo festivo e dalla iniziata stagione primaverile. Le fabbriche di calzature a macchina hanno ricevuto notevoli ordinazioni ed anche il movimento all'ingrosso e al dettaglio è maggiore. I calzaioli e i fabbricanti di calzature lamentano il continuo aumento dei prezzi degli accessori come tela, colla, tela incerata, cartone, chiodi per tacchi, ecc. La produzione totale di calzature in Polonia è di oltre 20 milioni di paia all'anno. di

cui 1.000.000 per le città e il resto per i villaggi.

I bisogni dei villaggi sono coperti quasi esclusivamente dal prodotto della lavorazione a mano, mentre quelli delle città sono coperti in parte dal prodotto delle fabbriche nazionali e in parte da quello della lavorazione a mano oltre l'importazione di una notevole quantità di calzature dall'estero. L'importazione di calzature era negli anni 1924/1925 di 2 milioni di paia all'anno, nel 1926 — di un milione e nel 1927 di quasi un milione. L'importazione nel primo semestre dell'anno scorso diminuisce considerevolmente, però nel secondo semestre la concorrenza estera si fece risentire molto, lavorando con prezzi bassi e crediti a lungo termine. In Polonia esistono in totale 33 fabbriche meccaniche di cui 15 in attività con una produzione di circa un milione di paia all'anno. Esse acquistano i cuoi in parte dalle concerie nazionali e in parte dall'estero.

L'esportazione del legno

Negli ultimi mesi i tedeschi hanno comperato in Polonia, sia direttamente sia per tramite di mediatori, principalmente danzichesi, immense quantità di foreste per disboscamento, principalmente nelle foreste di Białowież, nella regione di Augustów, nei pressi di Koluszki, come pure nei grandi domini privati e di società anonime. Questo legno, esportato in Germania, procura del lavoro a molti operai nelle segherie, mentre le segherie polacche sono spesso inattive. C'è pure il timore che in Polonia venga a mancare il materiale edilizio col pericolo di doverlo importare dalla Germania, lavorato e forse anche non lavorato, pagandolo molto più caro.

L'esportazione dei tessuti

L'esportazione dei tessuti dalla Polonia appare possibile solo per le stoffe d'inverno. Le stoffe d'estate, di solo cotone, non possono competere con la merce locale dei mercati esteri, per la mancanza di alcuni impianti tecnici, che all'estero diminuiscono i costi di produzione.

Mercato dei coloniali

Dall'entrata in vigore della valorizzazione della tariffa doganale, il consumo dei coloniali è diminuito dal 50 all'80%. Tale diminuzione riguarda principalmente gli articoli di grande uso come spezie, noci, mandorle, uva secca, di cui si consuma e diminuisce della metà; quello degli articoli così detti di semi lusso, come fichi, datteri, ecc. nelle ultime settimane e diminuito dell'80%.

La valorizzazione dei dazi per tali articoli provoca una differenza nel prezzo della merce (calcolato insieme col dazio) di circa il 60% perché viene considerata di lusso. Esempio di forte gravame della merce, è l'uva secca considerata come materia prima per la fabbricazione dei vini e l'uva secca "sufitanki" materia prima per l'industria dolciaria. Queste merci sono gravate di un dazio di 4.25% zloty, men-

tre il loro prezzo all'estero è di circa 120 zloty al kg. Per tale ragione è mancato quel maggiore smercio sperato nel periodo delle feste e gli importatori, pur non possedendo grandi quantità di merce, non hanno potuto venderla.

Mercato del riso

Quest'articolo segna quest'anno una tendenza più debole malgrado che i prezzi dei cereali abbiano subito negli ultimi tempi un aumento, provocando anche un aumento nei prezzi delle farine. La tendenza al ribasso per il riso si attribuisce alla diminuzione, effettuata dalle pilaure nazionali, sui prezzi del riso del nuovo raccolto in misura del 6%. Attualmente le pilaure vendono il riso a 78 zloty per 100 kg.

Mercato delle mandorle

In seguito ai freddi in Italia che hanno provocato una rarefazione di questa merce, i suoi prezzi hanno subito un aumento e in questo mercato essa era ultimamente quotata del 10% più caro del solito.

Mercato del caffè

I prezzi del caffè sono in aumento perché il Brasile ha fornito delle quantità di merce inferiori a quanto si supponeva ed i cui prezzi hanno aumentato del 5-6%. Invece i prezzi del caffè dell'America Meridionale si mantengono inalterati.

Mercato del tè

I prezzi delle qualità inferiori cioè di Jawa sono diminuiti del 3-4%, mentre quelli del tè di Ceylon sono inalterati. I prezzi del tè in imballaggi originali dipendono dalle case rispettive, mentre quelli del tè sciolto seguono le quotazioni della borsa di Londra e Amsterdam.

Sardine

I negozianti hanno importato per il periodo della vendita festiva grandi provvigioni che non sono state esaurite per cui attualmente questa merce esiste in quantità sufficienti. I prezzi sono invariati.

L'esportazione del burro

Il burro tedesco sul mercato di Szczecin è stato quasi completamente escluso dal burro importato dall'Estonia, dalla Finlandia, dalla Danimarca e dalla Polonia. La quantità di quello importato dalla Polonia è approssimativamente di 50 kg. mila al mese.

Il burro polacco viene acquistato specialmente nelle provincie della Pomerania e di Poznań, direttamente dalle cooperative. Esso fino alla frontiera tedesca giunge in vagoni frigoriferi per essere poi caricato in vagoni tedeschi. Tale manipolazione, senza parlare della perdita di tempo, aumenta il costo di trasporto, per cui le sfere economiche tedesche interessate hanno iniziato dei passi per ottenere

il permesso di trasportare il burro in vagoni polacchi fino a Szczecin. Attualmente è in esame il progetto di dirigere l'importazione del burro polacco via Gdynia.

LISTA DEI COMMERCianti INSOLVIBILI

{Lista niewypłacalnych kupców}.

I negozianti di tessuti all'ingrosso hanno creato una commissione con lo scopo di compilare, per loro uso, "liste nere" di negozianti che lasciano cambiali in protesto. Copie di tali liste vengono inviate a tutti gli associati i quali non concedono crediti a tali negozianti. C'è però anche un sistema di riabilitazione, e cioè il negoziante può provare che la sospensione dei pagamenti ha avuto luogo eccezionalmente in seguito a circostanze straordinarie e che ha regolato il debito. La commissione invia allora una rettifica per cancellare il negoziante dalla "lista nera".

PRODUZIONE DEI FORMAGGI IN POLONIA.

{Produkcja serów w Polsce}.

La produzione dei formaggi in Polonia è appena all'inizio. Secondo i più recenti dati statistici risulta che nel 1926 sono stati prodotti in Galizia, Pomerania e Poznań (paesi di ex occupazione austriaca e tedesca) 624.960 kg. di formaggi contro 415.467 nel 1924. La produzione dei formaggi nell'ex Regno del Congresso e nelle provincie orientali può calcolarsi approssimativamente in circa 100.000 kg. all'anno, venendosi così ad avere, per il 1926, una produzione complessiva di circa 725.000 kg. Mancano dati sulla produzione distinta per qualità. Prevale però la produzione di formaggio "trappista" di rapida (8 settimane) maturazione.

Si produce inoltre il formaggio tipo "olandese" e quello cosiddetto "di Lituania", sorto nella seconda metà del secolo scorso nella Russia Bianca, sul tipo del formaggio olandese, ma da esso differente per parecchie modificazioni apportate nella lavorazione. La scuola statale di Rzeszów di lavorazione del latte, ha perfezionato la tecnica della produzione del formaggio lituano, mantenendone però le principali caratteristiche.

Non è possibile precisare l'entità dell'esportazione data la deficiente differenziazione delle statistiche. Da calcoli approssimativi si deduce che il consumo medio per abitante ammonta a circa 1/30 di kg. all'anno. Un così basso consumo è attribuito principalmente alla mancanza di propaganda sia da parte dei produttori sia da parte dei commercianti. Inoltre i consumatori considerano in generale il formaggio come genere di lusso.

Attualmente si nota una diminuzione nella produzione e se ne attribuiscono le cause principalmente all'inabile trattamento del latte da parte dei produttori ed alla mancanza di capitali necessari per l'immagazzinamento del formaggio, in grandi partite, durante il processo di maturazione.

Si ritiene quindi in questi ambienti che un'adeguata concessione di crediti da parte dello Stato, un'opportuna istruzione

tecnica dei produttori, nonché una standardizzazione della produzione unita con una propaganda per il consumo, potrebbero contribuire allo sviluppo della produzione della merce in oggetto.

APPARECCHI RADIOFONICI.

(Aparaty radjofoniczne).

La Polonia offre attualmente buone possibilità di sbocco per gli apparecchi radiofonici d'ogni specie. Sono particolarmente diffusi, per ora, gli apparecchi a cristallo che però si vanno man mano sostituendo con apparecchi a valvole con 2, 3 o 4 lampade.

L'importazione degli apparecchi a cristallo è ostacolata dal forte dazio al quale sono sottoposti (1.200 zloty per 100 kg.), della soprattassa interna del 20% sul valore, ed anche dal fatto che la produzione locale è buona tanto quantitativamente

che qualitativamente; gli apparecchi a lampade invece sono assai ricercati, poiché la produzione locale è ancora insufficiente.

Gli accessori, e specialmente le cuffie e le lampade trovano buoni sbocchi, e per quanto i prodotti francesi siano i più ricercati, anche il prodotto italiano è ben quotato ed un deposito accuratamente organizzato a Varsavia potrebbe dare ottimi risultati.

Per gli altoparlanti e per gli altri accessori in genere, il mercato è tenuto quasi esclusivamente dall'Ungheria e dalla Germania.

Il dazio al quale sono sottoposti gli accessori è di 800 zloty per 100 kg.

In generale gli apparecchi sono venduti al privato dietro pagamento di una metà dell'importo alla consegna ed il saldo entro 3 mesi; di qui la necessità di accordare all'importatore un fido di 3 o 4 mesi dietro accettazione.

LEGISLAZIONE COMMERCIALE.

NUOVA DISPOSIZIONE SULLE SOCIETÀ PER AZIONI.

(Nowe rozporządzenie o spółkach akcyjnych).

Nel N. 39 del „Dziennik Ustaw” del 26 marzo u. s. è comparsa una disposizione del Presidente della Repubblica contenente le nuove disposizioni sulle società per azioni.

L'art. I della nuova legge stabilisce che il capitale di fondazione, determinato nello statuto, si divide in azioni di egual valore nominale. Lo statuto deve essere redatto in atto notarile separato; le persone che lo firmano sono i fondatori della società e il loro numero non può essere minore di tre.

Le società a carattere statale o di utilità pubblica possono costituirsi soltanto con permesso del Ministro d'Industria e Commercio che approva lo statuto, secondo disposizioni di legge, come pure qualsiasi sua modificazione.

Il capitale della Società non può essere inferiore a 250.000 zloty in contanti o in depositi non in danaro e le azioni non possono essere rilasciate per un valore inferiore a quello nominale.

La relazione dei soci fondatori viene sottoposta all'esame di periti revisori sia per quanto riguarda la sua esattezza sia per attestare che i pagamenti e le retribuzioni concesse ai fondatori che portano depositi non in contanti sono giustificati. Il tribunale competente per sede nomina tali periti, in numero dispari, scegliendoli fra le persone comprese nelle liste presentate dalle Camere d'industria e commercio. Il consenso alla costituzione della società, lo statuto, l'attribuzione delle azioni ai soci fondatori o agli altri debbono essere espressi in uno o in parecchi atti notarili. Secondo l'art. 11 della nuova legge i soci fondatori hanno l'obbligo di depositare presso il competente tribunale distrettuale, prima della pubblicazione delle iscrizioni per le azio-

ni, una cauzione ammontante ad un ventesimo del capitale azionario.

Il consiglio d'amministrazione deve dichiarare la costituzione della società al registro commerciale.

Le azioni possono essere o nominali o al portatore. Il valore nominale delle azioni deve essere di almeno 100 zloty, mentre quello delle azioni di imprese di utilità pubblica può essere di 25 zloty. Tutte le azioni possono essere vendute, però i contratti che limitano per un tempo determinato la loro vendita sono validi.

Le assemblee degli azionisti vengono convocate dal Consiglio d'amministrazione, però gli azionisti che rappresentano almeno un decimo del capitale azionario hanno il diritto di esigere la convocazione del controllo; ogni società per azioni deve — ogni anno — sottoporre il bilancio, il conto dei profitti e delle perdite ed il resoconto all'esame di periti revisori nominati dal tribunale. Tale controllo, anch'esso nuovo per questo caso, è concesso pure alla minoranza degli azionisti ammettendola a partecipare alla composizione degli organi di sorveglianza. Quest'ultima forma di controllo, abbastanza notevole, è sconosciuta alle legislazioni occidentali. Particolarmente gli articoli 90 — 92 della legge trattano della suddetta partecipazione della minoranza degli azionisti al controllo dell'attività sociale.

La società deve avere un consiglio di sorveglianza e una commissione di revisione. Gli azionisti che rappresentano almeno il quinto del capitale possono esigere che al lato della commissione di revisione sia istituito il consiglio di sorveglianza o viceversa. Qualora in seguito a tale proposta all'assemblea generale immediatamente successiva non venga presa la decisione per la modificazione di statuto necessaria per istituire il consiglio o la commissione richiesta — e la proposta della minoranza venga appoggiata almeno dai rappresentanti di un quinto del capitale — la proposta della

minoranza ha valore esecutivo per tutta la società, modifica lo statuto e deve essere iscritta nel registro commerciale.

Il consiglio di sorveglianza si compone di cinque membri. Su proposta di azionisti rappresentanti almeno la quinta parte del capitale, l'elezione del consiglio di sorveglianza deve avvenire nella prima assemblea generale per votazione a gruppi, anche se lo statuto prevede un altro modo di votazione per la nomina dei membri del consiglio. I singoli gruppi di minoranza possono anch'essi riunirsi per procedere ad elezioni comuni.

Circa l'elezione dei cinque membri della commissione di revisione, gli azionisti rappresentanti almeno la quinta parte dei voti possono esigere, anche per tale elezione, che essa avvenga per gruppi e a tale scopo possono costituire un gruppo separato per l'elezione di un membro della commissione, senza partecipare all'elezione degli altri membri.

I singoli gruppi di minoranza possono riunirsi per procedere all'elezione comune. L'attività della commissione di revisione è ampliata ed essa è obbligata di presentare all'assemblea una dettagliata relazione, iscritta, sui risultati del suo lavoro.

La legge tratta inoltre dell'aumento e della diminuzione del capitale, dello scioglimento e della liquidazione della società, della riunione delle società anonime, come pure delle responsabilità penali e civili dei fondatori e dell'amministrazione. Essa entra in vigore il primo gennaio 1929 su tutto il territorio della Repubblica, ad eccezione della Slesia, in cui avrà vigore soltanto dopo il consenso della Dieta locale. Alle società per azioni, dichiarate e registrate prima di tale data, la legge in parola sarà applicabile soltanto a partire dalla registrazione dello statuto secondo le nuove disposizioni.

LEGISLAZIONE DOGANALE

NORME PER LA VENDITA AL MINUTO DI ALCUNI PRODOTTI NAZIONALI.

(Przepisy co do sprzedaży detalicznej niektórych produktów krajowych).

(Disposizione del consiglio dei Ministri, del 21 Dicembre 1927, „Dziennik Ustaw” Nr. 7, del 24.1. 1928).

In base all'art. 7 p. 1 a) della legge del 2 agosto 1926, circa la repressione della concorrenza sleale (Dz. U. R. P. N. 96, pos. 559) nel tenore stabilito dalla disposizione del Presidente della Repubblica del 17 settembre 1927 (Dz. U. R. P. N. 84, pos. 749), si ordina quanto appresso:

§ 1. Su ogni merce delle categorie di cui al § 2 della presente disposizione, deve essere menzionato:

- 1) la ragione sociale dell'impresa;
- 2) la sua sede principale (sia quella locale sia quella estera);
- 3) il luogo in cui viene fabbricata la merce nel paese, qualora questa

non è stata prodotta nel luogo di sede principale dell'impresa.

Nei riguardi delle merci di cui al § 2 p. 2 i suddetti dati possono essere posti sulle etichette o, se la merce viene venduta senza imballaggio, sulla merce stessa.

Nei riguardi delle altre merci, comprese dalle categorie di cui al § 2, occorre porre i relativi dati sulle etichette.

§ 2. Le ordinanze della presente disposizione riguardano i sottoelencati articoli, prodotti nel paese, sia da ditte nazionali, sia da quelle estere, e destinati per la vendita interna, al dettaglio:

- 1) a — generi alimentari;
- b — prodotti medicinali;
- c — acque minerali;
- b — cosmetici;
- 2) a — prodotti di toeletta;
- b — cosmetici;

3) articoli alimentari, venduti in imballaggio.

§ 3. La non osservanza alle ordinanze della presente disposizione, verrà punita conforme all'art. 7 alinea 2 della legge del 2 agosto 1926, circa la repressione della concorrenza sleale, nel tenore della disposizione del Presidente della Repub-

blica del 17 settembre 1927 (Dz. U. R. P. N. 84 pos. 749).

§ 4. L'esecuzione della presente disposizione viene affidata ai Ministri: d'Industria e Commercio, degli Affari Interni e della Giustizia.

§ 5. La presente disposizione entra in vigore 3 mesi dopo la sua pubblicazione.

ESENZIONE DALLA TASSA DI SCAMBIO DI SEMI DI TRIFOGLIO DESTINATI ALL'ESPORTAZIONE

(Zwolnienie nasion konieczyny od opiat wywozowych).

La Direzione Generale delle Dogane polacche ha emanato recentemente una circolare, con la quale si stabilisce che i semi di trifoglio, destinati all'esportazione, sono stati dichiarati esenti dalla tassa di scambio.

Oltre ai documenti ordinari, prescritti per detta esenzione, occorre presentare, all'esportazione dei semi in parola, anche un certificato di analisi rilasciato da una stazione sperimentale agricola.

Detto certificato dovrà portare una vidimazione della competente Associazione agricola, dalla quale risulti che la merce possiede i requisiti richiesti dai mercati esteri.

DECISIONI DOGANALI CONCERNENTI L'IMPORTAZIONE DI ARTICOLI DI LANA.

(Rozporządzenie celne, dotyczące przywozu wyrobów wełnianych).

Il Ministero delle Finanze polacco ha preso le seguenti decisioni, agli effetti della classifica doganale di varie merci:

I filati di lana, con aggiunta di oltre 20% di seta artificiale, seguono a norma del p. 3 della nota generale alle voci 183-209 il trattamento doganale previsto dalla voce 185 p. 4-b), quali filati di seta artificiale.

Le coperte imbottite con lana o piume e ricoperte di satin di cotone colorato, però senza lavorazione della fodera interna, vengono classificate secondo la voce 188 p. 2, con una sovrapposita del 10% a norma del p. 5 della nota generale alle voci 183-209.

CREDITO E FINANZE

IL CENTENARIO DELLA FONDAZIONE DELLA BANCA DI POLONIA.

(Stulecie zalozenia Banku Polskiego).

Il 6 maggio 1928 si sono compiuti 100 anni dal giorno in cui la Banca di Polonia dell'antico Regno aprì, per la prima volta, i suoi sportelli.

Dopo le guerre napoleoniche e il Congresso di Vienna, il Regno di Polonia di nuovo sotto lo scettro russo, si trovò in una delle più difficili situazioni economiche e finanziarie.

L'opera di risanamento iniziata con il principe Lubeki che nel 1821 assunse il Ministero delle Finanze.

Contro un'opinione allora in voga, secondo la quale il risanamento finanziario dello stato avrebbe dovuto cominciare con la creazione d'una banca d'emissione per coprire il deficit coi suoi biglietti, il nuovo ministro presentò un programma finanziario che in primo luogo si proponeva la realizzazione dell'equilibrio di bilancio e del credito a lungo termine prevedendo la creazione d'una banca d'emissione solo quando tali scopi sarebbero stati raggiunti.

Gli sforzi di Lubeki furono coronati da un rapido successo: mediante una riduzione di spese ed una riforma fiscale, egli raggiunse l'equilibrio del bilancio. Sin dal 1824 il Tesoro disponeva di una riserva di 11,5 milioni di zł. (1 zł. = 15 copeck) che nel 1831 superò i 34 milioni.

D'altra parte, dopo aver realizzato la liquidazione del debito interno, Lubeki si accinse ad organizzare il credito a lungo termine creando nel 1825 la Società di Credito fondiario.

Questi lavori preliminari, coronati del maggior successo, permisero di realizza-

re l'ultima parte del programma finanziario, la creazione cioè di una Banca d'Emissione che fu inaugurata solennemente il 6 maggio 1828. Secondo i suoi statuti la Banca di Polonia era una banca statale con un capitale fornito dal Tesoro e fissato su 30 milioni di zł.

Tuttavia, in principio, il capitale versato ammontava a 18,1 milioni di zł. e soltanto nel 1829 raggiunse l'altezza prevista.

Nel 1841 fu deciso di portare il capitale della Banca a 53,3 milioni di zł. aumento che si realizzò nel 1877.

Gli statuti della Banca non prevedevano, in principio, fondi di riserva. Ma le difficoltà sorte specialmente in seguito alla liquidazione delle perdite determinarono il Governo ad aggiungere alle disposizioni statutarie quelle sui fondi di riserva che, il giorno della liquidazione della Banca raggiungevano già mezzo milione di rubli.

Il capitale della Banca di Polonia aveva contemporaneamente carattere d'emissione e di deposito. Le emissioni della Banca non erano sufficienti per assicurare i fondi liquidi necessari specie per crediti a lunga scadenza.

Per assicurare il necessario afflusso di fondi alla Banca venne concesso un importante privilegio, in virtù del quale tutte le casse pubbliche dovevano depositare le loro riserve alla Banca di Polonia.

Questi depositi raggiunsero notevoli cifre come si può vedere da questa tabella:

1828	10.999.000 zł.
1835	44.343.000 „
1838	61.092.000 „
1860	89.703.000 „
1875	109.423.000 „
1885	140.000.000 „

Grazie a questi fondi la Banca poté sviluppare le sue operazioni di credito e procedere all'acquisto di fondi pubblici.

I depositi privati di risparmio furono i meno importanti e d'altronde non ebbero mai una parte notevole nell'attività della Banca.

Nel campo del credito la Banca scontava tratte, apriva crediti contro garanzie mobili, di merci ecc. ed accordava crediti a lunga scadenza all'industria e all'agricoltura.

Le operazioni della Banca in questo campo sono illustrate dalle cifre seguenti (in milioni di zł.):

	Crediti aperti	Crediti aperti	Sconto
1828	22,9	6,2	1,5
1840	44,5	5,2	5,8
1850	88,5	4,6	2,9
1860	8,1	2,9	5,4
1870	40,4	9,4	17,9
1885	—	6,7	98,0

Nel campo dell'attività economica della Banca e da notare la costruzione di strade e particolarmente della prima ferrovia Varsavia — Vienna, i lavori per lo sviluppo dell'industria mineraria, la creazione di imprese industriali, specialmente della carta a Jeziora, degli stabilimenti di Żyrardów, della fonderia „Huta Bankowa“, della fabbrica di macchine oggi Lilpop, Rau e Loewenstein, degli stabilimenti di Starachowice, delle saline di Ciechocinek ecc. La Banca inoltre ha negoziato parecchi prestiti, interni ed esteri, per il Tesoro.

I dirigenti della Banca intanto ne progettavano più volte la riorganizzazione, mediante la sua trasformazione in Banca d'emissione nel senso attuale della parola.

Tutti i tentativi però fallirono per l'opposizione del governo russo che non

soltanto non consentì alla sua riorganizzazione, ma, nel 1870, gli tolse il privilegio dell'emissione e, nel 1885, ordinò la sua totale liquidazione.

Dopo 69 anni, nel 1924, la Repubblica di Polonia ha reso alla Banca di Polonia il suo antico nome.

La nuova Banca di Polonia sebbene di carattere differente dell'antica, nelle attuali condizioni seguirà le storiche tradizioni del suo illustre passato, lavorando per lo sviluppo della vita economica del paese, per la prosperità generale della Polonia.

SITUAZIONE SUL MERCATO POLACCO DI CREDITO.

[Sytuacja na rynku kredytowym w Polsce].

Avviene sempre più spesso che i negozianti vendono le merci meno caro di quanto essi stessi le pagano e malgrado ciò possono sopportare la perdita. Questo deriva dal guadagno che ritraggono dal contante che ricavano dalla vendita e concedono quindi ad alto interesse, mentre godono, per loro, di un credito

mercantile a lungo termine e ad interesse basso. Perciò continua la tendenza di emettere cambiali a termine sempre più lungo. I negozianti hanno ottenuto in molti rami del commercio la proroga dei normali termini cambiali (da 2 a 3 mesi) fino a 4 — 5 mesi. Attualmente, nel ramo dei prodotti tessili, i negozianti hanno iniziato passi per un'ulteriore proroga dei termini cambiali fino a 7 ed anche ad 8 mesi. I fabbricanti e grossisti più solidi non vogliono sentirne parlare, ma alcuni per difarsi della merce consentono anche a questo.

Corso delle divise

UNITA	M E D I A M E N S I L E											
	C o r s o				Indice parità=100				Valore Rapp. % risp. la parità			
	II	III	IV	V	II	III	IV	V	II	III	IV	V
	C o r s i a l l a B o r s a d i V a r s a v i a											
	II	III	IV	V	II	III	IV	V	II	III	IV	V
1 lira sterlina . .	43.45	43.50	43.52	43.52	99.8	100.3	100.3	100.3	43.48	99.7	99.7	99.7
1 dollaro degli Stati Uniti . .	8.90	8.90	8.90	8.90	100.2	99.8	99.8	99.8	8.90	100.2	100.2	100.2
100 franchi francesi . .	35.04	35.08	35.11	35.08	490.9	20.4	20.4	20.4	35.07	490.3	489.9	490.4
100 " belgi . .	124.05	124.17	124.43	124.38	100.0	100.2	100.4	100.4	124.03	99.8	99.6	99.6
100 " svizzeri . .	171.53	171.70	171.82	171.82	100.3	99.6	99.9	99.9	171.50	100.2	100.1	100.1
100 lire italiane . .	47.20	47.12	47.07	47.05	364.4	100.4	100.3	100.1	47.25	99.6	99.7	99.9
100 fiorini olandesi . .	358.68	358.75	359.23	359.64	99.9	100.1	100.3	100.4	358.68	99.9	99.7	99.6
100 corone svedesi . .	239.09	239.06	239.20	239.95	99.9	100.1	100.1	100.0	239.22	99.9	99.1	100.0
100 " ceche . .	26.41	26.41	26.42	26.41	683.9	14.6	14.6	14.6	26.41	683.8	683.7	683.8
100 scil. austriaci . .	125.58	125.54	125.69	125.43	99.8	100.2	100.0	100.0	125.61	99.9	100.0	100.0

Il corso dei prestiti polacchi alla Borsa di New-York

Data	Il prestito in dollari all' 8% (prestito Dillon) del 1925		Il prestito in dollari al 6% del 1920		Il prestito in dollari al 7% del 1927	
	Corso medio	Transazioni in migl. di dollari	Corso medio	Transazioni in migl. di dollari	Corso medio	Transazioni in migl. di dollari
1926						
I	88.66	1.539	68.05	71	—	—
II	89.64	1.328	68.17	57	—	—
III	89.36	1.414	67.69	91	—	—
IV	88.15	972	67.24	49	—	—
V	84.99	2.557	63.84	166	—	—
VI	84.21	813	63.08	51	—	—
VII	85.96	864	65.48	80	—	—
VIII	87.30	1.577	68.44	143	—	—
IX	89.65	1.485	70.42	180	—	—
X	89.91	1.077	70.70	156	—	—
XI	91.97	2.385	73.46	169	—	—
XII	92.10	2.941	75.75	406	—	—
1927						
I	95.42	322	82.34	536	—	—
II	95.47	1.840	82.58	178	—	—
III	97.15	2.696	73.25	272	—	—
IV	98.00	2.045	82.96	71	—	—
V	98.27	1.482	82.81	157	—	—
VI	96.82	3.278	81.89	260	—	—
VII	96.44	851	80.27	72	—	—
VIII	100.00	618	84.56	56	—	—
IX	99.49	4.627	84.22	348	—	—
X	99.52	2.846	83.70	241	—	—
XI	98.13	1.324	82.64	105	92.05	2.015
XII	99.64	525	80.52	132	89.67	2.743
1928.						
I	98.39	712	82.12	118	90.67	2.108
II	100.29	725	83.44	163	91.21	1.749
III	100.73	558	84.44	129	91.09	1.589
IV	101.28	459	85.75	304	91.42	1.056
V	101.18	563	86.00	227	91.01	1.001

Lavori di bonifica nella Polonia Centrale.
Roboty meljoracyjne w Polsce Środkowej.

Frammento di un paesaggio polacco.
Fragment krajobrazu polskiego.

Situazione della Banca di Polonia.

Specificazione	M i g l i a i a d z l o t y							
	31.XII 1927	31.I 1928	29.II 1928	31.III 1928	30.IV 1928	20.V 1928	31.V 1928	10.VI 1928
Oro	517 298	528 412	526 553	553 396	562 227	565 317	566 876	566 920
Argento	2 565	2 690	2 814	3 028	3 084	3 200	3 237	3 258
Valute, divise e altri crediti esteri:								
a) compresi nella copertura	687 545	636 819	645 853	620 202	568 487	547 709	559 690	536 341
b) non compresi nella copertura	207 084	200 264	205 708	215 009	212 251	214 267	212 553	210 655
Monete d'argento e divisionali	9 808	16 872	9 118	8 485	8 600	9 485	5 540	4 022
Portafoglio di sconto	455 999	480 703	469 216	452 427	499 014	545 448	558 283	567 804
Anticipazioni su titoli	40 895	41 532	46 000	47 198	51 862	55 782	59 820	67 434
Tesoro dello Stato	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Biglietti in circolazione	1 009 028	1 003 288	1 047 716	1 055 274	1 126 021	1 086 944	1 132 264	1 116 449
Obbligazioni pagabili immediatamente								
di cui	659 784	637 165	694 192	649 226	547 133	610 496	582 415	568 233
a) conti di giro delle Casse dello Stato	237 403	293 005	229 338	248 576	249 220	259 730	268 693	252 254
b) altri conti di giro	184 277	131 959	129 420	207 959	104 685	162 752	124 410	177 584
c) conto dei fondi statali di credito	123 695	117 198	100 476	94 082	93 203	92 492	92 313	67 709
Copertura % statutaria	72,61	71,07	69,87	68,63	67,76	65,78	64,70	64,72
Conti speciali del Tesoro dello Stato	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000	75.000	75.000	75 000

Indici delle azioni quotate alle borse di Polonia.

Anno mesi	Indice generale	Miniere, metallurgia, altre industrie								Commercio e trasporti	Banche
		Totale	Produzione b				Consumo				
			Totale	Metallurgia e siderurgia	Altri rami della produzione	Totale	Industria e miniere	Altre industrie			
Numero dei titoli	45	34	21	13	11	13	7	6	6	5	
1924	139,7	144,8	148,0	145,4	150,7	140,5	180,3	153,5	118,0	137,2	
1925	76,8	76,4	75,0	75,0	74,4	79,4	81,0	77,5	79,6	76,2	
1926	42,6	45,8	42,4	35,9	48,5	51,9	52,0	51,8	35,1	32,6	
1927											
I	65,9	71,3	71,0	66,1	75,8	71,8	72,4	71,0	52,3	51,1	
II	82,0	86,8	86,5	83,3	80,6	87,3	82,8	82,8	70,1	66,9	
III	94,4	96,5	97,6	89,2	105,8	94,7	90,4	100,0	80,5	86,0	
IV	115,8	117,5	119,5	113,1	125,7	114,4	99,5	134,6	118,7	101,6	
V	118,0	119,9	122,8	110,7	135,0	115,3	103,2	131,1	129,5	94,7	
VI	94,5	95,8	96,9	82,6	112,0	94,2	84,4	107,0	100,6	80,1	
VII	103,6	105,8	108,2	94,2	122,6	102,0	89,5	118,8	112,8	81,5	
VIII	106,3	109,8	112,9	102,8	122,9	105,1	91,6	123,3	113,6	78,5	
IX	114,1	118,7	122,2	111,8	132,4	113,2	98,0	139,9	118,1	83,7	
X	123,3	128,9	133,0	120,3	145,7	122,5	110,9	137,6	127,4	87,6	
XI	115,9	121,2	124,9	106,2	144,9	115,4	103,5	131,0	113,0	87,9	
XII	115,3	121,1	124,6	104,5	146,4	115,5	102,1	133,2	109,5	88,1	
1928											
I	111,4	113,3	115,9	98,9	133,6	109,4	94,6	129,8	119,4	91,19	
II	114,3	117,7	116,7	102,5	131,2	111,6	96,0	133,0	136,6	90,3	
III	112,0	114,5	117,5	101,2	134,5	108,9	95,4	129,8	139,1	89,1	
IV	115,71	115,22	117,92	115,64	120,01	111,01	107,24	115,62	120,62	113,25	
V	109,78	110,83	113,12	112,66	113,54	107,23	106,14	108,52	104,93	108,59	

Baltischer Almanach für das Jahr 1928.

Almanacco Baltico per il 1928

Raccolta di migliori informazioni
riguardo la vita politica, economi-
ca e sociale della Libera Città di
Danzica, Estonia, Finlandia, Let-
tonia, Lituania, Polonia e Svezia.
In vendita presso l'Amministra-
zione della „Baltische Presse“.

Danzica Pfefferstadt 1.

Prezzo: 3 zloty.

PRZEMYSŁ I HANDEL

ITALSKA PRODUKCJA PRZEMYSŁOWA.

(Produzione dell'industria italiana).

Następująca tabela odzwierciedla wzrost produkcji niektórych artykułów, podlegających akcyzie:

Kwh., w tym samym zaś okresie 1928 r. — 1,885,312,000 Kwh.). W marcu stosunek procentowy uruchomienia fabryk poszczególnych kategorii przemysłu włókienniczego, będących w ruchu, przedstawia się następująco: przetwórcnie bawełny:

		1913—14	1920—21	1926—27
Spirytus	hl.	371.584	428.644	505.284
Alkohol metylowy	"	1.397	810	298
Kwas octowy	"	—	893	1.311
Piwo	"	652.275	1.157.024	1.295.719
Wody musujące	"	89.022	56.251	438.824
Cykoria sprostkowana	1000	6.325	3.344	8.733
Glikoza i malt-słod.	"	6.205	6.033	10.223
Cukier	"	305.564	124.891	280.906
Olej nasenny	"	—	31.977	71.777
Gaz podlegający opłatom	"	282.453,000	181.712,000	401.107,000
niepodlegający opłatom	"	108.666,000	34.585,000	553.956,000
Energia elektryczna (podlegająca opłatom)	Kwh	196.769,000	368.387,000	728.125,000
Energia elektryczna (niepodlegająca opłatom)	"	2,115.162,000	3.653.490,000	6,648.962,000
Lampy elektryczne	szk.	—	4.979,648	18,500,098

Produkcja Monopolu tytoniowego stale wzrasta [21,021 cent. metrycznych w r. 1913/ i 32,399 w r. 1926/27].

Dane z marca wskazują na znaczny wzrost produkcji w przemyśle żelaznym: osiągnęła ona 33,504 tonn. żelaza w blokach i 155,171 tonn. stali. Ta ostatnia cyfra jest najwyższą, jaką zanotowano w ostatnich 15 miesiącach. Wzrost konsumpcji elektrycznej dowodzi wzmożonej intensywności życia przemysłowego (w pierwszym kwartale 1927 r. — 1,779,945,000

96,1% wrzecion i 90% tkalni; przetwórcnie wełny: 96,1% krosien, 83,8% grempli i 83,5% tkalni; przetworów jedwabiu: 80,5% przędzali, 78,8% wrzecion i 74,4% tkalni.

W końcu marca było 411,785 bezrobotnych, w końcu lutego — 413,385 i w końcu stycznia — 439,211. Ilość robotników, pracujących według systemu „Short time”, która w styczniu i lutym wynosiła 76,327 i 58,109, zmniejszyła się w marcu do 47,036.

KONGRES PRZEMYSŁOWCÓW ITALSKICH.

(Il Congresso degli industriali italiani).

Benito Mussolini, przewodnicząc w dn. 23 czerwca r. b. na otwarciu kongresu narodowego przemysłowców faszystowskich, wygłosił przemówienie, w którym, między innymi powiedział, że przemysłowcy włoscy znajdują się w awangardzie wielkiego przeobrażenia, które urzeczywistnia się podług wzoru gospodarki kapitalistycznej i która, być może, będzie wstępem nie tylko w Italii do nowej gospodarki korporacyjnej.

Kapitalizm w tej postaci, w jakiej go nam przedstawiała literatura socjalistyczna, już nie istnieje. Rzecz nader ważną jest, że przewidywany przez socjalizm rozdział między kapitałem a kierownictwem, między przemysłowcem a kapitalistą, nie sprawdził się. Wskutek rozwoju

towarzystw akcyjnych kapitał uległ rozprowadzeniu. W bardzo licznych przypadkach kapitał przedsiębiorstwa należy do ogromnej liczby akcjonariuszy. Podczas gdy kapitał i kapitalista stają się coraz bardziej bezimiennymi, zarządca przedsiębiorstwa, kierownik przemysłu, twórca bogactwa, wysuwa się na pierwszy plan gospodarki.

Obecna faza gospodarstwa narzuca zasadę współpracy. Zasada ta musi być urzeczywistniona w najszerszym zakresie. Współpraca musi być jawna, lojalna i bez zastrzeżeń. W ustroju faszystowskim robotnik nie jest już przedmiotem wyzysku, lecz współpracownikiem, współwytwarzaczem, którego stopa życiowa powinna być podniesiona materialnie i moralnie. Zda-

niem premiera obecny kryzys światowy jest wynikiem wojny. Mówca wierzy jednak, że czynniki poprawy już nadchodzą. Do czynników takich Mussolini zalicza przede wszystkim pokój polityczny między narodami. Wprawdzie po wojnie światowej doszło do konfliktu między niektórymi państwami, lecz konflikty te, jak: naprzykład konflikt rosyjsko - polski lub grecko - turecki, mogą być uważane jako lokalne, w każdym razie można śmiało przewidywać, że nie będzie zakłócał on pokoju między wielkimi państwami Zachodu, nadającymi kierownictwo cywilizacyjnemu światu.

Innym tego rodzaju czynnikiem, poza pokojem politycznym, jest pokój społeczny. Jesteśmy świadkami schyłku walki klasowej. Po ostatnim strajku górników angielskich, europejskie klasy robotnicze weszły w okres stałości. Należy nadmienić, że bardziej jeszcze zdecydowany, niż kryzys zasady walki klasowej, jest kryzys socjalizmu, jako doktryny i jako praktyki. Wskutek działania jednego z tych tak częstych w historii paradoksów, rewolucja rosyjska rozwinęła się w sposób najbardziej nieprzewidywany w anotezycie kapitalizmu, którym jest panujący obecnie w Rosji system kapitalizmu państwowego. Państwo socjalistyczne jest w rzeczy samej państwem kapitalistycznym w stopniu najwyższym.

W zakończeniu Mussolini podniósł szczerze i serdecznie współpracy przemysłowców, techników i robotników.

TKANINY ELEKTROTERMICZNE.

(Tessuti elettrotermici).

Pierwsze tkaniny elektrotermiczne ukazały się w handlu przed ok. 20 laty, a powstanie odrębnego przemysłu jest jednym z wyników licznych studiów i doświadczeń nad stosowaniem ogrzewania elektrycznego w najróżnorodniejszych formach.

Do jego rozwoju przyczyniło się w znacznej mierze urzeczywistnienie cennej wynalazku delikatnego drutu, wykonywanego ze związków metalowych o wysokim oporze elektrycznym, zwłaszcza z t. zw. związku niko - chromowego, składającego się z 88% niklu, 8% chromu i 4% aluminium i posiadającego opór elektryczny — 1.

(Uwaga: Przepór elektryczny należy rozumieć obliczony w ohm'ach opór drutu długości 1 m., o przekroju 1 mm — w stosunku do temperatury 18°).

Pierwsze tkaniny termoelektryczne, stosowane wyłącznie w lecznictwie, ukazały się pod postacią termoforów, t. j. prostokątnych worków, zaopatrzonych w opór elektryczny o własnościach rozgrzewających, i obysztych na brzegach miękkim sznurowadłem, przy którym znaj-

duje się sztyfcik, służący do chwytania zwykłego prądu.

Termofory pokrywa się zwykle płóciennym futerałem — a drożdże, lukso-we modele posiadają jeszcze nazewnaż drugi futerał z aksamitu, pluszu i t. p.

Zwykłe wymiary mniejszych modeli wynoszą 40/30 — większych 50/40 cm.

Prądy elektryczne wytwarzane w tych aparatach przez drut o 1/10 mm. grubości są przeprowadzone w ten sposób, by można było regulować termofor według potrzebnej skali natężenia ciepła przy pomocy dostosowanego komutatora.

Wkrótce po termoforach pojawiły się w handlu inne wyroby z rozgrzewających tkanin, jako to: koldry, czepki, rękawiczki, kaftanki — stosowane z początku wylicane jako środki lecznicze.

Przed kilku laty znane były jedynie dwa sposoby wyrobienia tkanin elektrotermicznych: 1) wzywianie drutu elektrycznego w materiał — lub 2) przetkanie materiału w czasie tkania takimiż drutami, tworzącymi jakby drugą os-

rodkę.

Wymienione ostatnio modele, znacznie prostsze i doskonalsze, polegały na wprowadzeniu w ruch na tych samych krosnach tkackich dwo do czterech, z których jedno służyło do wytwarzania osnowy samego materiału, drugie — do osnowy z drutów metalicznych.

Po wykonczeniu tkaniny i nadaniu jej kształtu takiego lub innego przedmiotu, należało odpowiednio połączyć druciaki w celu zapewnienia ciągłości prądu, oraz ukryć węzły ich połączeń pod przyszłymi po obu stronach tkaniny paskami z materiału, skóry i t. p.

Ta trudna i kosztowna technika została wkrótce zastąpiona przez t. zw. technikę „wyróbów gotowych”, przy pomocy maszyn Jacquarda.

Ow system, wynaleziony przez inżyniera Angelo Negromonti, dał niezmiernie pomysłne wyniki pod postacią możliwości wyrobienia na krosnach już uprzednio przykrojonych części odzieży elektrotermicznej, której wykonczenie polega jedynie na zeszytciu gotowych już części i przeprowadzeniu przez nie połączenia elektrycznego.

Ujemną stroną tego systemu jest nie możliwość rozwinięcia wyrobu tkanin elektrotermicznych w wielki przemysł, który nie dopuszcza fabrykacji pojedynczych sztuk. Zarządź temu wynalazca, wprowadzając udoskonaloną metodę tkania tych materiałów w sposób, niczem nie różniący się wcale od tkackiej techniki.

Wyprodukowane w ten sposób materiały otrzymały nazwę „rukrowych”. Składają się one z dwu skrzyżowanych warstw tkaniny, między którymi wytwarzają się jakbydyby kanaliki, przez które przesuwa się drut metalowy.

Przez te materiały przebiegają specjalne nitki, łączące dwie warstwy tkaniny z brzegów a pozostawiające dalej między nimi warstwami pewną przestrzeń wolną, w której ukrywają się szwy i zgięcia, wzgl. zmiany oporu elektrycz-

ności.

To ulepszenie systemu nie tylko zmniejszyło wybitnie koszt wyrobu tkanin termo-

elektrycznych, lecz pozwoliło wytwarzać materiały udoskonalone pod względem gatunku i wyglądu zewnętrznego, trwałe i zagwarantowane przeciw niebezpieczeństwu wypadków krótkiego spiecia.

Ostatnio wymieniony wynalazek otworzył nową erę dla przemysłu tkanin elektrotermicznych, którego rozwój zapewnił rozpowszechnienie najłatwiejszego, najhygieniczniejszego, najekonomiczniejszego sposobu ogrzewania. Zdrowotność tych tkanin polega na tem, że nie wytwarzają one sztucznego ciepła, lecz chronią organizm od utraty ciepła własnego; oszczędzając przy ich stosowaniu wyraża się cyfrą zużycia ok. 50 watów, t. j. wartości ok. 5 centymów na godzinę i za tę minimalną cenę doznaje się przy oknach otwartych w mroźny zimowy dzień wrażenia przebywania w doskonale ogrzonym pomieszczeniu.

Tkaniny elektrotermiczne znalazły już dziś zastosowanie we wszystkich niemal dziedzinach życia współczesnego.

Automobilisci i lotnicy zaopatrniają się w termoelektryczne helmy, rękawiczki, spodnie, płaszcze, pasy brzusne, kaftany i t. p., kliniki — w czepki, kołnierze, naramienniki, napierśniki, pasy, bandaże, nagolenniki, pończochy, pantofle, synteziadła, kocy; przemysłowcy — w przenośne tapety i makaty o własnościach osuszających, w termosy dla łatwo stygnących płynów, w filtry do płynów gęstych o niskiej temperaturze i t. p.

Wyroby elektrotermiczne wydawcą niewątpliwie olbrzymie przyszłości marynarcom, wartom i sternikom na morzu, konduktorom i hamowniczym w wagonach pociągów towarowych, strażnikom granic, astronomom i obserwatorom wszelkiego rodzaju zmuszonym spędzać długie godziny w chłodnym powietrzu gór.

STANDARYZACJA WYWOZU RYŻU.

(Standardizzazione dell'esportazione del riso).

W dniu 8 stycznia 1928 roku został ogłoszony dekret królewski Nr. 486 w kwestii standaryzacji wywozu krajowego ryżu łuszczonego.

Firmy, które zamierzają wywozić ryż, są obowiązane złożyć odpowiednie podanie pod adresem Narodowego Instytutu Eksportowego, z wymienieniem miejscowości, z których dotychczas wysyłały towar oraz z dołączeniem: a) świadectwa należenia do jednej z organizacji syndykalistycznych handlowo-przemysłowych, 2) zaświadczenie wpisu do rejestru handlowego w Provincjonalnym Urzędzie Gospodarczym okręgu, w którym znajduje się siedziba pelenta.

Urzędowa nazwa winna być wydrukowana wraz z stemplem na zewnętrznej stronie opakowania ryżu, przeznaczanego na wywóz zagranicę. Wórk, zawierające ryż do wysłania, winny być zaopatrzone w metalowe pieczęcie z odbitką stempla, nazwy i siedziby wywoźcy firmy, wreszcie oznaczonego przez Narodowy Instytut Eksportowy numeru podania (deklaracji).

Urzędowe nazwy typów produktu winny figurować w odpowiadających dokumentach handlowych i celnych.

W celu ustalenia jakościowej zgodności wysyłanego towaru z przepisami standaryzacji oraz ścisłego stosowania norm wywozowych, Narodowy Instytut Eksportowy wyznacza urzędowych rzeczoznawców, którzy poddają szczegółowemu badaniu próby odpowiadających typów ryżu.

Rzeczoznawcy przeprowadzają badania próbek na żądanie firm wywoźczych; z drugiej strony — w myśl rozporządzenia Rządu, towar przed przekroczeniem granicy Italii musi być zaopatrzony w zaświadczenie, stwierdzające, iż wspomniane badanie miało miejsce. Za wykonanie tego rozporządzenia są odpowiedzialni władze celne.

Paragrafy 14 i 16 dekretu ustalają odpowiedzialność karą firm wywoźczych za wysyłanie zagranicę towaru, nieodpowiadającego przepisom standaryzacji.

OPIEKA NAD WYWOZEM ZIEMNIAKÓW.

(Protezione dell'esportazione delle patate).

Narodowy Instytut Eksportowy ustalił następujące przepisy co do jakości i opakowania wywozowych ziemniaków:

1. Jakość bulw. Należy wywozić jedynie bulwy bez szkazy, prawidłowego kształtu, wolne od wszelkiego rodzaju uszkodzeń, nieprzemrożone i nieprzepraczone przez słone.

2. Minimum wagi wywozowych bulw ustala się, jak następuje (od szluki):

od 10 do 25 maja	20 gr.
od „ „	25 „
od 1 czerwca	25 „
dla ziemniaków białych	25 „

Opakowanie.

a) Waga wórków: według standaryzacji: 25, 30 i 50 kg. brutto wagi w czasie wysyłania;

b) jakość opakowania, wymiary i tara:

Wórk winny być wyrobione z juty — zupełnie nowe, o wymiarach:

c) opakowanie nie w workach:

Ziemniaki z pierwszego zbioru winny być wysyłane w skrzyniach solidnych i trwałych.

CUKIER Z CHLEBA ŚWIĘTOJANSKIEGO. (Zuccherò prodotto con le carrube).

Dwaj wybitni uczeni: prof. Józef Oddo i dr. Vincenzo de Fonzo wynaśli w pracowniach Królewskiego Uniwersytetu w Palermo chemiczny sposób wydobycia cukru z chleba świętojańskiego. Odkrycie to jest niezmiernie doniosłe, że względu na to, że Italia posiada na Sycylii olbrzymie plantacje wymienianych krzewów, dających około tysięcy kwintali owoców rocznie, t. j. połowę produkcji całego kraju.

W czasopiśmie „Problemi Siciliani” (Nr. styczniowy 1928), wydawanym w Palermo, ukazał się artykuł dra de Fonzo, w którym autor podaje niektóre szczegóły odnośnego procesu chemicznego i zwraca uwagę na niezwykle

zależy jego w porównaniu z wydobywaniem cukru z buraków.

Z chleba świętojańskiego wydobywa się cukier bezpośrednio (w stosunku 18—23%), przy pomocy organicznych substancji rozpuszczalnych — zwłaszcza alkoholu etylowego lub metylowego — co pozwala uniknąć również długiego, jak i kosztownego procesu oczyszczania. Otrzymuje się więc cukier już oczyszczony, nie przechodzący przez stadium cukru surowego.

Dr. de Fonzo porusza w dalszym ciągu kwestię cen chleba świętojańskiego, w stosunku do cen buraków i dochodzi do wniosku że chleb świętojański daje się wyzyskać w sposób niezmienne korzystny. Z nasion 10% służy dla fabrykacji barwnika, mającego szerokie zastosowanie przy barwieniu wełny i jedwabiu, oraz kleistej substancji do gumowania tkanin (Tragassol); 30% odpadków daje doskonałą paszę, paliwo i nawóz; 32% melasy używa się przy pedzeniu alkoholu i w wyrobach cukierniczych — łącznie z fabrykacją wszelkiego rodzaju marmelad. Poza tem, można z tejże substancji wydobywać kwas taninowy. Należy również mieć na uwadze, że koszty przedsiębiorstw przemysłowych dla wydobywania cukru z chleba świętojańskiego wynoszą zaledwie 1/4 kosztów cukrowni buraczanych, nie mówiąc już o ich dodatniej stronie, polegającej na ciągłości pracy, oraz na fakcie, że chleb świętojański rośnie może nawet na stokach nieurodzajnych, skalistych wzgórz — podczas gdy uprawa buraków cukrowych wymaga tłustej, urodzajnej ziemi ornej.

KOMUNIKACJE

RUCH TOWAROWY W PORCIE GENUENSKIM I JEGO ZNACZENIE DLA ROZWOJU STOSUNKÓW HANDLOWYCH POLSKO-ITALSKICH.

(Traffico merci nel porto di Genova e la sua importanza per lo sviluppo dei rapporti commerciali polacco-italiani).

Najważniejszym artykułem wywozu z Polski do Italii jest węgiel, którego 90% dotychczas było wywożone koleją. Wobec tego, iż transport drogą lądową jest o wiele kosztowniejszy i napotyka na większe przeszkody, zainteresowane sfery włoskie zwróciły uwagę polskich eksporterów na możliwość przywozu towarów z Polski przez port genueński, który w zupełności nadaje się do tego celu.

W r. 1927 Polska przywoziła drogą przez Genuę 95.000 ton węgla. Ilości innych artykułów nie można wyposażyć, gdyż statystyka portu genueńskiego włącza je do pozycji „przywóz z portów Bałtyckich”.

Port genueński posiada wielkie znaczenie dla eksportu polskiego węgla, cukru, drzewa i t. p. Dlatego też sfery przemysłowe, bankowe i armatorzy włoscy na skutek energicznej propagandy, prowadzonej przez Konsulat Polski w Mediolanie, zaczynają interesować się coraz bardziej rozwojem stosunków handlowych z Polską via Genua w związku z zamierzonym uruchomieniem bezpośrednich linii komu-

nikacji morskiej pomiędzy tym portem a Gdańskiem i Gdynią.

W obecnej chwili toczą się pertraktacje, dotyczące utworzenia polsko-italskiego konsorcjum węglowego z kapitałem zakładowym 500.000 lirów.

Port genueński może również odegrać ważną rolę, pośrednicząc w handlu między Polską a Brazylią i Indjiami, gdyż wiele firm włoskich, posiadających na tych rynkach rozległe stosunki, interesuje się operacjami tego rodzaju.

WPROWADZENIE TARYFY POLSKO-ADRIATYCKIEJ

(Introduzione della tariffa polacco-adriatica).

Ważne znaczenie dla eksportu polskiego na rynki południowe, Blizki Wschód i t. d. via Tryest będzie miało wprowadzenie z dniem 15-go czerwca dawno oczekiwanej taryfy specjalnej w obrocie między Polską a portami Adriatyku. Taryfa ta obejmuje około 120 arty-

kułów eksportu polskiego. Stawki przewozowe zostały odpowiednio zmniejszone, tzn., że obecnie eksporterzy nie będą zmuszeni do przedładowywania przesyłek na granicy polsko-czeskiej. Dopuszczone zostały zaliczenia i zaliczki w gotówce oraz częściowa frankatura w pewnej określonej sumie w walcie taryfowej, jak również ubezpieczenia dostawy. Stawki przewozowe zostały ustalone w walcie czechosłowackiej, czyli że taryfa ta została utworzona przez dodanie przeliczonych na halere czechosłowackie stawek kolej polskich, skróconych o część opłat stacyjnych. 5% wódek za używanie wagonów krytych na P. K. P. został utrzymany. Węgiel nie został objęty taryfą adriatycką ze względu na brak tego artykułu w taryfie czechosłowacko-adriatyckiej oraz istnienie specjalnych stawek tranzytowych do granicy włoskiej, ustalonych w drodze porozumień między zainteresowanymi zarządami kolejowymi.

KREDYT I FINANSY

Banki emisyjne (od 1. VII. 1926 — Banca d'Italia)

Data	obieg i rezerwy			główne operacje					
	Obieg banknotów	Bilety skarbowe	Zapasy kasy	Wakacje obywateli	Pożyczki	Kredyty otwarte	Wakacje na rach. bież. i depozyty	Rachunki bież. i depozyty	Rachunki bież. i depozyty
Koniec roku									
1914	2.936,0	667,2	2.738,6	995,0	208,2	312,8	968,9	106,2	106,2
1918	11.750,3	2.124,1	2.335,9	1.307,3	936,3	1.170,0	802,2	260,1	260,1
1919	16.281,3	2.170,2	2.044,8	2.044,0	1.574,5	1.903,0	726,1	11,1	11,1
1920	19.731,6	2.208,2	2.077,8	4.256,5	2.817,8	1.930,0	875,7	325,6	325,6
1921	19.208,9	2.267,0	2.006,7	5.181,1	4.889,2	1.981,0	931,3	1.047,3	1.047,3
1922	18.012,0	2.267,0	2.041,7	6.178,6	3.105,5	1.993,0	1.231,4	282,3	282,3
1923	17.246,5	2.287,1	2.047,4	7.096,0	3.887,7	1.293,4	1.190,7	2.011,4	2.011,4
1924	18.114,2	2.400,0	2.189,0	8.191,2	3.157,6	1.771,5	1.191,1	807,2	807,2
1925	19.349,6	2.400,0	2.040,9	10.041,6	3.915,0	1.284,2	1.001,3	1.505,7	1.505,7
1926	18.340,1	1.793,0	2.078,5	8.014,1	2.633,6	801,1	1.431,2	95,2	95,2
1927 stycz.	17.996,9	1.768,3	2.518,5	8.047,5	2.494,6	776,9	1.857,4	51,1	51,1
„ luty	17.889,0	1.763,0	2.580,6	8.115,0	2.023,6	862,6	1.540,2	250,2	250,2
„ marzec	16.675,3	1.763,0	2.623,3	7.939,8	1.771,2	754,0	1.529,6	31,4	31,4
„ kwiecień	17.578,4	1.700,0	2.748,9	„	1.838,6	714,4	1.399,0	685,9	685,9
„ maj	17.449,9	1.578,0	2.842,9	7.849,3	1.610,5	611,4	1.307,6	450,0	450,0
„ czerwiec	17.674,3	1.281,0	2.886,1	7.877,2	2.037,3	708,2	1.897,8	762,4	762,4
„ lipiec	17.844,3	1.171,0	2.903,1	7.534,6	1.411,2	682,8	2.537,4	129,8	129,8
„ sierpień	17.780,9	1.171,0	2.903,1	7.275,0	1.290,2	679,2	2.552,9	426,3	426,3
„ wrzesień	18.023,3	1.052,7	2.904,6	7.444,0	1.291,4	695,0	2.675,3	14,4	14,4
„ październik	18.091,7	982,8	2.902,5	6.844,0	1.291,4	695,0	2.473,5	599,1	599,1
„ listopad	17.984,1	890,8	2.902,9	6.281,6	1.204,9	695,1	2.539,5	299,9	299,9
„ grudzień	17.992,1	783,0	2.163,9	3.809,5	1.604,7	697,9	2.066,7	1.105,7	1.105,7
1928 stycz.	17.580,7	691,0	2.116,9	3.519,5	836,0	659,2	2.976,7	114,5	114,5
„ luty	17.270,3	569,0	2.474,4	3.291,1	761,6	683,4	3.069,5	352,2	352,2
„ marzec	17.264,8	499,0	2.416,4	3.134,0	710,0	604,0	3.022,5	181,5	181,5
„ kwiecień	17.123,9	450,0	2.513,9	3.064,0	1.002,0	738,7	2.625,9	800,0	800,0

) Przywilej emisji banknotów, który dawniej przysługiwał 3 bankom poczynając od 1 lipca 1921 r., przysługuje jedynie Banca d'Italia.

SYTUACJA BANKÓW ITALSKICH.

(Situazione delle banche italiane).

Drobiazgowa ankieta, przeprowadzona staraniem Generalnego Związku Faszystowskiego Banków na temat obecnej sytuacji banków włoskich, dała niezmierzenie ciekawe wyniki, które zostaną opublikowane w wielkim wydawnictwie „Rocznika Bankowego”.

Wśród instytucji kredytowych, które podały swój bilans za trzeci kwartał 1924—26, figuruje 364 towarzystw akcyjnych, 432 spółdzielni, 137 kas oszczędności i lombardów. Ogółem 936 zakładów kredytowych.

Powyższe instytucje bankowe w liczbie około tysiąca posiadały w końcu 1926 r. 26 miliardów lirów depozytów, t. j. o 2 i pół milarda więcej, niż w końcu 1924 r.

Inne aktywa wniósł w r. 1926 około

22 miliardów lirów, t. j. o 3 miliardy więcej, niż w końcu r. 1924.

Suma aktywów w r. 1926 wyraża się cyfrą 48 miliardów, nadwyżka zaś w stosunku do r. 1924 — cyfrą 5½ miljarda lirów.

Stąd wniosek, że instytucje bankowe Italii odznaczają się dużą zdolnością płatniczą, która wzmogła się jeszcze znacznie w ostatnich czasach.

Wymieniona cyfra ogólna świadczy nie tylko o finansowej potęgze włoskich przedsiębiorstw bankowych, lecz i o szerokim zakresie ich działalności. Za ich pośrednictwem około 50 miliardów lirów przestało być martwym kapitałem, a stało się wyrazem twórczej pracy całego narodu.

Izba Handlowa Polsko - Włoska w Warszawie

ulatwia nawiązywanie stosunków handlowych między Polską a Italią, udziela rad i wskazówek przy zawieraniu transakcyj handlowych, dostarcza bezpłatnie informacji, dotyczących poszczególnych dziedzin życia gospodarczego Polski oraz Italii.

Adres Izby: Warszawa, Wierzbowa 11
tel. 202-15.

Notowania średnie walut na giełdach włoskich

Data	Francja	Szwajcaria	Londyn	Berlin	Nowy Jork	Polska	Złoto
Średnio 1925	119,72	484,92	121,15	5,99	25,09	—	584,73
„ 1926	88,43	500,72	125,87	6,18	25,38	—	400,2
Styczeń 1927	91,34	444,46	111,90	5,47	23,08	—	445,88
Luty	90,80	445,08	112,27	5,48	23,15	—	446,14
Marzec	86,98	427,35	107,82	5,27	22,92	—	428,63
Kwiecień	78,41	384,32	97,40	4,74	19,29	—	376,85
Maj	72,63	358,33	90,04	4,39	18,54	—	357,81
Czerwiec	70,24	344,83	87,09	4,25	17,94	203	346,07
Lipiec	71,94	352,74	89,04	4,35	18,34	207	359,27
Sierpień	72,02	354,25	89,83	4,37	18,38	207	354,68
Wrzesień	72,07	354,25	89,83	4,37	18,38	207	354,55
Październik	71,84	352,91	89,11	4,37	18,29	207	352,98
Listopad	72,18	354,18	89,52	4,38	18,37	207	354,40
Grudzień	73,26	359,34	90,85	4,45	18,60	212	358,68
Styczeń 1928	74,35	364,39	92,18	4,51	18,91	212	364,40
Luty	74,25	363,40	92,08	4,51	18,89	212	364,48
Marzec	74,50	364,56	92,38	4,53	18,93	212	365,28
Kwiecień	74,62	365,28	92,53	4,54	18,95	212	365,72
Maj	74,73	365,90	92,67	4,54	18,98	212	366,30

Korpyta:

1 fr. szw.	= 3,622127 lir. it.
1 złoty	= 2,131442
1 f. szt.	= 91,46542
1 dol. St. Zj.	= 19,00019
1 mk. niem.	= 4,420000

Notowania ważniejszych akcji.

na giełdach: w Medjolanie, Turynie, Genui, Rzymie i Tryjeście
(podług danych Centralnego Instytutu Statystycznego)

NAZWA PRZEDSIĘBIORSTW	Kupiał (w miljard.)		Wartość nominalna (w miljard.)		Przeciętne kursy (w lirach)																
							Styczeń 1927	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Listopad	grudzień	Styczeń 1928	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj
Banca d'Italia	240	800	300	1950	2060	2182	2043	1818	1803	1947	2064	2092	2298	2605	2275	2369	2540	2652			
Banca Commerciale	700	500	1400	1132	1180	1203	1125	1113	1159	1169	1160	1197	1227	1260	1292	1299	1284	1472			
Credito Italiano	400	500	800	720	791	763	713	659	695	710	755	767	789	824	849	796	810	887			
Ferrovie Mediterranee	90	350	258	330	365	373	329	301	337	348	370	373	400	418	419	450	547	603			
Ferrovie Meridionali	186,6	600	579	630	616	654	618	537	516	544	598	622	645	707	726	751	821	884			
Navigazione Generale Italiana	600	500	1900	526	503	505	46	411	433	421	453	476	509	550	537	538	573	580			
Covisul	250	200	1250	200	193	193	184	147	160	177	203	220	187	180	176	195	200	204			
Colonnificio Turati	32	200	160	594	690	693	530	480	500	500	670	684	730	716	720	664	740	760			
Colonnificio Val d'Olena	18	200	60	280	296	—	230	200	228	280	380	410	400	400	394	370	440	440			
Colonnificio Valle Seriana	12	250	48	300	750	725	660	670	700	700	800	1000	1000	1000	900	760	780	800			
Manifattura Rossari e Vaisi S. N. I. A. Viscosa	25	250	100	700	650	681	620	550	580	690	710	720	760	780	730	730	800	870			
Cascami Seta	63	300	210	730	710	862	700	510	570	610	690	780	830	820	810	784	880	1120			
Lanificio di Gavarolo	8	200	40	1200	1500	949	—	900	920	920	1200	1200	1200	1050	1080	1050	1020	1100			
Torni (elettr. e industr.)	600,7	400	1502	405	412	410	863	314	347	356	386	406	424	440	411	418	441	468			
Montecatini	500	100	5000	204	210	215	192	167	172	172	182	188	202	221	220	250	254	274			
Iva	150	200	750	186	197	178	153	108	125	127	141	131	150	131	163	149	171	161			
Metalurgia Italiana	60	100	600	113	120	119	109	105	107	108	121	133	129	136	135	131	146	158			
Elba	60	40	1500	48	49	47	40	33	36	38	43	42	42	47	45	43	46	47			
Bruda	100	250	400	132	144	126	106	66	70	80	96	106	102	128	120	136	144	188			
Fiat	400	200	2000	383	429	404	329	285	319	323	357	369	386	385	385	370	433	476			
Edison	712,5	375	1900	550	570	580	530	460	480	498	534	616	660	686	683	740	680	724	781		
Italiana Industria Zucchero indigeno	40	200	200	499	485	455	420	388	400	415	429	483	505	538	553	575	610	645			
Ligure-Lombarda Raffineria Zuccheri	75	200	375	496	557	574	525	470	495	502	530	511	532	574	591	585	664	703			
Eridania	45	150	300	618	657	709	653	569	579	620	677	811	840	855	839	857	921	913			
Romana Beni Stabili	80	200	400	575	595	612	502	385	415	404	464	517	568	658	669	669	757	790			

CENY

Wakazniki cen hurtowych

(podług danych Izby Handlowej w Mediolanie)

grupy towarów	Ardyuty i taryfy	Wyroby włókiennicze	Wyroby tekstilne	Mineralny i metalowy	Materiały budowlane	Różne produkty rolnicze	Różne wyroby przem.	Ogólny wzrost i niż	Sila napięcia	Waga i ciężar	Wartość i zys
Liczba towarów	37	18	20	23	8	7	12	125			
1913	100 —	100 —	100 —	100 —	100 —	100 —	100 —	100 —	100 —	100 —	100 —
1922	568.80	583.07	437.35	524.15	519.75	508.21	535.80	539.35	18.84		
1923	547.54	673.28	421.64	547.73	518.48	575.93	534.58	535.78	18.67		
1924	562.88	709.37	460.10	549.51	554.41	491.21	542.99	553.51	18.08	134.8	
1925	661.10	760.95	587.63	620.55	655.21	646.95	621.40	646.21	15.50	133.0	
1926	683.08	860.86	513.36	665.01	680.70	641.86	637.01	654.41	15.29	131.0	
Styczeń 1927	636.90	545.76	549.81	612.19	601.42	611.31	626.77	602.86	16.69	135.6	
Luty	640.20	551.11	552.29	592.87	653.38	602.56	618.04	600.85	16.64	134.4	
Marzec	609.70	539.76	546.07	579.88	640.07	599.05	611.84	592.72	16.87	138.5	
Kwiecień	618.31	501.40	522.27	545.60	617.70	559.13	593.83	565.29	17.69	146.3	
Maj	580.10	474.96	497.98	503.01	601.48	535.91	570.88	536.55	18.64	149.8	
Czerwiec	557.61	446.09	470.26	48.725	509.22	496.76	549.67	509.39	19.63	147.1	
Lipiec	533.55	436.65	455.07	471.33	465.64	445.30	540.27	491.35	20.35	138.8	
Styczeń	513.17	442.65	454.77	465.16	554.42	456.59	539.62	485.48	20.60	136.8	
Wrzesień	509.41	455.75	453.87	456.29	541.13	464.89	535.40	494.58	20.67	136.5	
Październik	520.25	446.38	449.88	447.22	536.67	473.87	547.54	494.44	20.64	136.7	
Listopad	525.40	440.71	445.60	440.99	535.24	494.63	553.88	484.47	20.64	136.7	
Grudzień	524.69	439.51	445.11	434.57	531.85	502.95	562.84	482.78	20.71	134.5	
Styczeń 1928	540.17	438.75	451.19	439.27	531.06	511.28	573.27	489.88	20.41	134.3	
Luty	547.94	436.83	450.25	437.58	522.38	508.32	566.31	488.74	20.46	134.1	
Marzec	553.17	456.24	447.78	422 —	522.22	506.63	553.79	490.69	20.38	134.3	
Kwiecień	554.59	459.75	447.59	423.17	522.22	511.81	555.12	492.72	20.30	134.8	
Maj	567.31	465.70	443.42	425.44	518.49	515.57	552.97	495.98	20.16	135.4	

RÓŻNE

BANKIET POLSKO-ITALSKI W MEDJOLANIE.

(Un banchetto polacco - italiano a Milano).

W dn. 6 czerwca polski konsul generalny wydał bankiet, na który zaproszeni zostali przedstawiciele włoskich władz państwowych, samorządowych oraz prasy włoskiej. M. in. wzięli udział: poseł Lanfrancini, wiceprefekt Boltraffio, generalny sekretarz Municipium Pizzagalli, delegowany przez Podestę, Donzelli wiceprezes Provincjonalnej Rady Gospodarczej, generalny sekretarz dr. Rizzi i członkowie Rady dr. Trevi, dr. Rusco generalny sekretarz Dyrekcji Targów, zastępujący prezesa Puricellego, dr. Stokk reprezentujący Banca Commerciale Italiana i margrabia Parravicini, reprezentujący Banca Nazionale di Credito oraz przedstawiciele prasy włoskiej.

W czasie bankietu konsul generalny Rziplet p. dr. Otto Hubicki wygłosił przemówienie, podkreślając rozwój stosunków polsko-italijskich w ostatnich czasach, czemu dał wyraz pawilon polski na Targach Medjolańskich. Po przemówieniu konsul Rziplet doręczył burmistrzowi Medjolanu statuetkę faszysty, wykuta z węgla polskiego przez firmę „Robur”. Po bankiecie goście zwieźdli pawilon polski, oglądając wytwory polskiego przemysłu i rolnictwa, oddziały monopolów państwowych, Targów Wschodnich, oraz

Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu.

ROZWÓJ RUCHU TURYSTYCZNEGO.

(Sviluppo del movimento turistico).

Według najnowszych danych w r. 1927 w portach włoskich wylądowało 90 tys. cudzoziemców, czyli o 3 tys. (3%) więcej, niż w roku poprzednim.

Ilość pasażerów klasy luksusowej wynosiła 52 stonkiem 7%, ilość pasażerów 1-ej klasy — 42%, 2-ej 28% i 3-ej — 23%.

Cyfrę według narodowości przedstawiają się, jak następuje: Amerykanie (Polska) 36%, Anglicy 18%, mieszkańcy półwyspu bałkańskiego 17%, Niemcy 7%, mieszkańcy Ameryki Południowej 5%, Francuzi 3%, inne narodowości 14%.

Z powyższego wynika, że ruch turystyczny w Italii staje się coraz poważniejszym czynnikiem utrzymania równowagi bilansu płatniczego.

ROZWÓJ RUCHU SAMOCHODOWEGO W ITALII.

(Sviluppo del movimento degli automobili in Italia).

Od r. 1923 do 1927 ilość samochodów prywatnych, kursujących w Italii, zwiększyła się o 60.000. Dane te, ogłoszone przez Centralny Instytut Statystyczny, ustalone zostały przez Centralną Dyrekcję Dobr Państwowych i Podatków. Ogół-

na ilość pojazdów samochodowych w okresie r. 1923 do 1927 wzrosła ze 116.000 do 233.000, t. j. o 117.000 czyli o 100%.

WYSTAWA W TURYNIE.

(Esposizione di Torino).

Osobom, udającym się na wystawę w Turynie przysługują następujące zniżki kolejowe:

Osoby pojedyncze: od 11 czerwca do 31 sierpnia, od 1-go do 20-go września i od 16 października do 4 listopada — 30%, zaś od 1-go do 20-go września i od 16-go października do 4-go listopada — 50%.

Wycieczki grupowe ponad 50 osób: od 27-go kwietnia do 4-go listopada — 50%.

Bilety zniżkowe są ważne w ciągu dni: 18-tu, o ile zostały wydane na stacjach objętych siecią turyńską; 20-tu, o ile zostały wydane na stacjach pogranicznych.

Bilety winny być zaopatrzone w stemple Komitetu. Opłata stempla wynosi 10 lirów.

ŚWIATOWY KONGRES SAMOCHODOWY.

(Il congresso mondiale degli automobili).

W dn. 25 września r. b. w Rzymie nastąpi otwarcie światowego kongresu samochodowego, pod przewodnictwem senatora Silvio Crespi. Kongres zaimie się wszelkimi zagadnieniami, związanymi ze sprzedażą samochodów, utrzymywaniem dróg, użyciem materiałów opalowych, współdziałaniem kolei i towarzystw automobilowych.

W kongresie tym mogą wziąć udział przedstawiciele rządu, prowincji, gmin, izb handlowych, konfederacji faszystowskich, Ligi Narodów, klubów sportowych, kolei i t. p.

Opłaty wynoszą 100 lirów; udział w kongresie uprawnia do korzystania ze zniżek na włoskich liniach kolejowych i morskich. Uczestnicy kongresu otrzymają również specjalne legitymacje i druki, zawierające informacje, dotyczące prac kongresu.

UKAZAŁA SIĘ

w druku praca

A. Menotti Corvi'ego

p. t.

Bilans pięciolecia ery faszystowskiej

Cena zł. 2.50

Do nabycia

w Administracji Wydawnictwa

„POLONIA-ITALIA”

Warszawa, Wierzbowa 11

oraz we wszystkich księgarniach

KRONIKA KULTURALNA — RASSEGNA CULTURALE

WSPÓŁCZESNY TEATR W WŁOSACH

(Il teatro contemporaneo in Italia).

By zrozumieć genezę współczesnego teatru Włoch, należy sięgnąć wzrokiem wstecz — w perspektywę dość nawet odległej przeszłości, powrócić do prądów naturalistycznych XIX wieku, będących wyrazem reakcji po okresie romantyzmu i znajdujących swój najcharakterystyczniejszy wyraz w dziełach scenicznych Pawła Ferrari, twórczyni pod wielkim wpływem naturalistów francuskich, zwłaszcza Augiera i Dumasa. Wiadomo jednak, że Ferrari, zwłaszcza w drugim okresie swej twórczości, dążył przedewszystkiem do rozwiązania licznych zagadnień etycznej i społecznej natury — krępując poniekąd w ten sposób bezpośrednią pod twórcy. Zachodzi więc pytanie, czy za właściwego protagónistę t. zw. „weryzmu” nie należałoby raczej uważać Achillea Torelli, autora świetnej komedii p. t. „Mezowie”, będącej jego pierwszym i bezwzględnie najdoskonalszym dziełem.

Jak naturalizm dwo wymienionych autorów znajdował się do pewnego stopnia pod wpływem naturalizmu francuskiego, tak również pierwsze przejawy weryzmu w teatrze włoskim były blisko spokrewnione z weryzmem Emila Zola i z transpozycją tego kierunku na scenę w postaci słynnego „Théâtre libre” Antoine’a, który zapoznał publiczność z typowami pod tym względem i cieszącami się rozgłosem dziełami Henryka Becque’a.

Jżeli w poprzednim okresie stwierdzić się dawał między teatrem francuskim a włoskim stosunek pewnej równowagi, epokę weryzmu charakteryzuje ściślejsze zbliżenie, spórewnienie twórczości i techniki scenicznej obu narodów. Zaczęło się ono w technice dialogów, w rozwoju akcji scenicznej, w sposobie tworzenia typów postaci — a nawet w inscenizacji zewnętrznej. Pozostali jednak i uwidoczniły się wyraźnie zasadnicze różnice, wynikłe z niezmiennych cech indywidualności etnicznej; uderzało to zwłaszcza przy porównaniu radykalnych, niszczycielskich, anarchizujących dążeń weryzmu po tamtej stronie Alp z naszym weryzmem rodzimym, przejawiającym się w łagodnej formie uśmiechniętej ironii raczej, niż groźnych anatem potępienia współczesnej epoki; wystarczało to do rodzaju zaliczania się do najlepszych dzieł autorów takich, jak: Giacosa, Rovetta, Camil i Jan Antona Traversi, a zwłaszcza Marco Praga, najzasławniejszy odnowiciel teatru czystego. Zjawiskiem innego rodzaju była ówczesna twórczość Jana Verga, który w swoich dwu arcydziełach scenicznych, jak również w licznych powieściach i nowelach podniósł kierunek weryzmu niemal do wyżyny tragedji i żywo zainteresował nim literaturę wszechświatową.

W tym czasie zjawia się na widnokręgu artystycznego, umysłowego i duchowego życia Europy niemierna postać Ibsena.

Zjawia się w chwili, gdy atmosferę myśli ludzkiej zaczęły już przenikać odświeżające prądy idealizmu — gdy zachwiał się podstawa pozytywizmu, świecące dotychczas triumf w nauce, literaturze i sztuce.

Z pórów dramaturgów włoskich najsilniej i najświadomiej odczuł na swej twórczości wpływ Ibsena: Roberto Bracco i Henryk Butti. — Pierwszy oczywiście, nie tyle jako znany satyrk i autor licznych wesołych komedji, lecz jako twórca dzieł następujących: „Tragedja duszy”, „Widma” i „Maleńki Święty” (Il Piccolo Santo). Mówiąc o Buttin, znanym konserwatyście i zwolenniku tradycji, można nie zrozumieć w pierwszej chwili, jakie powinowactwo mogło łączyć jego psychikę z nawrośk wyrotowa indywidualności twórczą Mistrza dalekiej Północy; niemniej jednak nie można zaprzeczyć wpływu Ibsena w dramatach: „Utopia” i „Lucyfer”, poruszających zagadnienie stosunku nauki do prawa moralnego, „W pogoni za rozkoszą” (La corsa al piacere), w którym ludzka dusza staje wobec zapłania: „Czem jest szczęście — i czy istnieje wogóle? — i wreszcie „Pałac Marzeń Sennych” (Il Castello dei Sogni), gdzie znajdujemy kontrastowe zestawienie snu i jawy — dziedzinie nieprzebranego bogactwa motywów twórczych — w najbliższej przyszłości — dla dramaturgów wszystkich krajów Europy.

I oto dochodzimy do punktu zwrotnego — do kantowskiego „Wendepunktu” w ścisłym znaczeniu, w dziełach współczesnego teatru w ogóle. Zagadnienia etyczne, społeczne, usuwają się z wolna w cień, a na ich miejsce zjawia się analiza i opracowywanie w formie scenicznej zagadnień poznawczych jako takich. Zwolennikom nowego kierunku chodzi już nie o rozstrzygnięcie: co jest dobrem i pięknem w życiu, lecz o rozwiązanie zagadnienia życia samego i jego najistotniejszych wartości, wreszcie po szybkim lecz stanowczym przełomie — o wnikięcie w istotę rzeczywistości i o odróżnienie jej od marzeń sennych, utu i rojei wyobraźni.

Różnorodność usiłowań dania odpowiedzi na podobne zagadnienie drogą twórczości teatralnej równa się różnorodności sławianych zagadnień samych, każdy zaś sposób postawienia, ujęcia i wyłuszczenia tego lub innego zagadnienia jest wyrazem dążenia w tym czy innym kierunku. Łatwo jednak zrozumieć, iż to, co rzekłem ostatnio, jest wstępem niejako do omówienia twórczości niezwyklej i wybitnej postaci Luigi Pirandello.

By wytworzyć sobie syntetyczny pogląd na twórczość Pirandello, należy rozpatrzeć ją na tle niemiernie ciekawych prądów dramaturgji ogólnoeuropejskiej, złączonych wspólną cechą charakterystyczną skrajnego destrukcyjnego pesymizmu, który w teatrze autora „Szesciu postaci” znalazł swój najnowszy i może najoryginalniejszy wyraz.

Pomijając powierzchowne, czysto zewnętrzne niejako powinowactwo Pirandello z Bernardem Shaw, możemy stwierdzić z zupełną pewnością, że w psychizmie włoskiego dramaturga odzwiały się echa przepojonej gorczyca psychiki Andrejewa i Czechowa, Hauptmanna i Wedekinda i, jakże wyraźnie, tragiczna bezwzględność ekspresjonizmu v. Ussur’a i Jerzego Kaisera.

Juz ci poprzednicy przeciwstawili się nawrośk Ibsenowskiemu — jednolitemu, integralnemu organizacyjnemu pogładowi na świat i na ludzką duszę, wprowadzając do życia psychicznego jednostek rozkładowe prawiastki różnicowania; Pirandello poszedł w tym kierunku najdalej, dochodząc do zupełnego zatracenia się i negacji jednolitości ludzkiej psychiki jako takiej. Stawiając jego twórczość na najdalszym krańcu owej dziedziiny, gdzie osobowość rozpada się i unicestwia, należałoby jednak, jak to słusznie zauważył wybitny krytyk Ludwik Tonelli, sprowadzić jego „dramaty poznania” do wspólnego mianownika dramatów psychologicznych (wszakże proces poznawania i świadomości jest bezaprecznie jednym z najważniejszych przejawów życia psychicznego w ogóle). W ten sposób owa niezwykle, nawrośk odrębna indywidualność artystyczna pozostanie jednym z ogniw w łańcuchu rozwojowym dzieł teatru Włoch od połowy ubiegłego stulecia aż do najnowszych czasów.

Twórczość teatralna Pirandello przeżyła liczne etapy coraz dalej idącej ewolucji. W pierwszym okresie zaznaczają się w niej jeszcze cechy weryzmu, charakteryzujące również i działalność powieściopiskarską autora („Liola” — „Czapka z dzwonkami”), w drugim — zaczyna ona wkraczać w mroczne dziedziiny „gry naglebzych przejawów osobowości”, nie wychodząc zresztą poza ramy typowo-psychologicznych konfliktów („Pomyślimy, Joachimku!” [Pensaci, Giacomo!], „Graston” [Il Giuoco delle parti], „Rozkosz uczciwości” [Il piacere dell'onestà]). Dopiero w trzecim, ostatnim następuje śmiałość, badawcze wnikięcie w zagadkowe głąbie problemu świadomości, poruszane w coraz zawiłszy i subtelniejszy sposób w miarę powstawania dzieł takich, jak: „Wszystko dobrze” (Tutto per bene), „Dwie w jednej” (Due in una), „Henryk IV” (Enrico IV), wreszcie jaskrawo oryginalna komedia: „Kiedy na swój sposób” (Ciascuno a suo modo).

Wymienione prace, wybrane z bogatego dorobku Pirandello, uchodzą za najcharakterystyczniejsze dla jego twórczości; pomijamy jego ostatnie prace, stanowiące „wydarzenia teatralne”, przystrojone w świeże szaty „efektów scenicznych”, co utrudnia chwilowo ocenę ich istotnej wartości.

Na szczególną wzmiankę zasługuje jedna w swoim rodzaju — skupiająca w sobie niejako wszystkie poetycko-twórcze władze autora sztuka: „Szesciu postaci w poszukiwaniu

autora" (Sei personaggi in cerca d'autore), w której znajdują swój wyraz najwyższy, najistotniejszy, a zarazem najdoskonalej uproszczone, charakterystyczne kontrasty myślowe autora, jako to: rozdziewki między życiem a sztuką, między zmiennością przejawów życia a krystalizacją form artystycznych, t. j. między życiem a formą ogólną. Całość jednak pozostaje zamknięta w granicach dramatu twórczości, a więc znajduje głębszy oddźwięk w psychice nielicznych względnie twórców - artystów, niż w szerokiej masach publiczności; tem nie mniej wspomniane dzieło zdołało, dzięki świetnym barwom przystającym szkielec problematu, zdobyć rozgłos ogólny i ustalić wszęchną światową sławę autora.

Pragnąc skreślić pełny syntetyczny obraz współczesnego teatru Italii, nie mogę pominąć milczeniem kierunków groteskowych i poetyckich włoskiej sceny.

Kierunek groteskowy, któremu impuls da przypuszczalnie komedia Ludwika Chiarelli „Maska i oblicze” („La maschera e il volto”), i który liczy wśród swoich zwolenników autorów takich, jak Cavacchioli („Rajski ptak”) (Luccello del Paradiso”), Antonelli („Człowiek, który spotkał siebie samego”) („L'uomo che incontrò se stesso”) i Veneziani („Okno na świat”) („La finestra sul mondo”) — walczą bronią satyry przeciwko patetycznej „teatralności” sceny współczesnej, dążąc równocześnie, drogą kontrastowego zestawienia sprzecznych względnie siebie płaszczyzn świadomości, do przewręcenia i do usunięcia na drugi plan dotychczasowych zdobyczy dramatu psychologicznego. Zaslugą jego było wprowadzenie do techniki scenicznego pewnych — zresztą raczej pozornych, niż istotnych — zmian oraz wzbogacenie treści dzieł teatralnych pewnymi istotnymi nowymi wartościami z dziedziny satyry i poezji. Duch teatru groteskowego nie przestał być bliskim duchowi twórczości Pirandelli; żaden jednak z przedstawicieli nowego prądu nie zdołał dorównać autorowi „Szczęściu postaci” badaniem bogactwa pomysłów, subtelności dowcipu, umiejętności kierowania akcją psychologiczno-symbolicznych postaci, wreszcie żywoty i barwności obrazowania. Kierunek groteskowy, rękując z początku świetne nadzieje na przyszłość, po krótkim czasie wpadł w przesadę, w sztuczność i napuszonosć stylu, przypominającą jednocześnie barok literacki XVII w. i luterizm, poprzestający w ciągu 40 lat swego istnienia na niezmiennym głoszeniu tych samych haseł, a nie mogący wykazać się — przynajmniej w zakresie twórczości teatralnej — ani jednym istotnym żywym i żywotnym dziełem.

Pozostaje do omówienia kierunek poetycki w teatrze, wynikły z chęci wyzwolenia się z ciasnej klatki weryzmu i komedii mieszczańskiej.

Na czele tego kierunku stoją oczywiście najwybitniejsze dzieła dramatyczne Gabriely d'Annunzio — potężne symbole sily, pędu życiowego i właściwej wielkiemu pocie rewelacji świata zmysłowego, wysubtelnionego w pryzmacie pięknej i harmonijnej lirycznej. Mam tu na myśli w pierwszym rzędzie

dramaty: „Francesca da Rimini” i „Córka Jorja” („La Figlia di Jorio”), wznowiony w 24 lata po jego powstaniu.

Tchnienie szczerze, czyste poezji owiewa najróżnorodniejszej dziedziny — spokrewnia i łączy najrozbieżniejsze, najdalej, zdaloby się leżące od siebie światy; rzuca światło też swoich na minionie dzieje ludzkości, powołuje do życia czasy legendy, otwiera niezmierzonym widnokręgom majaków sennych i przewietla jaskieniem swoim szarżarne codziennych wydarzeń. Oto dlaczego uważam za wskazane zjednoczyć we wspólności „teatru poetyckiego” tak odmienne dzieła, jak: „Tigola” i „Maska Brutusa” („La maschera di Bruto”) Benelli, najwybitniejsze utwory Rosso di San Secondo, uplastyczniające wzniosłą wizję ludzkości, wygnanej z niebiańskiej swej ojczyzny i tęskniący za nią w smutnej pielgrzymce po ziemi — prace zgłaszące przedwczesne Herkulesa Ludwika Moralli — wyburzające i nawskroś dzisiajże wloty liryczne Maksyma Bontempelli („Nasza bogini”) („Nostra Dea”) i („Straż księżycowa”) („La guardia alla luna”) — tragedję Rattiego (zwłaszcza „Judasz”) i wreszcie komedję pióra najmłodszych intymistów.

Termin „intymizm” wymaga paru słów objaśnienia. Oznacza on powstała w ostatnich czasach dążność do ujęcia w żywą plastykę dramatu najjaśniejszych, najnieuchwytniejszych, zdaloby się, „podziemnych” przejawów i odruchów psychiczności bytu — wydobycia z nich treści lirycznej i rzutowania na scenę. Zwalciając wszelką retorykę, wszelką pogoń za efektami czysto zewnętrznymi, intymizm czerpie tematy wyłącznie w świecie codziennym — ubogiej, zdaloby się, rzeczywistości — usiłując przeniknąć ją nawskroś w przeświadczeniu, że, zgłębiając niestrudzenie ciążną przestrzeń na jakiej opiera się stopa człowieka, można stworzyć nowy wymiar niekończoności — rozpoznać — według słów Maeterlincka, na dostępną dla zmysłów powierzchnię, a ginący w nieznanym nikomu głąbinach, gdzie, według naukowej hipotezy wytryskują tajemnicze źródła żywotności ognia. Równolegle z tem wnikaniem w niewyżyłskane do dziś dnia skarby twórczości idzie zasadnicze odnowienie techniki sceniczej; i jest rzeczą niewątpliwą, że owo poszukiwanie pod pozorami zewnętrznych zjawisk życia jego istotnej, ukrytej treści — doprowadzi sztukę i poezję dramatyczną do nieznanych dziś wyników — do odkrycia nowych, nieprzezwanytych bogactw materiałowych i form twórczych. Grupa intymistów włoskich nie zorganizowała się jeszcze w szkołę — jak ma to miejsce w świecie literackim Francji, gdzie autorowie tej miary, co: Karol Widrac, Jerzy Duhamel, Bernard, Amiel i Gerydy stanowią grupę, złączoną węzłem wspólności artystycznych dążeń i poczynają; zwracają jednak uwagę wysiłki, podejmowane w tym kierunku przez odoosobnione wybitne jednostki, nie wahające się plynąć „przeciw prądowi” i poszukiwać skromnych, cichych prawd — wbrew dzisiejszej psychice szerokokich mas społeczeństwa, spragnionych raczej jaskrawych efektów zewnętrznych i łatwych wrażeń, jakich dostarcza tania sensacja.

FAUSTO M. MARTINI
Tom. Ada Motylńska.

LA COMMEMORAZIONE DELLA LEGIONE POLACCA.

(Rocznica Legionu Polskiego w Italii)

Veramente interessante e riuscita la commemorazione dell'80-mo anni versario della formazione della Legione polacca di Adamo Mickiewicz a Roma che ha avuto luogo domenica, il 20 maggio u. s. per iniziativa dell'Associazione „Italia e Polonia”. La sala Capizucchi era affollata da un eletto uditorio di italiani e polacchi. Il professore Carlo Capasso che è stato presentato con bellissime parole da Pietro De Francisci ha rievocato Adamo Mickiewicz, il grande poeta veggente della Polonia oppressa e martire, che aveva seguito i segni precursori del grande scoppio rivoluzionario europeo. Concepita l'idea che occorre agire e consacrare al pensiero della resurrezione col sangue, quando il poeta vide che specialmente l'Italia era scossa dalla rivoluzione, accorse a Roma.

Egli offriva il braccio di una legione polacca, piccola di numero ma grande per l'idea che rappresentava. Da Roma ove fu benedetta dal Papa, a Firenze e a Bologna, ove la Legione fu accolta e salutata entusiasticamente dalla popolazione: e poi da Milano sino al Garda, e tutta una epopea di ardimenti, di lotte, di torture, di dolore e di fede.

Cadute le fortune italiane nei piani di Lombardia, i legionari offesero se stessi a Roma, e presero parte con valore e tenacia alla eroica difesa della Repubblica romana e per la futura redenzione dell'Italia e della Polonia.

La splendida conferenza è stata coronata da grandi applausi. Le rappresentanze diplomatiche della Polonia a Roma erano largamente rappresentate; il ministro della Pubblica Istruzione Fedele e il sottosegretario di Stato Bodrero avevano inviato telegrammi di calda adesione. Erano intervenuti il conte Capasso Torre e

il vice Governatore di Roma. Notati della colonia polacca il conte Czosnowski, Casimiro Smogorzewski, il dott. Loreti, il prof. Gloszer, dell'Università di Vilno, il conte Michalowski e numerosi altri. La cerimonia ebbe termine con la apposizione di una corona d'alloro alla lapide commemorativa di Adamo Mickiewicz.

PRASA ITALSKA O WITTGU.

(La stampa italiana sul Wittgu).

„Messaggero” z dn. 26 czerwca zamieszcza dłuższy artykuł, poświęcony twórczości Edwarda Wittgu, z okazji odsłonięcia posągu jego dęta w Paryżu. Artykuł daje obraz następujących po sobie kierunków w sztuce polskiej w ostatnich latach trzydziestu, wydalaając indywidualność Wittgu i podkreślając, że rozwój twórczości artysty rozpoczął się od szlachetnie pojętego realizmu, dążące-

Veduta della miniera „Donnersmarck” nell'Alta Slesia.
Widok kopalni „Dennersmarck” na Górnym Śląsku.

Veduta del pozzo „Menzel” nell'Alta Slesia.
Widok szybu „Menzel” na G. Śląsku.

go do wydobycia wyrazu, a doszedł ostatnio, poprzez przeżycia wewnętrzne, nie podlegając wpływom mody, do odrzucenia zbędnych szczegółów i do osiągnięcia idealnej równowagi brył, oraz tej siły ekspresji, jaką cechuje pomnik lotnika polskiego, jego dłuta. Artykuł rozpatruje również twórczość Wittiga w zakresie popiersi, przyczem jako najznamienniejsze dzieła jego w tym dziale wymienia portrety Marszałka Piłsudskiego, prezydenta Narutowicza i pani Branickiej. Autor artykułu wylicza następnie liczne dzieła Wittiga, znajdujące się w muzeach francuskich i polskich i podkreśla, że uroczystość odsłonięcia „Ewy” w Paryżu nabiera znaczenia oświecenia wszechświatowej sławy tego artysty. Artykuł zdobią reprodukcje dzieł Wittiga.

PRZEDSTAWIENIE OPEROWE NA PLACU ŚW. MARKA.
(Una rappresentazione d'opera sulla Piazza di San. Marco).

Niezwykłe zainteresowanie wzbudziły zapowiedziane na drugą połowę lipca przedstawienia operowe na placu Św. Marka w Wenecji. Pierwszy to raz „Cavalleria Rusticana” i „Pajace” wykonane będą pod batutą Mascagniego i z udziałem najwybitniejszych włoskich śpiewaków operowych, oraz chórów medjołańskiej La Scali. Wobec niezwykłego charakteru tych przedstawień, których urok i nastrojowość stanowić będzie tło nocy weneckiej, rząd włoski udzielił wszystkim, udającym się na przedstawienia do Wenecji, 50-procentowych ulg kolejowych. Pierwsze przedstawienie odbędzie się 19 lipca.

WYSTAWA SZTUKI W WENECJI.
(Esposizione dell'arte a Venezia).

Z okazji XVI Międzynarodowej Wystawy Sztuki w Wenecji projektowanej w ciągu b. z., wszystkie stacje sieci kolejowej Italii Północnej będą uprawnione do wydawania biletów zniżkowych do Wenecji i z powrotem.

Od 1 do 7 września i od 25 do 31 października — 50%; od 22 maja do 31 sierpnia i od 8 września do 24 października — 30%.

Bilety ulgowe, wydawane na stacjach prowincji Weneckiej, są ważne na przeciąg 10 dni; wydawane na innych stacjach — w ciągu 8 dni.

Wszystkie bilety ulgowe winny być zapłacone w stempel Komitetu wystawy. Opłata stempla wynosi 10 lirów.

ZAPOTRZEBOWANIA I OFERTY ORAZ PRZEDSTAWICIELSTWA

130 a. *Prasy, dźwigi i maszyny używane w przemyśle budowlanym* pragnie importować do Polski firma z Medjolanu i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanymi firmami.

131 a. *Broń* pragnie importować do Polski firma z Lumezzane i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanymi firmami.

132 a. *Kadzidło* pragnie importować do Polski firma z Medjolanu i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanymi firmami.

133 a. *Muszele do wyrobu guzików z masy perłowej i Trocas z mórz południowych* pragnie importować do Polski firma z Medjolanu i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanymi firmami.

134 a. *Klej do wyrobu dykt* pragnie sprowadzać do Polski firma z Medjolanu i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanymi eksporterami.

135 a. *Przyrządy pożarnicze* pragnie importować do Polski firma z Medjolanu i w tym celu skłonna byłaby powierzyć przedstawicielstwo powyższych artykułów.

136 a. *Przybory kancelaryjne i przyrządy techniczne drewniane i metalowe* pragnie importować do Polski firma z Medjolanu i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanymi firmami.

137 a. *Olejki aromatyczne* pragnie importować

do Polski firma z Medjolanu i w tym celu skłonna jest powierzyć przedstawicielstwo powyższych artykułów.

138 a. *Maszyny do produkcji ozonu* pragnie importować do Polski firma z Turynu i w tym celu skłonna jest powierzyć przedstawicielstwo powyższych artykułów.

139 a. *Konfekcje męską, damską i dziecięcą* pragnie importować do Polski firma z Paderno Dugnano i w tym celu skłonna jest powierzyć przedstawicielstwo powyższych artykułów.

140 a. *Przędzę wełnianą, z jedwabiu sztucznego i t. p. do wyrobu trykotarzy, haftów i t. p.* pragnie importować do Polski firma z Paderno Dugnano i w tym celu powierzyć przedstawicielstwo powyższych artykułów.

141 a. *Instrumenty muzyczne dęte* pragnie importować do Polski firma z Medjolanu i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanymi firmami.

142 a. *Słoninę oraz trzodek chlewną na ubój* pragnie sprowadzać do Polski firma z Medjolanu i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanymi eksporterami.

143 a. *Rosliny* pragnie importować do Polski firma z Pistoia i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanymi firmami.

DOMANDE E OFFERTE DI MERCI E RAPPRESENTANZE

52 b. *Articoli dell'industria automobilistica* — ditta di Varsavia desidera entrare in relazioni con ditte italiane produttrici di tali articoli.

53 b. *Senapa* — ditta di Bydgoszcz desidera entrare in relazioni con ditta italiane esportatrici di tale prodotto.

BALTISCHE PRESSE

Migliore organo informativo per la Polonia,
la Libera Città di Danzica e per l'Estero

Giornale quotidiano, in lingua tedesca, pubblicato a Danzica.
Accluso „POLENS EKSPORT—IMPORT” dedicato alla propaganda della produzione polacca all' Estero

NUMERI DI SAGGIO GRATUITAMENTE

Rappresentanti ed Agenti capaci ricercati

AMMINISTRAZIONE E DIREZIONE:

DANZICA, PFEFFERSTADT 1

„L'Esportatore Italiano“

ORGAN ITALSKIEJ EKSPANSJI GOS-
PODARCZEJ ZAGRANICĄ
RIVISTA PER L'ESPANSIONE ECONO-
MICA ITALIANA ALL'ESTERO

MIESIĘCZNIK GOSPODAR-
CZY ILUSTROWANY

rozpowszechniony w całej Italji
oraz w krajach obcych

Naczelny redaktor:
GIGI LANFRANCONI

Prenumerata roczna
w Italji lirów 100.—
zagranicą „ 150.—

Cena egzemplarza
w Italji lirów 10.—
zagranicą „ 5.—

Adres Redakcji i Administracji:
MEDJOLAN
Via Giuliani 2.

THE POLISH ECONOMIST

RIVISTA MENSILE ECONOMICA
RIGUARDANTE LA POLONIA
I N LINGUA INGLESE

ABBONAMENTO ANNUALE: zł. 20
PREZZO D'UN ESEMPLARE zł. 2

REDAZIONE ED AMMINISTRAZIONE
VARSAVIA,
Elektoralna 2. Telef. 412-73 e 412-66.

Fonderie Riunite Altoslesiane „Królewska” e „Laura”

Società Anonima delle miniere e fonderie

Amministrazione Centrale:

Katowice via Konckiego 1 — 3 (telef. 899)

1. **Miniere di carbone:** „Hrabina Laura” vicino Królewska Huta, „Huta Laura” e „Szyby Richtera” vicino Siemianowice e „Dębińsko” vicino Czerwionka.

2. **Fonderie:** „Huta Królewska” e „Huta Laura”.

3. **Officine meccaniche a Huta Królewska:** Fabbrica di ruote e scambi. Fabbrica di vagoni di molle Torchi. Stabilimento per la costruzione di ponti. Fabbrica di assi da carro.

4. **Stabilimento per la costruzione delle macchine:** „Huta Zgoda” vicino Świętochłowice.

5. **Miniere di ferro:** vicino Tarnowskie Góry e Chorzów in Alta-Slesia, „Schmiedeberg” in Góry Olbrzymie ed una vicino Częstochowa.

6. **Stabilimenti appartenenti alla Unione:** Fabbrica di viti e di chiodi e bulloni „Fitzner, Società a responsabilità limitata”, Siemianowice, Fabbrica di viti e di chiodi e bulloni, S. A., Gdańsk (Danzica) — Schellmühl.

Organizzazioni commerciali proprie:

„Żelazohut”, Società a responsabilità limitata, Katowice, con filiali a Poznań, Bydgoszcz, Varsavia, Leopoli, Danzica e Bytom.

„Tehag”, Società Commerciale a responsabilità limitata, Katowice, „Górnośląski Handel Żelaza”, Società a responsabilità limitata, Huta Królewska.

„Polski Eksport Żelaza”, Società a responsabilità limitata Katowice, con filiali a Varsavia ed Amburgo.

„Laura”, S. A., Bucarest.

Hanno la Rappresentanza:

La Casa Commerciale H. Meyer Varsavia, via Traugutta 2. La Società per l'Industria Agricola, Varsavia, Galerja Luksemburga. La Società Polacca d'Esportazione, Varsavia, Krak. Przedm. 5.

La vendita di carbone viene fatta per mezzo della Società a responsabilità limitata „Progress”, Katowice.

La vendita dei prodotti derivati per mezzo della Società a responsabilità limitata „Carbochemia”, Katowice.

Najlepsze informacje

Z PRASY CAŁEGO ŚWIATA

o P o l s c e

I WSZYSTKIE

gazety i czasopisma

Z POLSKI

W PRENUMERACIE DOSTARCZA

AJENCJA INFORMACYJ-
NO - PRASOWA ORAZ
BIURO WYCINKÓW
W W A R S Z A W I E

KORRESPONDENCI WE
WSZYSTKICH
CZĘŚCIACH ŚWIATA

**INFORMACJA
PRASOWA
P O L S K A**

Per l'abbonamento

AI GIORNALI E RIVISTE

della Polonia

COME PURE PER LE INFORMAZIONI

della stampa mondiale

SULLA POLONIA

R I V O L G E R S I

ALL'AGENZIA INFORMA-
TIVA DELLA STAMPA
E UFFICIO DI RITAGLI
DA GIORNALI E RIVISTE
I N V A R S A V I A

CORRISPONDENTI NEL-
LE PRINCIPALI
CITTA DEL MONDO

INFORMAZIONE DELLA STAMPA POLACCA

Dyrekcja: WARSZAWA, Direzione VARSAVIA

BRACKA 5, TELEF. 241-53.

NUOVA E UNICA NEL SUO GENERE RIVISTA SCIENTIFICA:

REVIEW OF POLISH LAW AND ECONOMICS

ZEITSCHRIFT für POLNISCHES RECHT

und WIRTSCHAFTSWESSEN

Editore: Avv. Dott. Rudolf Langrod, Varsavia, Via Hoża 37 — 2

Comitato di Redazione: Prof. Dott. Koschembahr-Lyskowski, ex Mi-
nistro delle Finanze, Prof. Dott. Jerzy Michalski, Giudice
del Sommo Tribunale Amministrativo Dott. Morawski, ex
Ministro Dott. Twardowski.

Migliore fonte informativa per le Autorità, gli Scienziati e gli Ambienti Economici;
contiene informazioni esaurienti e imparziali riguardo le leggi polacche, l'amministrazione
e le finanze pubbliche come pure l'economia nazionale in Polonia.

Abbonamento annuale zł. 44, escluse le spese di spedizione.